

การศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน Study of Heat Transfer Characteristics of Impinging Jets in Rotating Flow Channel

> ฐานทัพ นนท์ตุลา Thantup Nontula

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Engineering in Mechanical Engineering Prince of Songkla University 2563 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน Study of Heat Transfer Characteristics of Impinging Jets in Rotating Flow Channel

ฐานทัพ นนท์ตุลา Thantup Nontula

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Engineering in Mechanical Engineering Prince of Songkla University 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการถ่ายเทความ	มร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน
ผู้เขียน	นายฐานทัพ นนท์ตุลา	
สาขาวิชา	วิศวกรรมเครื่องกล	
อาจารย์ที่ปรึกษาวิท	ยานิพนธ์หลัก	คณะกรรมการสอบ
		ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ชยุต นันทดุสิต)	(ศาสตราจารย์ ดร.ฐานิตย์ เมธิยานนท์)
		กรรมการ
		(ดร.กิตตินันท์ มลิวรรณ)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิท	ยานิพนธ์ร่วม	กรรมการ (ดร.มักตาร์ แวหะยี)
		กรรมการ
(ดร.มักตาร์ แวหะยี)		(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยุต นันทดุสิต)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล

> ..... (ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้ารุ่งสาง) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มี ส่วนช่วยเหลือแล้ว

> ลงชื่อ..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยุต นันทดุสิต) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

> ลงชื่อ..... (นายฐานทัพ นนท์ตุลา) นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

> ลงชื่อ..... (นายฐานทัพ นนท์ตุลา) นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์การศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุนผู้เขียนนายฐานทัพ นนท์ตุลาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลปีการศึกษา2562

บทคัดย่อ

เครื่องยนต์กังหันแก๊สถูกใช้งานอย่างกว้างขวางในการผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าและการ ขับเคลื่อนของอากาศยาน โดยปกติใบพัดกังหันแก๊สเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากต้องทำงานภายใต้ สภาวะอุณหภูมิที่สูงและหมุนที่สภาวะความเร็วรอบสูง ทำให้มีโอกาสเสียหายจากภาระความร้อนที่สูง ปัจจุบันอุณหภูมิที่ทางเข้าชุดกังหันแก๊สสูงกว่าอุณหภูมิที่วัสดุทำกังหันใบพัดจะทนได้ จึงต้องมีการ ระบายความร้อนในใบพัดกังหันแก๊สด้วยเพื่อป้องกันความเสียหาย การใช้เจ็ทพุ่งชนเป็นวิธีการระบาย ความร้อนภายในใบพัด โดยใช้กลุ่มของอากาศไหลปะทะผนังด้านในของใบพัด ให้การถ่ายเทความ ร้อนที่สูง ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนและการไหลของแถวเจ็ท พุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุนรอบแกน เพื่อจำลองการระบายความร้อนของใบพัดกังหันแก๊สใน สภาวะที่หมุน

ในการศึกษาใช้แถวของรูเจ็ทแบบออริฟิสที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง D=5 mm จำนวน 13 รู ไหลปะทะกับผนังของช่องการไหลที่มีความกว้างของช่องการไหลและระยะห่างระหว่างรูเจ็ทที่ S=4D โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเรย์โนล์ดนัมเบอร์ของเจ็ทที่ Re=6,000, 7,500 และ 9,000 ระยะจากทางออกรูเจ็ทถึงผนังที่เจ็ทพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ความเร็วรอบของการหมุน ของช่องการไหล 0, 50, 100, 150, 200 และ 250 รอบต่อนาที (ภายใต้ตัวเลขการหมุน *R*_o=0 ถึง 0.0069) นอกจากนี้ศึกษาผลของทิศทางการหมุนของช่องการไหล 2 แบบ คือ ตามทิศการไหลของลำ เจ็ทและตรงข้ามทิศการไหลของลำเจ็ท และรูปแบบทางออกของช่องการไหล 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบทางออกของช่องการไหลทางเดียวมีทิศทางการไหลเข้าหาแกนการหมุน รูปแบบทางออกของ ช่องการไหลทางเดียวมีทิศทางการไหลออกจากแกนการหมุน และรูปแบบทางออกของช่องการไหล แบบสองทางที่มีทิศไหลเข้าและออกจากแกนการหมุน สำหรับการวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิว ใช้แผ่น Thermochromic Liquid Crystal (TLC) ที่มีสมบัติการเปลี่ยนสีตามอุณหภูมิร่วมกับเทคนิค การวิเคราะห์ภาพในการวัดอุณหภูมิบนพื้นผิวที่มีฟลักซ์ความร้อนคงที่ และศึกษาลักษณะการไหลด้วย โปรแกรมคำนวณทางพลศาสตร์ของไหล ANSYS Ver.15.0 (Fluent)

จากผลการศึกษาพบว่าการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนที่เงื่อนไขรูปแบบทางออกของช่อง การไหลแบบสองทางที่ระยะพุ่งชน H=2D ในกรณีหยุดนิ่งให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยที่สูงที่สุดเมื่อ เทียบกับระยะพุ่งชนและรูปแบบทางออกอื่น อีกทั้งให้การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวที่ สม่ำเสมอที่สุด โดยที่เงื่อนไข Re=9,000 และระยะพุ่งชน H=2D ให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงกว่า กรณีของรูปแบบทางออกของช่องการไหลทางเดียวมีทิศทางการไหลเข้าหาแกนการหมุน และรูปแบบ ทางออกของช่องการไหลทางเดียวมีทิศทางการไหลออกจากแกนการหมุนเท่ากับ 10.17% และ 10.56% ตามลำดับ เนื่องมาจากรูปแบบทางออกของช่องการไหลที่มีทางออกสองทาง ส่งผลให้ อากาศไหลออกจากช่องการไหลได้ดีกว่าและลำเจ็ทได้รับอิทธิพลจากกระแสไหลตัดน้อย สังเกตได้ จากการไหลและความเร็วที่บริเวณปากทางออกเจ็ทมีความเร็วในแต่ละตำแหน่งเจ็ทที่ใกล้เคียงกัน ต่างจากอีกสองรูปแบบที่มีทางออกของช่องการไหลเพียงทางเดียว ที่ตำแหน่งเจ็ทบริเวณใกล้กับ ทางออกของช่องการไหลจะมีความเร็วสูงและรับอิทธิผลของกระแสไหลตัดทำให้ลำเจ็ทเอียงตัว ออกไปมาก

ในกรณีที่ช่องการไหลมีการหมุน พบว่ารูปแบบทางออกแบบสองทางที่ระยะพุ่งชน H=2D แรงโคริออลิสที่กระทำกับกระแสไหลตัดภายในช่องการไหลมีทิศทางหักล้างกัน มีเพียงแรงหนี ศูนย์กลางที่ไม่ได้รบกวนการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลที่ระยะพุ่งชนต่ำ ทำให้ที่เงื่อนไขค่าตัวเลข การหมุน *R*_o=0.0037 มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ย ในกรณีการหมุนทิศทางเดียวกับการไหลลำเจ็ทและ ในกรณีการหมุนทิศทางตรงข้ามกับการไหลลำเจ็ทสูงที่สุดโดยเพิ่มขึ้น 7.87% และ 8.40% เมื่อเทียบ กับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่งตามลำดับ

Thesis Title	Study of Heat Transfer Characteristics of Impinging Jets in
	Rotating Flow Channel
Author	Thantup Nontula
Major Program	Mechanical Engineering
Academic Year	2019

ABSTRACT

Gas turbine engines are widely used in electric generation in power plants and jet propulsion in an aircraft engine. In general, the gas turbine blade is the most critical part, because it must operate under high temperatures and high-rotational speed conditions. This leads to damage from high thermal loads. Nowadays, the turbine inlet temperature (TIT) is higher than the melting point temperature of the blade material. Therefore, the blades of a gas turbine must have a cooling system to protect its damage. Impinging jet is one of the methods for internal turbine blade cooling by using an array of jets impinging on the internal wall of the blade, which gives high heat transfer rate. The main objective of this research is to study flow and heat transfer characteristics of impinging jets in the rotational channel to simulate the cooling system of gas turbine blades under rotation conditions.

In this study, a row of 13 orifice jet holes with diameter, D = 5 mm were used to impinge on the wall in a channel having width and pitch distance between orifices at S = 4D. The study parameters included jet Reynolds number Re = 6,000, 7,500, and 9,000, jet-to-impingement distance H = 2D, 4D, and 6D, rotational speed of the channel N = 0, 50, 100, 150, 200, and 250 rpm (under rotation number R_0 =0 to 0.0069). Besides, the effect of the rotation direction was studied for two types: same with jet flow direction and opposite to jet flow direction. And, three patterns of flow channel outlet were investigated: one-way flow exit and the flow direction toward the rotation axis, one-way flow exit and the flow direction towards the rotation axis, and two-way flow channel exits and the flow direction towards and outwards the rotation axis. For heat transfer measurement, thermochromic liquid crystals (TLC) sheet which has a property of changing colour according to temperature was applied with image processing technique to evaluate temperature on the impingement

surface with constant heat flux. The flow characteristics were also investigated by the computational fluid dynamics software, ANSYS ver. 15.0 (Fluent).

The results show that the heat transfer characteristic of impinging jets in the case of a two-way flow exit pattern at the jet-to-impingement distance H = 2D under stationary case (R_o =0.0) gave the highest of average Nusselt number when compared to other flow exit patterns and the different jet-to-impingement distances. Besides, it gave the most uniform Nusselt number distribution on the impingement surface. The average Nusselt number in the case of Re = 9,000 and impingement distance H = 2D was higher than the case of one-way flow exit with flow direction towards the rotation axis and the case of one-way flow channel exit with flow direction outwards the rotation axis about 10.17% and 10.56%, respectively. Because the case of two-way flow exits gained well airflow and the jet flows were less influenced by the crossflow. This can be observed from the flow, and jet flow velocity at the exit had a similar velocity for each jet holes. On the other hand, the case of one-way flow exit at the jet position near the channel exit, the crossflow had a high velocity and also gained the strong influence of the crossflow, causing the jet flow was bent significantly.

In the case of rotation, it was found that the two-way flow exits at the jet-toimpingement distance H = 2D, the Coriolis force acting on crossflow in the flow channel, was cancelled. Only the centrifugal force did not interfere with heat transfer in the flow channel at low impingement distance. For case of rotation number $R_o = 0.0037$, the average Nusselt number for rotation direction at the same direction and the opposite direction of the jet flow was the higher than about 7.87% and 8.40% when compared to the stationary case.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยุต นันทดุสิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ คอยเสนอแนะแนวทางและเสียสละเวลาในการดำเนินการทำวิจัยอย่างใกล้ชิด รวมถึงการช่วย ตรวจสอบ แก้ไขวิทยานิพนธ์จนถูกต้องสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ดร.กิตตินันท์ มลิวรรณ ดร.มักตาร์ แว หะยี และศาสตราจารย์ ดร. ฐานิตย์ เมธิยานนท์ ที่ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบรูณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนขอขอบพระคุณอาจารย์ บุคลากรภายในภาควิชา วิศวกรรมเครื่องกลและทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้การทำวิจัยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ไปได้ด้วย

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้สนับสนุนทุนการทำ วิจัย และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่ได้เอื้อเฟื้อทุนการศึกษาและสถานที่ใน การทำวิจัยครั้งนี้

นายฐานทัพ นนท์ตุลา

(10)

หน้า

บทคัดย่อ	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญ	(10)
รายการตาราง	(13)
รายการภาพประกอบ	(14)
สัญลักษณ์คำย่อและตัวย่อ	(22)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ทฤษฎีและหลักการ	
2.1 โครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งชน	
2.1.1 บริเวณเจ็ทอิสระ (Free jet zone)	
2.1.2 บริเวณเจ็ทพุ่งชน (Impingement zone)	4
2.1.3 บริเวณเจ็ทผนัง (Wall jet zone)	5
2.2 ตัวแปรที่ผลต่อการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน	5
2.3 ผลของกระแสไหลตัดการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน	7
2.4 การถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวของเจ็ทพุ่งชน	8
2.5 การไหลบริเวณชั้นชิดผนัง	9
2.6 การวิเคราะห์แรงที่เกี่ยวข้อง	10
2.7 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง	12
2.7.1 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจ็ทพุ่งชนระบายความร้อนและช่องการไหล	12

2.7.2 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลที่หมุน 16

สารบัญ	(ต่อ)
	(1.0)

หน้า

2.7.3 สรุปการทบทวนเอกสาร	31
2.7.4 ช่องว่างงานวิจัย	31
บทที่ 3 ชุดทดลองและขั้นตอนการวิจัย	32
3.1 โมเดลและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	32
3.2 ชุดทดลอง	36
3.3 ศึกษาการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิว	39
3.4 การสอบเทียบสีของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัล	41
3.5 การหาสัมประสิทธิ์การพาความร้อนบนพื้นผิวด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ภาพ	44
3.6 การศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน	45
3.6.1 สมการควบคุมการไหล	45
3.6.2 แบบจำลองการไหลปั่นป่วน (Turbulent model)	46
3.6.3 การสร้างโมเดลจำลองการไหล	50
3.6.4 การสร้างกริดและวิธีการคำนวณ	54
บทที่ 4 ผลการศึกษา	56
4.1 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน	56
4.1.1 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวกรณีรูปแบบทางออก	56
Single radius inward exit	
4.1.2 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวกรณีรูปแบบทางออก	67
Two-way exits	70
4.1.3 ผลการคกษาลกษณะการถายเทความรอนบนพนผวกรณรูบแบบทางออก Single radius outward exit	78
3) มารูเยาสนเนร อนเพลาน ยุ่งเป็นสายงาน 4.2 ผลการศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพ่งชนในช่องการไหลแบบหนบ	89
	02
4.2.1 การเบรยบเทยบการถายเทความรอนบนพนผวระหวางการทดลองกบการ จำลองการไหล	89
4.2.2 ผลการศึกษาลักษณะการไหลกรณีรปแบบทางออก Single radius	91
inward exit	

สารบัญ (ต่อ)

4.2.3 ผลการศึกษาลักษณะการไหลกรณีรูปแบบทางออก Two-way exits	94
4.2.4 ผลการศึกษาลักษณะการไหลกรณีรูปแบบทางออก Single radius	97
outward exit	
4.3 การเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว	100
บทที่ 5 สรุปผลการทดลอง	106
5.1 สรุปผลการทดลอง	106
5.2 ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก ก ผลการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน	111
ที่ Re=6,000 และ 7,500	
ภาคผนวก ข การคำนวณหาความไม่แน่นอนของผลลัพธ์จากการวัดการถ่ายเทความร้อน	148
ภาคผนวก ค บทความสำหรับเผยแพร่ 1	154
ภาคผนวก ง บทความสำหรับเผยแพร่ 2	161
ภาคผนวก จ บทความสำหรับเผยแพร่ 3	170
ประวัติผู้เขียน	182

รายการตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 3.1	รายละเอียดของตัวแปรและเงื่อนไขที่ใช้ในการทดลอง	35
ตารางที่ 3.2	แรงที่เกิดขึ้นในช่องการไหลตามค่าตัวเลขการหมุนที่ใช้ในการศึกษา	36
ตารางที่ 3.3	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชน	51
ตารางที่ 3.4	การกำหนดรายละเอียดเงื่อนไขการคำนวณ	55

รายการภาพประกอบ

รูปที่ 1.1	วิวัฒนาการของอุณหภูมิทางเข้ากังหัน (TIT)	1
รูปที่ 2.1	โครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งชนบนพื้นผิว	5
รูปที่ 2.2	การกระจายของนัสเซิลต์นัมเบอร์ตามแนวรัศมีที่ระยะจากปากทางออกของเจ็ท	6
	ถึงพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชนต่างๆ (กรณีที่ใช้หัวฉีดแบบท่อและ Re=23,750)	
รูปที่ 2.3	ปรากฏการณ์ที่เกิดระหว่างลำเจ็ทพุ่งชน	7
รูปที่ 2.4	การเกิดกระแสไหลของกลุ่มเจ็ทพุ่งชน	8
รูปที่ 2.5	การถ่ายเทความร้อนด้วยการพาจากพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนสู่อากาศ	8
รูปที่ 2.6	แสดงการกระจายความเร็วที่บริเวณใกล้ผนัง	10
รูปที่ 2.7	โมเดลของช่องการไหลที่ใช้ในการศึกษา	12
รูปที่ 2.8	การเปรียบเทียบการกระจายตัวของเลขตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยน	13
	ความร้อน	
รูปที่ 2.9	อัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างต่อการถ่ายเทความร้อน	15
รูปที่ 2.10	ผลของมุมเอียงต่อการถ่ายเทความร้อน	16
รูปที่ 2.11	การไหลอันดับสอง การไหลตามแนวแกน และการกระจายอุณหภูมิ ในช่องการ	17
	ไหลที่หมุน	
รูปที่ 2.12	ของตัวเลขการหมุนต่ออัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ (Re=25,000 และ อัตราส่วน	18
	ความหนาแน่นเท่ากับ 0.13)	
รูปที่ 2.13	ช่องการไหลหล่อเย็นภายในใบพัดแบบสี่เหลี่ยมของ Guidez	19
รูปที่ 2.14	ค่าอัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ต่อตัวเลขการหมุนของ Guidez	19
รูปที่ 2.15	อัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ต่อตัวเลขเรย์ลีที่หมุนของ Guidez	19
รูปที่ 2.16	ภาพตัดของใบพัดและแบบจำลองส่วนทดสอบบิเวณส่วนหัวใบพัด	20
รูปที่ 2.17	รายละเอียดของส่วนทดสอบและแผ่นเจ็ท	20
รูปที่ 2.18	แผนภาพชุดทดลอง	21
รูปที่ 2.19	การถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวที่หมุนด้วยความเร็วรอบ 300 RPM	22
รูปที่ 2.20	แผนภาพชุดทดลองทั้งระบบ	23

(15)

รูปที่ 2.21	เปรียบเทียบการกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ที่ เลขเรย์โนลด์เท่ากับ5,000	24
รูปที่ 2.22	รายละเอียดของส่วนทดสอบและทิศทางการไหลของของไหล	25
รูปที่ 2.23	แผนภาพชุดทดลอง	25
รูปที่ 2.24	การกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ที่เลขเรย์โนลด์ 25,000, 50,000, 75,000,	26
	100,000	
รูปที่ 2.25	เปรียบเทียบอัตราส่วนตัวเลขนัสเซิลท์ตามกับอัตราส่วนระยะห่างระหว่างรูเจ็ท	26
	(Y/D)	
รูปที่ 2.26	ส่วนทดสอบและรายละเอียด	27
รูปที่ 2.27	แผนภาพชุดทดลอง	27
รูปที่ 2.28	ทิศทางของความเร็วและแรงทั้งหมดที่เกิดขึ้น	28
รูปที่ 2.29	เปรียบเทียบอัตราส่วนของตัวเลขนัสเซิลท์ต่อระยะ	28
รูปที่ 2.30	การระบายความร้อนมาตรฐานที่ใช้ในใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์	29
	(ขวา)	
รูปที่ 2.31	แสดงแผนภาพชุดทดลอง	29
รูปที่ 2.32	อัตราส่วนเลขนัสเซิลท์กับตำแหน่งเจ็ทกรณีหยุดนิ่ง (บนขวา)	30
รูปที่ 2.33	การกระจายของตัวเลขนัสเซิลท์กรณี (H/dj) เท่ากับ 2	30
รูปที่ 3.1	โครงสร้างการไหลและทิศทางของเจ็ทในใบพัดกังหัน	33
รูปที่ 3.2	โมเดลของช่องการไหล	34
รูปที่ 3.3	รูปแบบทางออกของช่องการไหล	35
รูปที่ 3.4	รายละเอียดชุดทดลองสำหรับการศึกษาการถ่ายเทความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชน ใน	36
	ช่องการไหลที่หมุน	
รูปที่ 3.5	รายละเอียดชุดทดลองในส่วนการหล่อเย็น	37
รูปที่ 3.6	แสดงรายละเอียดชุดทดลองในส่วนการหมุน	38
รูปที่ 3.7	รายละเอียดชุดทดลองในส่วนการสร้างฟลักซ์ความร้อน	38
รูปที่ 3.8	รายละเอียดส่วนทดสอบที่ใช้วัดการถ่ายเทความร้อน	39

รูปที่ 3.9	ชุดทดลองและตำแหน่งที่ใช้ในการสอบเทียบ	41
รูปที่ 3.10	การเปลี่ยนแปลงสีบนแผ่นเทอร์โมคีรมิคลิควิดคริสตัลที่อุณหภูมิต่างๆ	42
รูปที่ 3.11	กราฟสมการทำนายความสัมพันธ์ของอุณหภูมิกับค่า Hue	44
รูปที่ 3.12	การแปลงภาพถ่ายเป็นภาพการกระจายค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิว	44
รูปที่ 3.13	แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหล	51
รูปที่ 3.14	แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius outward exit	52
รูปที่ 3.15	แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius inward exit	53
รูปที่ 3.16	แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Two-way exits	53
รูปที่ 3.17	รายละเอียดการสร้างกริดกรณีรูปแบบทางออก Single radius outward exit	55
รูปที่ 4.1	การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	59
	H=2D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.2	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	60
J	รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.3	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลียตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง	60
	รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูบท 4.4	การกระจายของคานสเซลตนมเบอรบนพนผวถายเทความรอนทระยะพุงชน	61
	H=4D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	(0)
รูบท 4.5	คานสเซลตนมเบอรเฉลยตามแนวแกน Y เนแตละตาแหนงตามคา X/D ท เพิ่มขึ้น ที่ระยะพ่งชน ⊔_1D เปรียนเทียงเยงในอ้าน Loading อัน อรถี่หยอยิ่ง	62
	รพมขน ทรอชอพุ่งขน H=4D เบรชบเทชบพนงต เน Leading กับ กระเมพยุตนง	
	วูบแบบท เงียยก Single radius inward exit (ke = 9,000)	

(17)

รูปที่ 4.6	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น ที่ระยะพ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยดนิ่ง	62
	รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.7	ง การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะ พุ่งชน	63
v	H=6D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.8	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	64
Ū	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.9	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	64
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.10	) กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	65
	ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=2D	
รูปที่ 4.11	. กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	66
	ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=4D	
รูปที่ 4.12	2 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	66
	ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=6D	
รูปที่ 4.13	3 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	70
	H=2D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.14	4 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	71
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	

(18)

		1100 1
รูปที่ 4.15	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	71
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิง	
	รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.16	การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	72
	H=4D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.17	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	73
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.18	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	73
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.19	การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	74
	H=6D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.20	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	75
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.21	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	75
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.22	กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	76
	ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=2D	
รูปที่ 4.23	กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	77
	ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=4D	
รูปที่ 4.24	กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	77
	ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=6D	

หน้า	

รูปที่ 4.25	การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	81
	H=2D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.26	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	82
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.27	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	82
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.28	การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	83
	H=4D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.29	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	84
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.30	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	84
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.31	การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน	85
	H=6D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.32	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	86
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.33	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่	86
	เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง	
	รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)	
รูปที่ 4.34	กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ	87
	ตำแหน่งตามค่า X/D ทีเพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	
	พุ่งชน H=2D	

หน้า

รูปที่ 4.35	กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	88
รูปที่ 4.36	พุงชน H=4D กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละ ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ	88
รูปที่ 4.37	พุ่งชน H=6D ตัวอย่างการเปรียบเทียบการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวระหว่าง การทดลองกับการจำลองการไหล ที่ระยพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก	90
รูปที่ 4.38	Single radius inward exit การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์แสดงร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius	92
รูปที่ 4.39	inward exit (Re = 9,000) การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์แสดงร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius	93
รูปที่ 4.40	inward exit (Re = 9,000) การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์แสดงร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re	95
รูปที่ 4.41	= 9,000) การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์แสดงร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re – 9,000)	96
รูปที่ 4.42	- 9,0007 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์แสดงร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius	98
รูปที่ 4.43	outward exit (Re = 9,000) การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์แสดงร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius	99
รูปที่ 4.44	outward exit (Re = 9,000) ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่ระยพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D รูปแบบ ทางออก Single radius inward exit	104

รูปที่ 4.45	ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่ระยพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D รูปแบบ	104
	ทางออก Two-way exits	
. d		

รูปที่ 4.46 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่ระยพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D รูปแบบ 105 ทางออก Single radius outward exit

สัญลักษณ์คำย่อและตัวย่อ

TLC	แสดงถึง	Thermochromic Liquid Crystal
$\dot{q}$	แสดงถึง	ฟลักซ์ความร้อน (kW/m²)
h	แสดงถึง	สัมประสิทธิ์การพาความร้อน (W/m ² · °C)
A	แสดงถึง	พื้นที่ของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน (m²)
T_w	แสดงถึง	อุณหภูมิของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน (°C)
T_{f}	แสดงถึง	อุณหภูมิของของไหล (°C)
Re	แสดงถึง	ตัวเลขเรย์โนลด์
R_o	แสดงถึง	ตัวเลขการหมุน
Η	แสดงถึง	ความสูงช่องการไหล (m)
W	แสดงถึง	ความกว้างช่องการไหล (m)
L	แสดงถึง	ความยาวช่องการไหล (m)
D	แสดงถึง	เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (m)
Ι	แสดงถึง	กระแสไฟฟ้าที่จ่ายให้กับแผ่นสเตนเลส (A)
V	แสดงถึง	แรงดันไฟฟ้า (Ω)
V_{c}	แสดงถึง	ความเร็วที่จุดศูนย์กลางของปากทางออกเจ็ท (m/s)
v	แสดงถึง	ความหนืดเชิงจลน์ของอากาศ (m²/s)
ρ	แสดงถึง	ความหนาแน่นของอากาศ (kg/m³)

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

เครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ถูกใช้งานอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นการติดตั้งเป็นเครื่องยนต์ ของอากาศยานที่อาศัยการสร้างของไหลที่มีความร้อนและความเร็วสูงออกทางด้านหลังเครื่องยนต์ทำ ให้เกิดแรงผลักไปข้างหน้า อีกทั้งยังถูกใช้เป็นต้นกำลังขับเคลื่อนเจนเนอเรเตอร์ (Generator) ใน โรงไฟฟ้า นิยมใช้ในโรงไฟฟ้า Combined Cycle เนื่องจากแก๊สร้อนที่ออกจากเครื่องยนต์กังหันแก๊ส สามารถนำมาขับกังหันไอน้ำ (Steam turbine) ได้ ส่วนประกอบหลักของเครื่องยนต์กังหันแก๊ส ประกอบไปด้วย Air Compressor ที่ทำหน้าที่อัดอากาศ เข้าไปยัง Combustion chamber ที่ทำ หน้าที่จุดระเบิดทำให้เกิดการเผาไหม้ ส่งผลให้อากาศมีอุณหภูมิสูงและเกิดการขยายตัว อากาศร้อนที่ จะถูกส่งนำไปขับ Turbine

รูปที่ 1.1 วิวัฒนาการของอุณหภูมิทางเข้ากังหัน (TIT) [1]

ปัจจุบันมีความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ให้สูงมากขึ้น เพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยหนึ่งในวิธีที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพให้กับ เครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์คือการเพิ่มอุณหภูมิทางเข้ากังหัน (Turbine Inlet Temperature: TIT) โดยวิวัฒนาการของการเพิ่มอุณหภูมิทางเข้ากังหันมีแนวโน้มเพิ่งสูงอย่างต่อเนื่องแต่ถูกจำกัดไว้ด้วย อุณหภูมิจุดหลอมเหลวของโลหะ ดังแสดงในรูปที่ 1.1 ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์จึงต้องมี ระบบระบายความร้อนโดยแบ่งเป็นการระบายความร้อนภายนอกใบพัดใช้ ฟิล์มคูลลิ่ง (Film cooling) และการระบายความร้อนภายในมีการใช้ เจ็ทพุ่งชน, การติดครีบสร้างความปั่นป่วนในช่อง การไหลวกกลับและใช้พินบริเวณส่วนท้ายของใบพัด เพื่อยืดอายุการใช้งานและให้ชิ้นส่วนภายใน ทำงานได้อย่างปลอดภัยในอุณหภูมิที่สูง

การใช้เจ็ทพุ่งชนเป็นการระบายความร้อนที่นิยมใช้ในใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ เนื่องจากการใช้เจ็ทพุ่งชนมีจุดเด่นตรงที่เป็นการระบายความร้อนเฉพาะจุดและเป็นการระบายความ ร้อนบนพื้นผิวอย่างรวดเร็ว ซึ่งเหมาะสำหรับใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ที่มีสภาวะการ ทำงานที่อุณหภูมิสูง โดยในงานวิจัยได้มีการศึกษาผลกระทบของตัวแปรที่มีผลต่อการถ่ายเทความ ร้อนของเจ็ทพุ่งชน เช่น ระยะห่างจากปากทางออกเจ็ทถึงพื้นผิวที่พุ่งชน, การจัดเรียงของลำเจ็ท และ กระแสไหลตัด เป็นต้น อีกทั้งยังมีการศึกษาช่องการไหลที่หมุนเพราะในสภาวะการทำงานจริงของ ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์มีผลกระทบจากแรงหนีศูนย์กลาง (Centrifugal force) และ แรงโคริออลิส (Coriolis force) ซึ่งทำให้การถ่ายเทความร้อนของการระบายความร้อนแบบเจ็ทพุ่งชน ลดลง จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงคุณลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนเพื่อ ทราบถึงตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการถ่ายเทความร้อนและนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

(1) ศึกษาผลของความเร็วการหมุนของช่องการไหลที่มีผลต่อการไหลและการถ่ายเท ความร้อนของแถวเจ็ทพุ่งชน

(2) ศึกษาผลของรูปแบบทางออกที่มีผลต่อลักษณะการไหลและการถ่ายเทความ ร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

(1) ศึกษาเจ็ทพุ่งชนจากแผ่นออริฟิสแถวเดี่ยวที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) = 5
 mm ระยะห่าง S = 4D จำนวน 13 รู

(2) ศึกษาระยะของการพุ่งชน H = 2D, 4D และ 6D ตามลำดับ

(3) ศึกษาในช่วงตัวเลขเรย์โนลด์ Re = 6,000, 7,500 และ 9,000 ตามลำดับ

(4) ศึกษาความเร็วรอบการหมุน N = 0, 50, 100, 150, 200 และ 250 ตามลำดับ อยู่ในช่วงค่าตัวเลขการหมุน R_o = 0 ถึง 0.0069

(5) ศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนบนพื้นผิว โดยใช้แผ่น Thermochromic Liquid Crystal (TLC)

(6) ศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนโดยใช้โปรแกรม ANSYS Ver.15.0 (Fluent)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ได้ทราบถึงผลกระทบของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการไหลและ คุณลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน

(2) สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปทำการออกแบบการถ่ายเทความร้อนในใบพัด เครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ ให้เพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2 ทฤษฎีและหลักการ

ในบทนี้เป็นการกล่าวถึงทฤษฎีและหลักการที่จะนำไปใช้ในงานวิจัย โดยเน้นถึงการเพิ่ม ความสามารถการถ่ายเทความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชน ทั้งนี้ในงานวิจัยเป็นการใช้เจ็ทพุ่งชนในช่องการไหล ที่หมุนจึงต้องศึกษาผลกระทบจากอิทธิพลของการการหมุนต่อการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนและ กระแสไหลตัดที่รบกวนการไหลในช่องการไหล นอกจากนี้ได้มีการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับ การถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนและหยุดนิ่ง

2.1 โครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งชน

เจ็ทพุ่งชน (Impinging jet) คือ ของไหลที่มีความเร็วพุ่งออกจากหัวฉีดถูกบังคับให้ไหลพุ่ง ชนพื้นผิว รูปที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งชนบนพื้นผิว จากรูปโครงสร้างการไหลของ เจ็ทพุ่งชนแบ่งได้ 3 บริเวณ

2.1.1 บริเวณเจ็ทอิสระ (Free jet zone)

เป็นบริเวณที่มีลักษณะโครงสร้างคล้ายกับโครงสร้างของเจ็ทอิสระทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับ ระยะห่างจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิว ซึ่งประกอบไปด้วย Potential core zone เป็นบริเวณ ที่เจ็ทเริ่มออกจากปากทางออกโดยที่มีความเร็วใกล้เคียงกับที่ทางออกเจ็ท, Developing zone เป็น บริเวณการไหลช่วงพัฒนาตัวโดยมีการเปลี่ยนแปลงความเร็วภายในเจ็ท และ Fully developing zone เป็นบริเวณที่เจ็ทมีการเปลี่ยนความเร็วอย่างสมบูรณ์แล้ว

2.1.2 บริเวณเจ็ทพุ่งชน (Impingement zone)

เป็นบริเวณเป็นบริเวณที่เจ็ทพุ่งชนพื้นผิว โดยเมื่อของไหลเจ็ทเคลื่อนที่พุ่งชนเข้ากับ พื้นผิว ความเร็วของเจ็ทจะเริ่มลดลงและมีความเร็วเป็นศูนย์ที่ตำแหน่งจุดศูนย์กลางของเจ็ทพุ่งชน หรือ Stagnation point บนพื้นผิว หลังจากนั้นของไหลจะเคลื่อนที่กระจายออกรอบจุดศูนย์กลาง ของเจ็ทพุ่งชนตามแนวรัศมีบนพื้นผิวที่ปะทะ ภายในบริเวณนี้จะเกิดการเปลี่ยนทิศทางการไหลของ เจ็ทจากตั้งฉากเป็นขนานกับพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชนอย่างกระทันหัน

2.1.3 บริเวณเจ็ทผนัง (Wall jet zone)

เป็นบริเวณที่เกิดการไหลบนพื้นผิวรอบบริเวณที่เจ็ทพุ่งชน (Impingement zone) บริเวณนี้เจ็ทจะมีความเร็วลดลงขนานกับพื้นผิวส่งผลให้ชั้นขอบเขตการไหลบนผนังจะค่อยๆ หนาขึ้น

รูปที่ 2.1 โครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งชนบนพื้นผิว [2]

2.2 ตัวแปรที่ผลต่อการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน

โดยทั่วไปการไหลของเจ็ทพุ่งชนจะออกจากหัวฉีดด้วยความเร็วและเข้าปะทะกับพื้นผิว ซึ่ง ของไหลจะไหลเรียบตามพื้นผิวในแนวรัศมีของหัวฉีดทำให้เกิดการพาความร้อนทั่วทั้งพื้นผิว โดยอัตรา การถ่ายเทความร้อนจะสูงสุดบริเวณที่เจ็ทพุ่งชน เนื่องจากของไหลที่พุ่งออกจากเจ็ทเมื่อพุ่งชนบริเวณ Stagnation region จะมีการถ่ายเทโมเมนตัมกับพื้นผิวที่พุ่งชน อัตราการถ่ายเทความร้อนจะเพิ่มสูง ที่สุดเมื่อมีระยะจากปากทางออกเจ็ทถึงพื้นผิวที่เหมาะสมและโครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งก่อนถึง พื้นผิว เนื่องจากการไหลของเจ็ทมีค่าความปั่นป่วนและโมเมนตัมที่สูง อัตราการถ่ายเทความร้อน บริเวณที่เจ็ทพุ่งชนลดลงเมื่อระยะจากปากทางออกเจ็ทถึงพื้นผิวมีมากขึ้นเนื่องจากมีเพียงความ ปั่นป่วนที่มีค่าสูงขึ้นตามระยะพุ่งจากปากทางออกขึ้นพื้นผิวที่พุ่งชนแต่ค่าโมเมนตัมของเจ็ทที่พุ่งชน พื้นผิวไม่ได้สูงตามค่าความปั่นป่วน [3,4]

รูปที่ 2.2 การกระจายของนัสเซิลต์นัมเบอร์ตามแนวรัศมีที่ระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิวที่ เจ็ทพุ่งชนต่างกัน (กรณีใช้หัวฉีดแบบท่อ ที่ Re=23,750) [5]

รูปที่ 2.2 แสดงการกระจายของนัสเซิลต์นัมเบอร์บของลำเจ็ทเดี่ยวที่พุ่งชนตั้งฉากกับพื้นผิว โดยใช้หัวฉีดที่เป็นแบบท่อ (Pipe nozzle) ในรูปแสดงผลของระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิว ที่เจ็ทพุ่งชน (H) ต่อการกระจายของนัสเซิลต์นัมเบอร์ ตามแกนรัศมีของเจ็ท (r) กำหนดให้เรย์โนลด์ นัมเบอร์ของเจ็ทเท่ากับ Re=23,750 โดยที่ D คือขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของท่อหัวฉีด จากรูปที่ 2.2 พบว่าอัตราการถ่ายเทความร้อนสูงสุดเกิดขึ้นที่จุดศูนย์กลางที่เจ็ทพุ่งชน (Stagnation point) กรณี ระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชน H=2D และจะค่อยๆลดลงแต่ที่ตำแหน่ง r=1.5D อัตราการถ่ายเทความร้อนจะค่อยๆเพิ่มอีกครั้งจนถึงตำแหน่ง r=2D จะเกิดการถ่ายเทความร้อนสูงสุด อันดับที่สอง (Secondary peak) หลังจากนั้นเกิดการลดลงอย่างต่อเนื่องของอัตราการถ่ายเทความ ร้อน การเกิดการถ่ายเทความร้อนสูงสุดอันดับที่สอง (Secondary peak) นั้นอาจเกิดจากการที่เจ็ท เปลี่ยนจากการไหลแบบราบเรียบไปสู่การไหลแบบปั่นป่วน ทำให้อัตราการถ่ายเทความร้อนเพิ่มขึ้น เล็กน้อย หรือเกิดขึ้นจากความเร่งของการไหลบนพื้นผิวหลังจากที่เจ็ทพุ่งชน ทำให้อัตราการถ่ายเก ความร้อนเพิ่มขึ้นในช่วง r=1D ถึง 2D หรืออาจเกิดจากก้อนการไหลหมุนวนขนาดใหญ่ (Large scale eddies) ในโครงสร้างการไหลของเจ็ทพุ่งชนทำลายชั้นขอบเขตการไหลบนพื้นผิว ทำให้การถ่ายเท ความร้อนบนพื้นผิวเพิ่มขึ้น [5] แต่ในกรณีที่ระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชน H มากกว่า 2D จากรูปที่ 2.2 พบว่านัสเซิลต์นัมเบอร์ของแต่ละระยะจากปากทางออกเจ็ทถึงพื้นผิวที่เจ็ท พุ่งชนจะสูงสุดที่จุดศูนย์กลางที่เจ็ทพุ่งชน (Stagnation point) และหลังจากนั้นจะค่อยๆ ลดลงอย่าง ต่อเนื่องตามแนวแกนรัศมีของเจ็ท และนัสเซิลต์นัมเบอร์บริเวณจุดศูนย์กลางที่เจ็ทพุ่งชนมีค่าสูงสุดที่ ระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชน H=6D ซึ่งเป็นระยะที่โครงสร้างการไหลของเจ็ท ในส่วนโพเท็นเชียลคอร์กำลังจะหมดและระดับของความปั่นป่วนของเจ็ทเริ่มสูงขึ้น ส่วนในกรณีที่ ระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชน H มากกว่า D6 เป็นระยะที่โมเมนตัมของเจ็ทที่ พุ่งชนพื้นผิวลดลงตามระยะจากปากทางออกของเจ็ทถึงพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชน หมากกร่ารี่เจ็ทพุ่งชนเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้การ ถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวลดลง

กรณีที่พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนขนาดใหญ่นั้นการจะใช้เจ็ทลำเดียวนั้นม่เพียงพอต่อการ ถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวจึงต้องเจ็ทพุ่งชนแบบกลุ่มแทน กรณีใช้เจ็ทพุ่งชนแบบกลุ่มแทนทำให้ โครงสร้างการไหลและการถ่ายเทความร้อนมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากลำเจ็ทที่อยู่ใกล้กันเกืด การผสมก่อนที่ลำเจ็ทจะพุ่งชนกับพื้นผิว [6] และจะเกิดการชนกันหลังจากลำเจ็ทพุ่งชนพื้นผิวของลำ เจ็ทที่อยู่ใกล้กันอีกด้วย ดังแสดงในรูปที่ 2.3

(ก) กรณีระยะห่างระหว่างท่อเจ็ทน้อย
 (ข) กรณีระยะห่างระหว่างท่อเจ็ทมาก
 รูปที่ 2.3 ปรากฏการณ์ที่เกิดระหว่างลำเจ็ทพุ่งชน [6]

2.3 ผลของกระแสไหลตัดการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน

ลำเจ็ทพุ่งชนเกิดการรวมตัวหลังจากพุ่งชนพื้นผิวสะสมเกิดเป็นการไหลในช่องการไหลระกว่าง แผ่นเจ็ทและพื้นผิวที่ลำเจ็ทพุ่งชน เกิดเป็นกระแสไหลตัดกับลำเจ็ทในช่องการไหลโดยลำเจ็ทที่อยู่ใกล้ ทางออกจะได้รับผลของกระแสไหลตัดสูง [7, 8] ดังแสดงในรูปที่ 2.4 กระแสไหลตัดจะทำให้การ ถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวที่ลำเจ็ทพุ่งชนบริเวณใกล้กับทางออกของช่องการไหลลดลง เป็นสาเหตุทำ ให้การถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวไม่สม่ำเสมอ เป็นข้อจำกัดของการใช้กลุ่มเจ็ทพุ่งชนพื้นผิวเพื่อเพิ่ม อัตราการถ่ายเทความร้อนที่สม่ำเสมอตลอดทั้งพื้นผิว

รูปที่ 2.4 การเกิดกระแสไหลของกลุ่มเจ็ทพุ่งชน [7]

2.4 การถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวของเจ็ทพุ่งชน

ในกรณีการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวโดยใช้เจ็ทพุ่งชนจะเป็นการพาความร้อนแบบบังคับ การถ่ายเทความร้อนด้วยของไหลจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งเรียกว่า การพาความร้อน ความเร็วของ ของไหลที่ผ่านวัตถุร้อน มีผลต่ออัตราการถ่ายเทความร้อน พิจารณาดังรูปด้านล่าง เมื่อ T_w อุณหภูมิ ของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน และ T_rอุณหภูมิของของไหล จากภาพที่ 2.4 แสดงให้เห็นความเร็ว ในการไหลของของไหล โดยจะ มีค่าลดลงที่พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนที่ของ ของไหลที่ติดแน่นกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน ดังนั้นความร้อนจึงถูกส่งผ่านด้วยการนำที่จุดนี้เพียง อย่างเดี่ยว

รูปที่ 2.5 การถ่ายเทความร้อนด้วยการพาจากพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนสู่อากาศ [9]

เมื่อความร้อนไหลด้วยการนำในชั้นที่ความเร็วของของไหลเท่ากับศูนย์ จะสามารถกล่าวได้ว่า เป็นการ ถ่ายเทความร้อนด้วนการพา ซึ่งผลต่างของอุณหภูมิในชั้นนี้จะขึ้นกับความเร็วของของไหล ยิ่งความเร็วของ ของไหลมีค่ามาก ก็จะเกิดผลต่างของอุณหภูมิที่มาก ผลเนื่องจากการพาทั้งหมด พิจารณาโดยใช้กฎการเย็นตัว ของนิวตัน (Newton's law of cooling) โดยการพาความร้อน สามารถคำนวณได้จากสมการ (2.1) ในการคำนวณหาการถ่ายเทความร้อนด้วยกาพาได้จากสมการ

$$Q = hA(T_w - T_f) \tag{2.1}$$

โดยที่ *h* คือ สัมประสิทธิ์การพาความร้อน (W/m²·°C)

A คือ พื้นที่ของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน (m²)

 T_{w} คือ อุณหภูมิของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน (°C)

 T_{f} คือ อุณหภูมิของของไหล (°C)

2.5 การไหลบริเวณชั้นชิดผนัง

การไหลกรณีที่เป็นการไหลชิดผนังโดยที่ผนังเป็นของแข็งจะมีความแตกต่างของโครงสร้างการ ไหลต่างจากการไหลปั่นป่วนแบบอิสระ จึงมีการวิเคราะห์เชื่อมโยงการไหลกับผลที่ได้จากการทดลอง ด้วยระบบตัวแปรไร้มิติ สำหรับการไหลที่ของไหลชิดขอบผนังสามารถแบ่งได้เป็น 2 บริเวณหลัก บริเวณแรกคือ บริเวณชั้นใน (Inner layer) ซึ่งจะมีความหนาประมาณ 10% ถึง 20% ของชั้นความ หนาชิดผิว ค่าความเค้นเฉือนมีความเสถียรเกือบไม่มีความเปลี่ยนแปลง และมีค่าความเค้นเฉือนที่ ผนัง τ_w ที่จะแบ่งเป็นอีก 3 ชั้นย่อย คือ Linear sub-layer ซึ่งความหนืดมีอิทธิพลหลักต่อการไหล ชั้นที่สอง Buffer layer ทั้งความหนืด และความปั่นป่วนมีอิทธิพลต่อการไหลในระดับเกือบเท่ากัน และชั้นที่สามคือ Log-law สำหรับบริเณที่สองคือ บริเวณชั้นนอก (Outer layer) หรือ Law of the wake เป็นบริเวณที่ความเค้าเฉือนได้รับการรบกวนจากความปั่นป่วน อีกทั้งยังเป็นบริเวณที่เป็นอิสระ ต่อปัจจัยด้านความหนืดของของไหลและการไหลได้รับอิทธิพลของความเฉื่อยของการไหลเป็นหลัก และดังแสดงในรูปที่ 2.6

สมการตัวแปรไร้มิติของระยะห่างชั้นชิดผิว (Dimensionless wall distance, y⁺) สามารถ คำนวณได้จากความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

$$y^{+} = \frac{yV_{\tau}}{v}$$
(2.2)

เมื่อ

$$\mathbf{V}_{\tau} = \sqrt{\frac{\tau_{\mathrm{w}}}{\rho}} \tag{2.3}$$

ความเร็วไร้มิติ (Dimensionless velocity) สามารถคำนวณได้จากความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

$$\mathbf{V}^{+} = \frac{\mathbf{V}}{\mathbf{V}_{\tau}} \tag{2.4}$$

โดยที่

รูปที่ 2.6 แสดงการกระจายความเร็วที่บริเวณใกล้ผนัง [10]

2.6 การวิเคราะห์แรงที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในกรณีหยุดนิ่งจะมีแรงที่เกี่ยวข้องกับของไหลอยู่2แรง ได้แก่ แรงเฉื่อย ($F_{inertial}$) และแรงหนืด ($F_{viscous}$) สามารถคำนวณจากสมการ

$$F_{inertial} = \rho V^2 D_h^2 \tag{2.5}$$

$$F_{viscous} = \rho v V D_h \tag{2.6}$$

อัตราส่วนระหว่างแรงทั้งสองสามารถแสดงในรูปของตัวเลขเรย์โนลด์ (Re)

1

1

$$\frac{F_{inertial}}{F_{viscous}} = \frac{\rho V^2 D_h^2}{\rho v V D_h} = \frac{V D_h}{v} = \text{Re}$$
(2.7)

สำหรับในการณีที่หมุนจะมีอีกสองแรงที่เกิดขึ้นในช่องการไหล ได้แก่ แรงโคริโอลิส (F_{cor}) และแรงลอยตัวแบบหมุน ($F_{buoyancy}$) สามารถคำนวณจากสมการ

$$F_{coriolis} = \rho \Omega V D_h^3 \tag{2.8}$$

$$F_{buoyancy} = g_{rotation} \Delta \rho D_h^3$$
 (2.9)

โดยที่ $g_{\it rotation}$ คือความเร่งหนีศูนย์กลาง กำหนดให้ $g_{\it rotation}=\Omega^2 r$

$$F_{buoyancy} = (\Omega^2 \mathbf{r}) \Delta \rho \mathbf{D}_h^3$$
(2.10)

อัตราส่วนระหว่างแรงลอยตัวแบบหมุน ($F_{buoyancy}$) และแรงหนืด ($F_{viscous}$) คือ Grashof number (Gr)

$$Gr = \frac{F_{buoyancy}}{F_{viscous}} = \frac{\Omega^2 r \Delta \rho D_h^3}{\rho v V D_h} = (\text{Re}) R_o^2 (\text{DR}) (\frac{r}{D_h}) \qquad (2.11)$$

อัตราส่วนระหว่างแรงลอยตัวแบบหมุน ($F_{buoyancy}$) และแรงเฉื่อย ($F_{inertial}$) คือตัวเลข ลอยตัวแบบหมุน (B_o) ซึ่งเท่ากับ $Gr/{
m Re}^2$ ในกรณีหยุดนิ่ง

$$B_{o} = \frac{F_{buoyancy}}{F_{inertial}} = \frac{F_{buoyancy} / F_{viscous}}{F_{inertial} / F_{viscous}} = \frac{Gr}{Re} = \frac{r(DR)R_{o}^{2}}{D_{h}}$$
(2.12)

อัตราส่วนระหว่างแรงโคริโอลิส (F_{cor}) และแรงเฉื่อย ($F_{inertial}$) คือตัวเลขการหมุน (R_{o})

$$R_o = \frac{F_{cor}}{F_{inertial}} = \frac{\rho \Omega V D_h^3}{\rho V^2 D_h^2} = \frac{\Omega D_h}{V}$$
(2.13)

2.7 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจ็ทพุ่งชนระบายความร้อนและช่องการไหล

Chi และคณะ [11] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแบบอาเรย์โดยพยายาม ลดอิทธิพลของกระแสไหลตัดที่มีผลต่อการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหล ใช้การวัด การถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยวิธีการ Transient Liquid Crystal (TLC) การศึกษาภายใต้ เงื่อนไขเส้นผ่านศูนย์กลางเจ็ทตั้งแต่ 5 ถึง 8 mm ระยะห่างระหว่างเจ็ทตั้งแต่ 20 ถึง 40 mm ระยะ พุ่งชนตั้งแต่ 5 ถึง 15 mm ที่เลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 6,500 ถึง 13,500 จากผลการทดลองพบว่าความ ต้องการลดอิทธิพลจากกระแสไหลตัดที่รบกวนการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลด้วย วิธีการเพิ่มทางออกของกระแสไหลตัดให้ไหลออกด้านข้างขนานไปตามแนวของเจ็ทพุ่งชนนั้นสามารถ เพิ่มการถ่ายเทความร้อนในช่วงหลังกระแสไหล (Downstream) จากเดิมที่บริเวณนี้จะมีค่าการ ถ่ายเทความร้อนที่ต่ำ

Brakmann และคณะ [12] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนร่วมกับการติด ครีบขวางการไหลในช่องการไหล โดยศึกษาภายใต้เงื่อนไขเลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 15,000 ถึง 3,5000 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเจ็ทเท่ากับ 10 mm ระยะพุ่งชนตั้งแต่ 3D ถึง 5D ความกว้างของครีบขวาง การไหลตั้งแต่ 0.3D ถึง 0.08D ความกว้างของช่องการไหลและระยะห่างระหว่างครีบขวางการไหล เท่ากับ 5D ใช้การวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยวิธีการ Transient Liquid Crystal (TLC) ร่วมกับการใช้โปรแกรมทางพลศาสตร์ของไหล ANSYS ศึกษาพฤติกรรมการไหลและการถ่ายเทความ ร้อนในช่องการไหล

ร**ูปที่ 2.7** โมเดลของช่องการไหลที่ใช้ในการศึกษาของ Brakmann และคณะ [12]

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนความร้อนของเจ็ทพุ่งชนร่วมกับการติดครีบขวางการไหล บนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนภายในช่องการไหล รูปที่ 2.8 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการ กระจายตัวของเลขตัวเลขนัสเซิลท์กรณีพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนราบเรียบและกรณีติดครีบขวาง การไหลที่ตัวเลขเรย์โนลด์เท่ากับ 35,000 และ ระยะพุ่งชนเท่ากับ 6D การติดครีบขวางการไหล ร่วมกับการใช้เจ็ทพุ่งชนเพื่อเพิ่มการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลนั้นสามารถเพิ่มค่าตัวเลขนัสเซิลท์ ขึ้น 4% เมื่อเทียบกับกรณีไม่ติดครีบขวางการไหล อีกทั้งครีบขวางการไหลยังสามารถลดอิทธิพลของ กระแสไหลตัดที่รบกวนเจ็ทพุ่งชนบริเวณหลังกระแสไหลได้ถึง 11%

รูปที่ 2.8 การเปรียบเทียบการกระจายตัวของเลขตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความของ Brakmann และคณะ [12]

Park และคณะ [13] ได้ศึกษาผลของอัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างของช่องการ ไหล (W/H) ต่อสัมประสิทธิ์การกระจายการถ่ายเทความร้อนและความดันลด (Pressure drop) ดัง แสดงในรูปที่ 2.8 ในทดลองกำหนดอัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความสูงของช่องการไหล W/H=1/4, 1/2, 1, 2 และ 4 มุมการติดตั้งครีบ 30°, 45°, 60° และ 90° ตามลำดับ ที่ค่าเรย์โนลด์นัม เบอร์ Re=30,000 จากผลการทดลองพบว่า การติดตั้งครีบที่มุม 60° ค่าการถ่ายเทความร้อนไม่มี นัยสำคัญมาก แต่ความดันลดนั้นเพิ่มขึ้น เมื่ออัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความสูงของช่องการ ไหลเปลี่ยนจากน้อยไปมาก (1/4 ถึง 4) ซึ่งคล้ายกับผลของการติดตั้งครีบที่มุม 45° และ 90° โดยทั่วไปพบว่าอัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความสูงของช่องการ
ถ่ายเทความร้อนดีกว่าอัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความสูงของช่องการไหลที่มาก ยกเว้น อัตราส่วนระหว่างความกว้างต่อความสูงของช่องการไหลน้อยของการติดตั้งครีบทามุม 30° ให้ ประสิทธิภาพการถ่ายเทความร้อนและความดันลดเพิ่มขึ้นน้อยเมื่อเทียบกับการติดตั้งครีบทำมุมอื่นๆ นอกจากนี้ อัตราส่วนระหว่าความกว้างต่อความสูงของช่องการไหลมาก (W/H=4) ของการติดตั้งครีบ ทำมุม 30° มีผลของความเสียดทานและสัมประสิทธิการถ่ายเทความร้อนต่ำเมื่อเทียบกับการติดตั้ง ครีบทำมุมอื่นๆ

รูปที่ 2.10 แสดงการเปรียบเทียบผลของสัมประสิทธิการกระจายการถ่ายเทความร้อน ระหว่างอัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างของข่องการไหล (W/H=1/4 ถึง 4) ต่อมุมของการ ติดตั้งครีบ พบว่า ประสิทธิภาพการถ่ายเทความร้อนของการติดตั้งครีบบนผนังเพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่า และความดันลดเพิ่มขึ้นประมาณ 4 ถึง 8 เท่าของการติดตั้งครีบทามุม 45° และ 60° เมื่อเทียบ กับผนังที่ไม่มีการติดตั้งครีบ และยังพบว่าความดันลดเพิ่มขึ้นเพียง 2 ถึง 4 เท่าของการติดตั้งครีบทา มุม 45° และ 60° ในระดับที่มีประสิทธิภาพการถ่ายเทความร้อนเท่ากันของอัตราส่วนระหว่างความ สูงต่อความกว้างของช่องการไหลแคบ (W/H=1/4) อย่างไรก็ตาม ในระดับที่มีประสิทธิภาพการ ถ่ายเทความร้อนเท่ากันของอัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างของช่องการไหลกว้าง (W/H=4) ความดันลดเพิ่มสูงขึ้น 8 ถึง 16 เท่าของความเสียดทานในช่องการไหลที่มีการติดตั้งครีบ นอกจากนี้ ยังสรุปได้ว่า อัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างของช่องการไหลแคบมีประสิทธิภาพการถ่ายเท ความร้อนดีกว่าอัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างของช่องการไหลแกบมีประสิทธิภาพการถ่ายเท

(ก) หน้าตัดของช่องการไหลแบบสี่เหลี่ยมที่อัตราส่วนความกว้างต่อความสูงต่างๆ

ร**ูปที่ 2.9** อัตราส่วนระหว่างความสูงต่อความกว้างต่อการถ่ายเทความร้อนของ Park และคณะ [13]

รูปที่ 2.10 ผลของมุมเอียงของครีบต่อการถ่ายเทความร้อนของ Park และคณะ [13]

2.7.2 ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลที่หมุน

Dutta และคณะ [14] ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำนายความเร็วและการกระจายอุณหภูมิใน ท่อสี่เหลี่ยมด้วยการไหลออกตามแนวรัศมีทั้งผลของแรงโคริโอลิสและแรงลอยตัวจากการหมุน พบว่า แรงโคริโอลิสและแรงลอยตัวจากการหมุนทำให้เกิดการกระจายความเร็วหมุนวนใกล้บริเวณส่วนท้าย มากกว่าบริเวณส่วนยอด ดังแสดงใน 2.10 ส่งผลให้การหล่อเย็นส่วนท้ายดีกว่าส่วนยอด

Liou และคณะ [15] ได้ทำการวัดของการพัฒนาการไหลภายในช่องการไหลแบบสอง กลับด้วย Laser Doppler Velocimetry (LDV) ที่เรย์โนลด์นัมเบอร์ 14,000 และตัวเลขการหมุนที่ 0.082 ผลการทดลองพบว่า การหมุนช่วยลดการแยกตัวของฟองอากาศในบริเวณหลังส่วนกลับ (After-turn region) 25% ของโค้ง 180 องศา ในส่วนแรก (First pass) การหมุนทำให้โปร์ไฟล์ ความเร็วเฉลี่ยตามแนวการไหลและการไหลตามแนวแกนบริเวณใกล้ผนังส่วนท้ายสูงกว่าผนังส่วนยอด สำหรับในส่วนที่สอง (Second pass) การไหลถูกรบกวนโดยส่วนกลับของโค้ง 180 องศาและจะเกิด จุดสูงสุด 2 จุดในการกระจายความเร็ว นอกจากนี้ยังพบว่า ความรุนแรงความปั่นป่วนในแนวแกนการ ไหลลดลงและมากขึ้นบริเวณใกล้ผนัง ซึ่งความรุนแรงความปั่นป่วนเพิ่มขึ้นเนื่องจากการหมุน

ในช่องการไหลที่หมุนของ Dutta และคณะ [14]

รูปที่ 2.11 แสดงผลกระทบของตัวเลขการหมุนต่ออัตราส่วนการถ่ายเทความร้อนสำหรับ ผิวด้านท้ายและผิวยอด ในรูปนี้แสดงให้เห็นว่า การเพิ่มอัตราการหมุนก่อให้เกิดการถ่ายเทความร้อน บนผิวด้านท้ายของหนึ่งกลับ (X/D<12) เพิ่มขึ้น และการเพิ่มขึ้นลดลงเมื่อเทียบกับสองกลับ (X/D>20) ของผิวด้านยอด อย่างไรก็ตาม การถ่ายเทความร้อนในหนึ่งกลับเพิ่มขึ้นที่ค่าอัตราการ ถ่ายเทความร้อนมากกว่า 3.5 ซึ่งค่าตัวเลขการหมุนถูกเปรียบเทียบกับค่าอัตราการถ่ายเทความร้อน กรณีท่อหยุดนิ่ง ในขณะที่ผิวด้านยอดสองกลับ พบว่า การถ่ายเทความร้อนเพิ่มขึ้นประมาณ 1.5 เท่า เมื่อเทียบกับกรณีท่อหยุดนิ่ง นอกจากนี้ การกระจายของสัมประสิทธิ์การถ่ายเทความร้อนระหว่างขา ออก (หนึ่งกลับ) และขาเข้า (สองกลับ) มีผลของแรงลอยตัวจากการหมุนต่างกันของการไหลออกและ เข้าตามแนวรัศมีการหมุน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายเทความร้อนของพื้นผิวหนึ่งกลับด้านท้าย เพิ่มขึ้นมี 2 เหตุผลคือ เหตุผลแรกคือ การหล่อเย็นไหลปะทะบนผิวด้านท้ายโดยการไหลอันดับสอง เนื่องจากแรงโคริโอลิส (สร้างชั้นขอบเขตที่บาง) และเหตุผลที่สองคือ โปรไฟล์อุณหภูมิหล่อเย็นให้ผล ที่ดีเนื่องจากแรงลอยตัวจากการหมุนของการไหลใกล้ชั้นขอบเขตที่บางของพื้นผิวด้านท้ายที่ไม่เสถียร สำหรับการลดลงของค่าสัมประสิทธิการถ่ายเทความร้อนใกล้ทางเข้าของช่องการไหลบนพื้นผิวหนึ่ง กลับด้านยอดเนื่องจากชั้นขอบเขตที่หนา นอกจากนี้ ยังมีผลของส่วนกลับสามารถเพิ่มกรถ่ายเทย ความร้อนในส่วนถัดมาของหนึ่งกลับ การไหลหล่อเย็นตามแนวรัศมีขาเข้าในสองกลับ (ตรงข้ามกับ หนึ่งกลับ) แรงโคริโอลิสยังกระทำในตำแหน่งตรงกันข้ามซึ่งจะเกิดการไหลขนาดใหญ่เคลื่อนตัวไปยัง พื้นผิวด้านยอด และยังพบว่าของเหลวเย็นถูกเคลื่อนตัวอย่างรวดเร็วใกล้กับผนังด้านยอดและ ของเหลวอุ่นถูกเคลื่อนตัวอย่างช้าใกล้ผนังด้านท้าย ด้วยเหตุนี้ สัมประสิทธิ์การถ่ายเทความร้อนบนผิว ด้านยอดสูงกว่าผิวด้านท้าย

Johnston และคณะ [16] ได้ศึกษาผลการหมุนต่อการถ่ายเทความร้อน ดังแสดงในรูปที่ 2.12 แสดงผลกระทบของการหมุนในการถ่ายเทความร้อนจากหนึ่งกลับด้านยอดและสองกลับด้าน ท้าย พบว่า สัมประสิทธิ์การถ่ายเทความร้อนจากพื้นผิวลดลงเมื่อตัวเลขการหมุนเพิ่มขึ้น เนื่องจาก การไหลในแนวแกนลดลงและผนังที่เสถียรบริเวณการไหลใกล้พื้นผิวด้านยอด การไหลอันดับสองจาก การหมุนพาของเหลวตามผนังที่ร้อนอื่นๆ ก่อนที่จะถึงผนังด้านยอด นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิด สัมประสิทธิ์การถ่ายเทความร้อนลดลงจากผนังด้านยอด

ร**ูปที่ 2.12** ของตัวเลขการหมุนต่ออัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ (Re=25,000 และ อัตราส่วนความ หนาแน่นเท่ากับ 0.13) ของ Johnston และคณะ [16]

Guidez [17] ได้ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่มีหน้าตัด สี่เหลี่ยมที่มีการหมุน รูปที่ 2.13 แสดงรูปร่างของช่องการไหลและทิศทางของการหมุน จากการ ทดลองพบว่า การหมุนสามารถเหนี่ยวนำให้เกิดการไหลหมุนวนอันดับสองขึ้นภายในหน้าตัดของช่อง การไหล การไหลอันดับสองแบบพัฒนาตัวเกิดการเอียงตัวและการกระจายการไหลบริเวณส่วนกลับ ของโค้ง 180 องศา ซึ่งส่งผลสัมประสิทธิการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิว รูปที่ 2.3 แสดงอัตราส่วน นัสเซิลต์นัมเบอร์ในด้านความดัน (ด้านท้าย) และด้านดูด (ด้านยอด) ที่ตัวเลขการหมุนต่างกัน พบว่า พื้นผิวด้านยอดไม่ขึ้นอยู่กับค่าเรย์โนล์นัมเบอร์ ส่วนพื้นผิวด้านท้ายค่าเรย์โนล์นัมเบอร์มีผลกระทบ อย่างมาก ในขณะที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*o=0.1 ที่ผิวด้านท้าย พบว่า อัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ เพิ่มขึ้นด้วยการเพิ่มตัวเลขการหมุน รูปที่ 2.4 แสดงผลกระทบของแรงลอยตัวที่หมุนต่อการถ่ายเท ความร้อน พบว่า ผิวด้านท้ายมีอัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ส่วนใหญ่สูงขึ้นด้วยการใช้ช่องการไหลหน้า ตัดสี่เหลี่ยม

รูปที่ 2.13 ช่องการไหลหล่อเย็นภายในใบพัดแบบสี่เหลี่ยมของ Guidez [17]

ร**ูปที่ 2.15** อัตราส่วนนัสเซิลต์นัมเบอร์ต่อตัวเลขเรย์ลีที่หมุนของ Guidez [17]

Elston และ Wright [18] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หยุด นิ่งและในช่องการไหลที่หมุน ในส่วนของผนังที่เจ็ทพุ่งชนปะทะเป็นผนังโค้งหน้าตัดครึ่งวงกลมเพื่อ เป็นการจำลองให้ใกล้เคียงกับผนังจริงในส่วนหัวของใบพัด ใช้การวัดอุณหภูมิบนพื้นผิวด้วยการฝังเทอ โมคัปเปิล ชนิด T ใต้แผ่นทองแดง โดยมีเงื่อนไขที่เลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 10,000 ถึง 40,000 คิดจาก Supply channel ตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 1.4 รายละเอียดของแผ่นเจ็ทเส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (*d_j*) เท่ากับ 0.64 mm ระยะห่างระหว่างรูเจ็ท (s) เท่ากับ 4*d_j* ความหนาของแผ่นเจ็ท (t) เท่ากับ 1.5*d_j* และจำนวนรูเจ็ทเท่ากับ 9 รู โดยในส่วนทดสอบอากาศจะไหลเข้า supply channel ผ่านแผ่น เจ็ทปะทะผนังพุ่งชนในลักษณะช่องวกกลับก่อนที่จะปล่อยออกจากชุดทดลอง ดังแสดงในรูปที่ 2.16

รูปที่ 2.16 ภาพตัดของใบพัดและแบบจำลองส่วนทดสอบบริเวณส่วนหัวใบพัดของ Elston และ Wright [18]

ร**ูปที่ 2.17** รายละเอียดของส่วนทดสอบและแผ่นเจ็ทของ Elston และ Wright [18]

รูปที่ 2.18 แผนภาพชุดทดลอง [18]

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนในส่วนของ Supply channel ให้ค่าการถ่ายเทความร้อน สูงขึ้นตามความเร็วการหมุน โดยในตำแหน่งที่มีรัศมีการหมุนมากจะให้การถ่ายเทความร้อนที่มาก ตามไปด้วยและผนังด้าน Trailing ให้ค่าการถ่ายเทความร้อนสูงกว่าผนังด้าน Leading ทุกกรณี ดัง แสดงในรูปที่ 2.19 (ก) การถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนในกรณีที่ค่า Re_{jet,avg} = 6,000 Ro_{jet,avg} = 0.13 และรอบการหมุนที่ 300 rpm ในกรณีนี้จะสังเกตุได้ง่ายที่สุดและให้ค่าการถ่ายเท ความร้อนดีที่สุดแต่จะค่อยๆลดลงเมื่อเข้าใกล้บริเวณทางออกของช่องการไหล กรณีที่ค่า Re_{jet,avg} = 24,000 Ro_{jet,avg} = 0.03 และรอบการหมุนที่ 300 rpm ตำแหน่งเจ็ทที่ห่างจากทางออกมากที่สุด (ตำแหน่ง I9) จะได้รับผลกระทบมากที่สุดเนื่องจาก Coriolis force และตำแหน่งเจ็ทที่ใกล้ทางออก มากที่สุด (ตำแหน่ง I1) จะได้รับผลกระทบจากกระแสไหลตัดมากที่สุด ดังแสดงในรูปที่ 2.19(ข)

Chang และ Yu [19] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวในช่องการไหล หน้าตัดสี่เหลี่ยมคางหมูที่หมุน ลักษณะเจ็ทเป็นแถวเดี่ยวจำนวนรูเจ็ท 6 รู เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (*d_i*) เท่ากับ 15 mm โดยมีเงื่อนไขที่เลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 5,000 ถึง 17,500 ตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.3 โดยใช้วิธีการวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยการถ่ายภาพจากกล้องอินฟาเรด ดังแสดง ในรูปที่ 2.19 หน้าตัดของช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนปะทะเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมูเพื่อจำลองให้ใกล้เคียง บริเวณส่วนหัวใบพัดจริงและลำเจ็ทเอียงทำมุม 45 องศา กับทิศทางการหมุน ดังแสดงในรูปที่ 2.20

ร**ูปที่ 2.20** แผนภาพชุดทดลองทั้งระบบของ Chang และ Yu [19]

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนความร้อนของเจ็ทพุ่งชนที่ปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความ ร้อนหน้าตัดสี่เหลี่ยมคางหมูในลักษณะที่ลำเจ็ททำมุม 45 องศา กับทิศทางการหมุน เปรียบเทียบ กรณีหยุดนิ่งนิ่งและในกรณีที่หมุนพบว่าผลของ Coriolis force ทำให้การกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ ไม่สมมาตรเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ดังแสดงในรูปที่ 2.20 ในกรณีที่ ตัวเลขการหมุนเท่ากับ 0.05 ผนังที่เจ็ทพุ่งชนฝั่ง Leading ให้ค่าการถ่ายเทความร้อนลดลง และผนังฝั่ง Trailing ให้ค่าการถ่ายเท ความร้อนสูงขึ้นเล็กน้อย

รูปที่ 2.21 เปรียบเทียบการกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ที่ เลขเรย์โนลด์เท่ากับ5,000 กรณีหยุดนิ่งและเลขการหมุนเท่ากับ 0.25 ของ Chang และ Yu [19]

Yang และคณะ [20] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลแบบ Two-Pass ด้วยเจ็ท พุ่งชนภายใต้เงื่อนไขเลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 25,000 ถึง 100,000 เลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.14 ใช้การ วัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยวิธีการ Transient Liquid Crystal (TLC) โดยใช้เจ็ทพุ่งชนสอง แถว แต่ละแถวมีลำเจ็ท 10 ลำ เส้นผ่านศูนย์กลางลำเจ็ทเท่ากับ 6.35 mm และลำเจ็ทเอียงทำมุม 20 องศา เพื่อปะทะพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนเป็นผนังฝั่ง Leading และ Trailing ดังแสดงในรูปที่ 2.22 ในการทดลองใช้ Liquid Nitrogen ผสมกับอากาศเป็นของไหล และบันทึกภาพการ เปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิด้วยกล้องดิจิตอล ดังแสดงในรูปที่ 2.21

ร**ูปที่ 2.22** รายละเอียดของส่วนทดสอบและทิศทางการไหลของของไหลของ Yang และคณะ [20]

รูปที่ 2.23 แผนภาพชุดทดลอง [20]

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนพบว่าในกรณีที่เกิดการหมุนทำให้ค่าการถ่ายเทความร้อน ลดลงในช่องการไหล Second-Pass ทั้งผนังฝั่ง Leading และ Trailing 25% เป็นผลมาจาก Coriolis force แต่การหมุนเพิ่มการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหล First-Pass ในช่วงปลายของช่อง การไหลเป็นผลมาจาก Centrifugal force และ pumping effect การหมุนส่งผลให้เกิดการ ได้เปรียบในฝั่ง Trailing ของช่องการไหล First-Pass และประสิทธิภาพลดลงฝั่ง Leading ในช่องการ ไหล Second-Pass

ร**ูปที่ 2.24** ผลของการกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ที่เลขเรย์โนลด์ 25,000, 50,000, 75,000, 100,000 ของ Yang และคณะ[20]

ร**ูปที่ 2.25** ผลเปรียบเทียบอัตราส่วนตัวเลขนัสเซิลท์ตามกับอัตราส่วนระยะห่างระหว่างรูเจ็ท (Y/D) ของ Yang และคณะ [20]

Parson และคณะ [21] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน โดยจำลองช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนให้ใกล้เคียงกับบริเวณส่วนกลางของใบพัด โดยเจ็ทสองแถวเส้น ผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (d_j) เท่ากับ 1.59 mm ระยะพุ่งชน (*H*) เท่ากับ 6d_j ภายใต้เงื่อนไขเลขเรย์โนลด์ (Re_{jet}) ที่ 5,000 และ 10,000 เลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0028 โดยใช้การวัดอุณหภูมิบนพื้นผิวด้วย การฝังเทอโมคัปเปิล ชนิด T ใต้แผ่นทองแดง ดังแสดงในรูปที่ 2.25

ร**ูปที่ 2.26** ส่วนทดสอบและรายละเอียดของ Parson และคณะ [21]

รูปที่ 2.27 แผนภาพชุดทดลองของ Parson และคณะ [21]

รูปที่ 2.27 แสดงรายละเอียดของส่วนทดสอบ ทิศทางการหมุน Leading channel คือช่อง การไหลที่ทิศทางของลำเจ็ทมีทิศทางเดียวกับทิศทางการหมุน Trailing channel คือช่องการไหลที่ ทิศทางของลำเจ็ทตรงข้ามกับทิศทางของการหมุน แสดงทิศทางของความเร็ว Coriolis forces และ Centrifugal forces ที่เกิดขึ้นในส่วนทดสอบ รูปที่ 2.29 แสดงให้เห็นว่ากรณีที่เกิดการหมุนทำให้ อัตราส่วนของตัวเลขนัสเซิลท์ลดลงเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง โดยที่ Leading channel ลดลง 15% และ Trailing channel ลดลง 20%

รูปที่ 2.28 ทิศทางของความเร็วและแรงทั้งหมดที่เกิดขึ้นของ Parson และคณะ [21]

Rejet		10,000	10,000	5,000	5,000
rpm	0	400	800	400	800
Ro	0	0.0008	0.0015	0.0015	0.0028
Leading		٠		•	
Trailing	-	٥	Δ	0	

ร**ูปที่ 2.29** เปรียบเทียบอัตราส่วนของตัวเลขนัสเซิลท์ต่อระยะของ Parson และคณะ [21]

Lamont และคณะ [22] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน โดยจำลองช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนให้ใกล้เคียงกับบริเวณส่วนกลางของใบพัดต่อ โดยใช้เจ็ทแถวเดี่ยว จำนวนรูเจ็ทเท่ากับ 9 รู เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (*d_j*) เท่ากับ 3.175 mm ระยะห่างระหว่างรูเจ็ท (s) เท่ากับ 8*d_j* ภายใต้เงื่อนไขเลขเรย์โนลด์(*Re_{jet}*) ตั้งแต่ 0 ถึง 9,000 เลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0022 ระยะพุ่งชน (*H*/*d_j*) เท่ากับ 1, 2 และ 3 ใช้การวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยวิธีการ Transient Liquid Crystal (TLC) โดยใช้กล้องดิจิตอลบันทึกภาพการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ

ร**ูปที่ 2.30** การระบายความร้อนมาตรฐานที่ใช้ในใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ (ขวา) ภาพตัดส่วนของใบพัดแสดงให้เห็นช่องการไหล (ซ้าย)ของ Lamont และคณะ [22]

รูปที่ 2.31 แสดงแผนภาพชุดทดลอง [22]

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยเจ็ทพุ่งชนในกรณีหยุดนิ่งพบว่า ระยะพุ่งชน (H/d_j) เท่ากับ 3 ให้ค่าการถ่ายเทความร้อนดีที่สุด แต่ในกรณีที่หมุน ระยะพุ่งชน (H/d_j) เท่ากับ 2 ให้ ค่าการถ่ายเทความร้อนที่ดีกว่าทั้งด้าน Leading channel และ Trailing channel ในตำแหน่งเจ็ทที่ ใกล้บริเวณทางออกมากที่สุดให้การถ่ายเทความร้อนลดลง เนื่องจากผลของกระแสไหลตัด ดังแสดงใน รูปที่ 2.31

รูปที่ 2.32 (บนซ้าย) อัตราส่วนเลขนัสเซิลท์กับตำแหน่งเจ็ทกรณีหยุดนิ่ง (บนขวา) อัตราส่วนเลขนัสเซิลท์กับตำแหน่งเจ็ทกรณี Leading channel (ล่าง) แสดงอัตราส่วนเลขนัสเซิลท์ กับตำแหน่งเจ็ทกรณี Trailing channel ของ Lamont และคณะ [22]

รูปที่ 2.33 การกระจายของตัวเลขนัสเซิลท์กรณี (H/d_j) เท่ากับ 2 ของ Park และคณะ [13]

2.7.3 สรุปการทบทวนเอกสาร

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เจ็ทพุ่งชนในการ ถ่ายเทความร้อนเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการลดผลกระทบของกระแสไหลตัดที่รบกวนการไหล ของเจ็ทพุ่งชนทำให้การถ่ายถ่ายเทความร้อนของกลุ่มเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลต่ำด้วยวิธีต่างๆ จาก การทบทวนเอกสารพบว่าหากเป็นการศึกษาการถ่ายเทความร้อนด้วยใช้เจ็ทพุ่งชนในสภาวะหมุนนั้น จะมุ่งเน้นการนำเจ็ทพุ่งชนระบายความร้อนไปที่ตำแหน่งส่วนหัวของใบพัด (Leading edge) ซึ่งการ ใช้เจ็ทพุ่งชนในลักษณะนี้ทิศทางของลำเจ็ทจะตั้งฉากหรือทำมุมกับทิศทางการหมุนของใบพัด มี งานวิจัยน้อยมากที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำเจ็ทพุ่งชนมาระบายความร้อนในส่วนตรงกลางใบพัด ทิศทาง ของลำเจ็ทจะขนานกับการหมุนของใบพัด อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ศึกษาการนำเจ็ทพุ่งชนไปใช้ใน ลักษณะนี้มีการกำหนดทางออกของช่องการไหลหลังจากเจ็ทพุ่งชนปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความ ร้อนเพียงแค่รูปแบบเดียวคือ ปล่อยออกด้านนอกตามแนวรัศมีของแขนการหมุนเท่านั้น

2.7.4 ช่องว่างงานวิจัย

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่ามีการใช้เจ็ทพุ่งชนระบายความร้อนในบริเวณ กลางใบพัดน้อยมาก อีกทั้งมีการกำหนดทางออกของช่องการไหลหลังจากเจ็ทพุ่งชนปะทะกับพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนเพียงแค่รูปแบบเดียว การใช้สายเทอร์โมคัปเปิลในการวัดอุณหภูมิยังเป็นการวัด ที่ไม่ละเอียดเท่าที่ควรอีกทั้งไม่มีการเปรียบเทียบรูปแบบทางออกที่ต่างกันของช่องการไหลเพื่อศึกษา พฤติกรรมการไหลและการถ่ายเทความร้อนที่ต่างกันของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน

บทที่ 3 ชุดทดลองและขั้นตอนการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงชุดทดลองและขั้นตอนในการวิจัยซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะการถ่ายเท ความร้อนบนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่เจ็ทพุ่งชนปะทะ เป็นการทดลองเพื่อเปรียบเทียบลักษณะ การถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนและกรณีที่ช่องการไหลหยุดนิ่ง สำหรับการ กระจายอุณหภูมิบนพื้นผิวทำการวัดโดยใช้แผ่น Thermochromic Liquid Crystal (TLC) และส่วน ของการศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน เป็นการจำลองการถ่ายเทความ ร้อนที่เกิดขึ้นของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน โดยใช้โปรแกรมคำนวณทางพลศาสตร์ของไหล ANSYS Ver.15.0 (Fluent) เพื่อเปรียบเทียบและอธิบายลักษณะการถ่ายเทความร้อนที่เกิดขึ้นกับ การทดลอง

3.1 โมเดลและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนโดยจำลอง การระบายความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชนในบริเวณส่วนกลางใบพัดนั้น รูปที่ 3.1 แสดงโครงสร้างการไหล และทิศทางของเจ็ทในใบพัดกังหัน ซึ่งภายในใบพัดจะมีช่องการไหลเพื่อระบายความร้อนภายในให้กับ ผิวทั้ง 2 ฝั่งของใบพัดนั่นก็คือ ด้าน Suction และ ด้าน Pressure ในการศึกษาการถ่ายเทความร้อน ของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนนี้ผนังด้านที่ทิศทางของเจ็ทพุ่งชนเข้าปะทะมีทิศทางเดียวกับทิศ ทางการหมุนถูกเรียกว่า Leading Side Wall และ ผนังด้านที่ทิศทางของเจ็ทพุ่งชนเข้าปะทะพื้นผิวมี ทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางการหมุนถูกเรียกว่า Trailing Side Wall

รูปที่ 3.1 โครงสร้างการไหลและทิศทางของเจ็ทในใบพัดกังหัน

รูปที่ 3.2 แสดงโมเดลของช่องการไหล โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ทเท่ากับ 5 mm จำนวน 13 รู มีรัศมีของแขนการหมุนเฉลี่ยเท่ากับ 315 mm ซึ่งวัดจากแกนหมุนถึงจุดศูนย์กลางรูเจ็ท ตำแหน่งที่ 7 ระยะห่างระหว่างรูเจ็ทและความกว้างของช่องการไหลเท่ากับ 4D ระยะพุ่งชนที่ 2D, 4D และ 6D โมเดลช่องการไหลนี้แสดงให้เห็นการไหลหลังจากอากาศผ่านแผ่นออริฟิสที่เจาะรูจำนวน 13 รู เป็นลำเจ็ทพุ่นชนกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนแล้วถูกบังคับให้ออกตรงตำแหน่งทางออกที่ กำหนด

การศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนทำการศึกษาภายใต้ เงื่อนไขค่าตัวเลขเรย์โนล์ด Re=6,000, 7,500 และ 9,000 ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D มีความ กว้างของช่องการไหลและระยะห่างระหว่างรูเจ็ทคงที่เท่ากับ 4D โดยที่เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท D=5 mm ตัวเลขการหมุน *R*_o ตั้งแต่ 0 ถึง 0.0069 โดยคำนวณมาจากความเร็วรอบการหมุน N=0, 50, 100, 150, 200 และ 250 rpm ตามลำดับ ซึ่งรูปแบบทางออกของช่องการไหลถูกกำหนดไว้ 3 รูปแบบ 3 รูปแบบ โดยแบบที่ 1 มีทางออกของช่องการไหล 1 ทาง มีทิศทางพุ่งออกจากจุดหมุน แบบที่ 2 มีทางออกของช่องการไหล 1 ทาง มีทิศทางพุ่งเข้าหาจุดหมุน และรูปแบบที่ 3 มีทางอออก ของช่องการไหล 2 ทาง มีทิศทางเข้าพุ่งเข้าและออกจากจุดหมุนแสดงโมเดลใน รูปที่ 3.3 สำหรับ เงื่อนไขและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแสดงในตารางที่ 3.1 และแรงที่เกิดขึ้นในช่องการไหลตามค่า ตัวเลขการหมุนแสดงในตารางที่ 3.2

ตัวแปร	กำหนดค่า
เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (D)	5 mm
ความหนาของแผ่นออริฟิส (t)	3 mm
ระยะห่างระหว่างเจ็ท (S)	4D
ความกว้างของช่องการไหล (W)	4D
ระยะพุ่งชน (H)	2D, 4D และ 6D
ตัวเลขการหมุน (R _o)	0 ถึง 0.0069
ความเร็วรอบการหมุน (N)	0, 50, 100, 150, 200 และ 250 rpm
ตัวเลขเรย์โนล์ด (Re)	6,000, 7,500 และ 9,000
รูปแบบทางออก	Single radius outward exit, Single radius inward
	exit และ Two-way exits

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดของตัวแปรและเงื่อนไขที่ใช้ในการทดลอง

TOP VIEW

รูปที่ 3.3 รูปแบบทางออกของช่องการไหล

Rotation number (R_o)	$F_{cor}(imes 10^{-5})$ [N]	$F_{cen}(imes 10^{-8})$ [N]
0.0009	2.19	2.84
0.0018	4.38	10.15
0.0028	6.56	22.84
0.0037	8.75	40.61
0.0046	10.94	63.44

ตารางที่ 3.2 แรงที่เกิดขึ้นในช่องการไหลตามค่าตัวเลขการหมุนที่ใช้ในการศึกษา

3.2 ชุดทดลอง

รูปที่ 3.4 แสดงรายละเอียดชุดทดลองสำหรับการศึกษาการถ่ายเทความร้อนด้วยเจ็ทพุ่ง ชนในช่องการไหลที่หมุน รายละเอียดของชุดทดลองสำหรับการศึกษาการถ่ายเทความร้อนแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนของการหล่อเย็น ส่วนของการหมุน และส่วนการสร้างฟลักซ์ความร้อน สำหรับรายละเอียดของหลักการทำงานในแต่ละส่วนจะอธิบายในลำดับถัดไป

รูปที่ 3.4 รายละเอียดชุดทดลองสำหรับการศึกษาการถ่ายเทความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชน ในช่องการไหลที่หมุน

รูปที่ 3.5 แสดงรายละเอียดชุดทดลองในส่วนการหล่อเย็น โดยในส่วนของการหล่อเย็น เริ่มต้นจากอากาศในห้องทดลองถูกดูดผ่านโบลเวอร์ขนาด 3 HP ที่มีการควบคุมความเร็วรอบ มอเตอร์ด้วยอินเวอร์เตอร์ อากาศจะไหลผ่านออร์ริฟิสเพื่อวัดอัตราการไหล หลังจากนั้นอากาศไหล ผ่านห้องควบคุมอุณหภูมิที่ติดตั้งฮีตเตอร์เพื่อควบคุมอุณหภูมิของอากาศก่อนเข้าส่วนทดสอบที่ 27±0.1 ℃ โดยอากาศที่ถูกควบคุมอุณหภูมิจะไหลเข้าส่วนทดสอบด้วยโรเตอร์ซีล การให้ความร้อน กับอากาศโดยควบคุมการจ่ายกระแสไฟฟ้าไปยังฮีตเตอร์ผ่านชุดควบคุมอุณหภูมิ การวัดความเร็ทที่ ตำแหน่งจุดศูนย์กลางของรูเจ็ทนั้นใช้ท่อพิโตที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางท่อขนาด 1.5 mm วัด ความเร็วที่ตำแหน่งกึ่งกลางทั้ง 13 รู เพื่อนำไปคำนวณตัวเลขเรย์โนลด์

รูปที่ 3.5 รายละเอียดชุดทดลองในส่วนการหล่อเย็น

รูปที่ 3.6 แสดงรายละเอียดชุดทดลองในส่วนการหมุน โดยส่วนทดสอบจะเป็นแขนการหมุน ที่ถูกยึดกับ Coupling ที่ต่อกับเพลากลวงที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายนอกเท่ากับ 75 mm เส้น ผ่านศูนย์กลางภายในเท่ากับ 60 mm เพลาถูกรองรับตัวแบริ่งขนาดใหญ่ 2 ตัว เพลานี้ถูกขับด้วย มอเตอร์ขนาด 10 HP ที่มีการควบคุมความเร็วรอบมอเตอร์ด้วยอินเวอร์เตอร์ ส่งกำลังผ่านสายพานวี จำนวน 3 เส้น และที่เพลามีการวัดจำนวนรอบการหมุนด้วย Encorder

รูปที่ 3.6 แสดงรายละเอียดชุดทดลองในส่วนการหมุน

รูปที่ 3.7 แสดงรายละเอียดชุดทดลองในส่วนการสร้างฟลักซ์ความร้อน Power supply จ่าย กระแสผ่านทาง สองขั้วของวงแหวนลื่น (2P slip ring) ถูกยึดติดกับเพลากลวงหลัก โดยมีขนาด OD=120 mm, W=80 mm และต่อกับ เพื่อสร้างฟลักซ์ความร้อน 850 W/m² ผ่านก้ามปู ผ่านไปยัง พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่ส่วนทดสอบและยังเป็นแขนการหมุนของชุดทดลอง

รูปที่ 3.7 รายละเอียดชุดทดลองในส่วนการสร้างฟลักซ์ความร้อน

3.3 ศึกษาการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิว

รูปที่ 3.8 แสดงรายละเอียดส่วนทดสอบสำหรับวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวสำหรับ ผนังพุ่งชนที่ใช้ในการวัดการถ่ายเทความร้อนทำจากแผ่นอะคริลิกหนา 10 mm และตรงกลางของ แผ่นอะคริลิกจะเจาะเป็นหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 90 mm × 270 mm หลังจากนั้นขึง แผ่นสเตนเลสบาง (SUS304 foil) ที่มีความหนา 0.03 mm ให้เรียบและตึงโดยที่ใช้ทองแดงแท่งยึด แผ่นสเตนเลสบางไว้ทั้งสองข้างเพื่อเป็นขั้วสำหรับจ่ายกระแสไฟฟ้าผ่านแผ่นสเตนเลส ในการทดลอง จะจ่ายกระแสไฟฟ้าจาก Power supply ผ่านทองแดงแท่งไปยังแผ่นสเตนเลส ในการทดลองจะจ่าย กระแสไฟฟ้าผ่านทองแดงแท่งไปยังแผ่นสเตนเลสบางจนเกิดความร้อนสม่ำเสมอทั่วทั้งแผ่น จากนั้น วัดกระแสไฟฟ้าและความต้านทานไฟฟ้าเพื่อคำนวณกำลังไฟฟ้าที่จ่ายให้กับแผ่นสเตนเลสที่เป็นพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อน

รูปที่ 3.8 รายละเอียดส่วนทดสอบที่ใช้วัดการถ่ายเทความร้อน

เมื่อจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงไหลผ่านท่อทองแดงไปยังแผ่นสเตนเลสบาง จะเกิดความร้อนขึ้น ทั่วทั้งบริเวณแผ่นสเตนเลสบาง ซึ่งอัตราการเกิดความร้อน ($\dot{Q}_{input}$) สามารถคำนวณได้จาก ความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

$$\dot{Q}_{input} = IV \tag{3.1}$$

โดยที่ I คือ กระแสไฟฟ้าที่จ่ายให้กับแผ่นสเตนเลส

V คือ แรงดันไฟฟ้าที่วัดระหว่างแท่งทองแดงที่ขึงแผ่นสเตนเลส

สำหรับการทดลองนี้ใช้น้ำที่อุณหภูมิห้องไหลผ่านพื้นผิวแผ่นสเตนเลสที่มีฟลักซ์ความร้อน คงที่เพื่อระบายความร้อน โดยสามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การพาความร้อนเฉพาะจุดบนพื้นผิว (*h*) ได้จากสมการ

$$h = \frac{\dot{Q}_{input} - \dot{Q}_{losses}}{A(T_w - T_m)}$$
(3.2)

โดยที่ $\dot{Q}_{losses}$ คือ อัตราการสูญเสียความร้อนจากการพาความร้อนแบบธรรมชาติและการแผ่รังสี ความร้อนจากผิวทดสอบไปสู่บรรยากาศ

- A คือ พื้นที่ของพื้นผิวถ่ายเทความร้อน
- *T_w* คือ อุณหภูมิในแต่ละตำแหน่งบนแผ่นสเตนเลส

 T_m คือ อุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศก่อนและหลังไหลผ่านส่วนทดสอบ

จากนั้นสามารถคำนวณค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ (Nusselt number, Nu) บนพื้นผิวได้จากสมการ

$$Nu = \frac{hD}{k}$$
(3.3)

โดยที่ D คือ เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (5 mm)

k คือ ค่าสัมประสิทธิ์การนำความร้อนของอากาศที่อุณหภูมิเฉลี่ย

สำหรับตัวเลขเรย์โนลด์ (Re) ของการไหลในส่วนทดสอบสามารถคำนวณจากสมการ

$$\operatorname{Re} = \frac{V_c D}{V}$$
(3.4)

โดยที่ V_c คือ ความเร็วที่ตำแหน่งกึ่งกลางของรูเจ็ท

คือ ความหนืดเชิงจลน์ (Kinematic viscosity) ของอากาศ

สำหรับค่าตัวเลขการหมุน สามารถคำนวณได้จาก

$$R_o = \frac{\Omega D}{V_c} \tag{3.5}$$

โดยที่
$$\Omega = \frac{2\pi N}{60}$$
 คือ ค่าความเร็วเชิงมุม (rad/s) N คือ ค่าความเร็วรอบของการหมุน (rpm)

3.4 การสอบเทียบสีของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัล

การสอบเทียบสีมีความจำเป็นสำหรับการใช้วัดการกระจายอุณหภูมิบนพื้นผิวแลกเปลี่ยน ความร้อน โดยการสอบเทียบอุณหภูมิกับสีที่ปรากฏบนแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลใช้แผ่นฉนวน บางเพื่อให้ชุดสอบเทียบมีความสูงใกล้เคียงกับการทดลองมากที่สุด เหนือแผ่นฉนวนติดตั้งฮีตเตอร์ที่ ต่อเข้ากับแหล่งจ่ายไฟกระแสตรงที่สามารถปรับแรงดันและกระแสไฟฟ้าได้ ด้านบนของฮีตเตอร์วาง ทับด้วยแผ่นอะลูมิเนียมหนา 2 mm มีหน้าที่กระจายความร้อนให้ทั่วทังแผ่นและเพิ่มความเสถียรใน การสอบเทียบ ด้านบนของแผ่นอะลูมิเนียมติดตั้งสายเทอร์โมคัปเปิลจำนวน 4 จุด เพื่อวัดอุณหภูมิใน แต่ละจุดมาทำการเฉลี่ยค่าเพื่อเปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลสีที่ทำการบันทึกภาพ บนแผ่น อะลูมิเนียมที่ติดตั้งสายเทอร์โมคัปเปิลนี้ถูกติดทับด้วยแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลเพื่อสังเกตการ เปลี่ยนแปลงสีและทำการบันทึกภาพ โดยในการสอบเทียบสีนี้ได้กำหนดเงื่อนไขให้เหมือนในสภาวะ การทดลองจริง ได้แก่ ตำแหน่งของกล้อง และการให้แสงสว่างระหว่างการบันทึกภาพ

รูปที่ 3.9 ชุดทดลองและตำแหน่งที่ใช้ในการสอบเทียบ

สำหรับการสอบเทียบสีกำหนดตำแหน่งอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาวะเดียวกับการทดลอง จากนั้นจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับฮีตเตอร์จนอุณหภูมิของแผ่นอะลูมิเนียมสูงกว่า 40 ℃ ซึ่งแผ่นเทอร์โม โครมิคลิควิดคริสตัลจะแสดงสีตามอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลง ทำการบันทึกภาพจากแผ่นเทอร์โมโครมิค ลิควิดคริสตัลเมื่ออุณหภูมิของแผ่นอะลูมิเนียมมีค่าคงที่ดังแสดงในรูปที่3.10 หลังจากนั้นทำซ้ำ ลักษณะเดียวกันโดยลดกระแสที่จ่ายไปยังแผ่นอะลูมิเนียมบันทึกภาพทุกครั้งที่อุณหภูมิลดลง 0.2 ℃ ทำการบันทึกถึงอุณหภูมิที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังแสดงในรูปที่ 3.10

20 2							
28.8 °C	29 °C	29.2 °C	29.4 °C	29.6 °C	29.8 °C	30 °⊂	30.2 °⊂
30.4 °C	30.6 °C	30.8 °C	31 °⊂	31.2 °C	31.4 °⊂	31.6 °⊂	31.8 °C
31.8 °C	32 ° ⊂	32.2 °⊂	32.4 °C	32.6 °C	32.8 °C	33 °C	33.2 °C
33.4 °C	33.6 °C	33.8 °C	34 °C	34.2 °C	34.4 °C	34.6 °C	34.8 °C
35 °C	35.2 °C	35.4 °C	35.6 °C	35.8 °C	36 °C	36.2 °C	36.4 °C
36.8 °C	37 °C	37.2 °C	37.4 °C	37.6 °C	37.8 °C	38 °C	38.2 °C

รูปที่ 3.10 การเปลี่ยนแปลงสีบนแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลที่อุณหภูมิต่างๆ

รูปที่ 3.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิกับตัวประกอบเฉดสี Hue ที่สร้างขึ้นเทียบ กับจุดข้อมูลที่ได้จากการสอบเทียบทั้ง 3 บริเวณ พบว่าเส้นสมการสามารถใช้ทำนายอุณหภูมิได้เป็น อย่างดีอยู่ในช่วง 29 °C ถึง 40 °C

$$r = \frac{R - RB}{R_{\text{max}} - RB}$$
(3.6)

$$g = \frac{G - GB}{G_{\max} - GB}$$
(3.7)

$$b = \frac{B - BB}{B_{\text{max}} - BB}$$
(3.8)

โดยที่ *R* คือ ความเข้มของสีแดงของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัล

G คือ ความเข้มของสีเขียวของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัล

B คือ ความเข้มของสีน้ำเงินของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัล

*R*_{max} คือ ความเข้มสูงสุดของสีแดงที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลแสดงในช่วงสอบ
เทียบอุณหภูมิ

G_{max} คือ ความเข้มสูงสุดของสีเขียวที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลแสดงในช่วงสอบ เทียบอุณหภูมิ

B_{max} คือ ความเข้มสูงสุดของสีน้ำเงินที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลแสดงในช่วง สอบเทียบอุณหภูมิ

RB คือ ความเข้มของสีแดงที่เป็นรูปเริ่มต้นตอนที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลไม่ แสดงสี

GB คือ ความเข้มของสีเขียวที่เป็นรูปเริ่มต้นตอนที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลไม่ แสดงสี

BB คือ ความเข้มของสีน้ำเงินที่เป็นรูปเริ่มต้นตอนที่แผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัล ไม่แสดงสี

จากสมการที่ (3.6) - (3.8) ก็จะหาค่าเฉลี่ยความเข้มของส์ในรูปที่ 3.10 ทั้งหมดโดยใช้ โปรแกรม MATLAB จากนั้นสร้างกราฟโดยในแนวแกนตั้งแสดงระดับของอุณหภูมิและแกนนอน แสดงค่า Hue จะได้ความสัมพันธ์ของกราฟตามที่ได้แสดงในรูปที่ 3.11 43

ร**ูปที่ 3.11** กราฟสมการทำนายความสัมพันธ์ของอุณหภูมิกับค่า Hue

3.5 การหาสัมประสิทธิ์การพาความร้อนบนพื้นผิวด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ภาพ

ในการหาการกระจายของสัมประสิทธิ์การพาความร้อนหรือค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บน พื้นผิว สามารถทำได้โดยการนำภาพถ่ายที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงสีของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิด คริสตัลมาวิเคราะห์ภาพโดยใช้โปรแกรมที่ MATLAB เลือกภาพการแสดงสีของแผ่นเทอร์โมโครมิค ลิควิดคริสตัลที่อุณหภูมิคงที่ค่าหนึ่ง โดยภายในภาพต้องแสดงสีในช่วงอุณหภูมิ 29 °C ถึง 40 °C โหลดไฟล์ภาพถ่ายของแผ่นเทอร์โมโครมิคลิควิดคริสตัลที่ต้องการวิเคราะห์เข้าสู่โปรแกรม MATLAB ตัดภาพถ่ายให้เหลือเฉพาะบริเวณที่ต้องการวิเคราะห์ นำภาพถ่ายมาทำการแยกองค์ประกอบของ ระบบสี RGB แล้วทำการแปลงข้อมูลสีเป็นระบบสีแทนค่าเฉดสี Hue ของแต่ละจุดภาพเพื่อหาข้อมูล การกระจายอุณหภูมิของแต่ละจุดภาพ และนำมาคำนวณหาค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ที่กระจายทั้งพื้นผิว

......

พถ่ายด้วยกล้องดิจิตอล (ข) การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ **รูปที่ 3.12** การแปลงภาพถ่ายเป็นภาพการกระจายค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิว

3.6 การศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน

การศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน เป็นการจำลองการไหล ของเจ็ทพุ่งชนอากาศที่ปะทะกับพื้นผิวถ่ายเทความร้อนในส่วนทดสอบ ซึ่งในการสร้างโมเดลส่วน ทดสอบ การกำหนดเงื่อนไขของการทดสอบ และการจำลองนั้นได้ใช้โปรแกรม ANSYS Ver.15.0 (Fluent) ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เทคนิคการจำลองการไหลด้วยวิธีคำนวณทางพลศาสตร์ ของไหลเพื่ออธิบายลักษณะการไหลและปรากฏการณ์ของการถ่ายเทความร้อนที่เกิดขึ้น ซึ่งการศึกษา ลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนจะอธิบายดังหัวข้อต่อไปนี้

3.6.1 สมการควบคุมการไหล

พฤติกรรมการไหลของการไหลแบบปั่นป่วนสามารถอธิบายได้ด้วยสมการหลัก 3 สมการ คือ สมการความต่อเนื่อง (Reynolds Averaged Continuity Equation) สมการ Reynolds Averaged Navier Stokes (Momentum Equation) และสมการพลังงาน (Reynolds Averaged Energy Equation) ซึ่งแสดงดังต่อไปนี้

สมการความต่อเนื่อง Reynolds Averaged (Continuity Equation)

$$\frac{\partial U_i}{\partial x_i} = 0 \tag{3.9}$$

สมการ Reynolds Averaged Navier Stokes (Momentum equation)

$$\rho U_{i} \frac{\partial U_{j}}{\partial x_{i}} = \frac{\partial}{\partial x_{i}} \left[\left(\mu \frac{\partial U_{i}}{\partial x_{j}} \frac{\partial U_{j}}{\partial x_{i}} \right) - \rho \overline{V_{i}' V_{j}'} \right] - \frac{\partial P}{\partial x_{j}}$$
(3.10)

สมการพลังงาน Reynolds Averaged (Energy Equation)

$$\rho c_{p} U_{i} \frac{\partial T}{\partial x_{i}} = \frac{\partial}{\partial x_{i}} \left[k \frac{\partial T}{\partial x_{i}} - \rho c_{p} \overline{V_{i} T} \right]$$
(3.11)

โดยที่ C_p คือ ความความร้อนจำเพาะที่ความดันคงที่

U, คือ ส่วนประกอบของความเร็วเฉลี่ย

T คือ อุณหภูมิของของไหล

3.6.2 แบบจำลองการไหลปั่นป่วน (Turbulent model)

ที่ผ่านมาการศึกษาการไหลแบบปั่นป่วนด้วยระเบียบวิธีเชิงตัวเลขได้รับความสนใจเป็น อย่างมาก ดังนั้นจึงได้มีผู้คิดค้นสร้างแบบจำลองความปั่นป่วน (Turbulent model) ขึ้นเป็นจำนวน มากซึ่งแบบจำลองส่วนใหญ่สร้างบนพื้นฐานของ Two-equation model โดยที่แนวคิดแบบนี้ใช้ Boussinesq approximation ร่วมกับสมการ Kinetic energy และ Auxiliary เช่น Dissipation rate (*ɛ*), Turbulence length scale (*l*), Spacific dissipation rate (*ω*) เป็นต้น

(1) แบบจำลองความปั่นป่วน Standard $k-\varepsilon$ model

แบบจำลองความปั่นป่วน Standard $k - \varepsilon$ model เป็นแบบจำลองการไหล ปั่นป่วนที่ง่ายและสมบูรณ์ที่สุดในการใช้ทำนายการไหล ซึ่งใช้สมการการเคลื่อนที่ในการคำนวณเพียง 2 สมการ คือ สมการการเคลื่อนที่ของพลังงานจลน์ปั่นป่วน และสมการการเคลื่อนที่ของอัตราการ สลายปั่นป่วน แบบจำลองนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรม

สำหรับแบบจำลองการไหลปั่นป่วน Standard $k - \varepsilon$ เทอมความเค้นเรย์โนลด์ถูก สร้างเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นกับอัตราความเค้นเฉลี่ย โดยความหนืดแบบปั่นป่วน (Eddy-viscosity) จะถูกกำหนดให้เป็นความสัมพันธ์กับพลังงานจลน์ปั่นป่วน (Turbulent kinetic energy, k) และ อัตราการสลายปั่นป่วน (Dissipation rate, ε) โดยใช้สมมติฐานของ Boussinesq คือ

$$-\rho \overline{u'_{i}u'_{j}} = -\frac{2}{3}\rho k\delta_{ij} + \mu_{i}(\frac{\partial \overline{u_{i}}}{\partial x_{i}} + \frac{\partial u_{j}}{\partial x_{i}})$$
(3.12)

$$\mu_{t} = \rho C_{\mu} \frac{k^{2}}{\varepsilon}$$
(3.13)

โดยที่ μ_{t} คือ ความหนืดแบบปั่นป่วน (Eddy viscosity)

k คือ พลังงานจลน์แบบปั่นป่วน (Turbulent kinetic energy)

6 คือ อัตราการสลายแบบปั่นป่วน (Dissipation rate)

จากสมการที่ (3.12) และ (3.13) จึงเขียนความสัมพันธ์ของสมการที่ใช้จำลองการ ไหลแบบปั่นป่วนได้ดังนี้

$$\frac{\partial}{\partial t}(\rho \mathbf{k}) + \frac{\partial}{\partial x_i}(\rho \mathbf{k} \mu_i) = \frac{\partial}{\partial x_j}[(\mu + \frac{\mu_i}{\sigma_k})\frac{\partial_k}{\partial x_j}] + \mathbf{G}_k + \mathbf{G}_b - \rho \in -Y_M + S_k$$
(3.14)

$$\frac{\partial}{\partial_t}(\rho \in) + \frac{\partial}{\partial x_i}(\rho \in \mathbf{u}_i) = \frac{\partial}{\partial x_j}[(\mu + \frac{\mu_t}{\sigma_{\epsilon}})\frac{\partial_{\epsilon}}{\partial x_j}] + C_{1\epsilon}\frac{\varepsilon}{k}(G_k + C_{3\epsilon}G_b) - C_{2\epsilon}\rho\frac{\varepsilon^2}{k} + S_{\epsilon}$$
(3.15)

โดยที่ G_{k} คือ อัตราการเกิดพลังงานจลน์ปั่นป่วนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงความเร็ว

- G, คือ อัตราการเกิดความปั่นป่วนที่เกิดจากการจำลอง
- $Y_{_{\!M\!}}$ คือ ผลการขยายความผันผวนของอัตราการสลายปั่นป่วน
- $\sigma_{\scriptscriptstyle k}$ คือ ความปั่นป่วนของแพลนท์นัมเบอร์สำหรับพลังงานจลน์ปั่นป่วน
- σ_{ϵ} คือ ความปั่นป่วนของแพลนท์นัมเบอร์สำหรับอัตราการสลายปั่นป่วน

โดยค่าคงที่คือ $C_{1\epsilon}$ = 1.44, $C_{2\epsilon}$ = 1.92, C_{μ} = 0.09, σ_{k} = 1.00, σ_{ϵ} = 1.30

(2) แบบจำลองความปั่นป่วน $k-\omega$ model

แบบจำลองความปั่นป่วน $k-\omega$ ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยคาดว่าจะสามารถใช้ใน การอธิบายถึงคุณลักษณะของปรากฏการณ์การไหลหมุนวน (Recirculating flow phenomena) ได้ เนื่องจากสมการ Specific dissipation rate (ω) สามารถให้ผลเฉลยที่เสมือนว่าค่า Turbulent kinetic energy มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และไม่ต้องใช้ Damping function ในการคำนวณบริเวณ Viscous sublayer อีกด้วย และแบบจำลองนี้ถูกประยุกต์ใช้กับงานทางวิศวกรรมทั่วๆไป ซึ่งผลลัพธ์ ที่มีความแม่นยำสูงกว่า Two-equation model แบบอื่นๆ สำหรับการทำนายการไหลแบบ Adverse pressure gradient และการไหลแบบแยกตัว (Separate flows) อย่างไรก็ตามยังไม่มีข้อ พิสูจน์ที่ชัดเจนในการอธิบายถึงความมีประสิทธิภาพของแบบจำลองนี้สำหรับการทำนายการไหลหมุน วน ซึ่งแบบจำลอง $k-\omega$ จัดเป็น Two-equation model ที่ได้รับความสนใจศึกษาอีกแบบหนึ่ง

สมการ Turbulent kinetic energy ที่ใช้ในแบบจำลอง $k - \omega$ หาได้โดยอาศัย สมการ Turbulent kinetic energy ที่ใช้ในแบบจำลอง Standard $k - \varepsilon$ ร่วมกับความสัมพันธ์ $\varepsilon = \beta \omega k$ (เมื่อ β คือ ค่าคงที่ของแบบจำลองมีค่าเท่ากับ 3/40 ทำให้ได้สมการ Turbulent kinetic energy คือ

$$\rho \overline{u_j} \frac{\partial_k}{\partial x_j} = R_{ij} \frac{\partial u_i}{\partial x_j} - \beta \rho \omega^2 + \frac{\partial}{\partial x_j} [(\mu + \frac{\mu_i}{\sigma_k}) \frac{\partial_k}{\partial x_j}]$$
(3.16)

สมการ Specific dissipation rate, ω คือ อัตราการสูญเสียสลายของพลังงานต่อหน่วย ปริมาตรและต่อเวลา ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

$$\boldsymbol{\omega} \approx k^{\frac{1}{2}} / \ell \tag{3.17}$$

สมการ Turbulence length scale, ℓ สามารถแสดงความสัมพันธ์ดังนี้

$$\ell = \frac{C_{\mu}k^{\frac{3}{2}}}{\varepsilon}$$
(3.18)

นิยามสมการ ω โดยใช้ความสสัมพันธ์ระหว่าง ω และ k ดังนี้

$$\omega \equiv \frac{\varepsilon}{k} \tag{3.19}$$

ดังนั้นสมการของ a ซึ่งพัฒนาโดย Bredberg et al. [1] สามารถหาได้จากสมการ

$$\rho \overline{u_j} \frac{\partial \omega}{\partial x_j} = \alpha \frac{\omega}{k} P_k - \beta \rho \omega^2 + \frac{\partial}{\partial x_j} [(\mu + \frac{\mu_t}{\sigma_\omega}) \frac{\partial \omega}{\partial x_j}]$$
(3.20)

ในการไหลแบบปั่นป่วนนั้น บริเวณใกล้ผนังจะมีผลของความหนืดและ Turbulence ซึ่งเป็น อิทธิพลที่สำคัญต่อการไหล โดยที่ค่าความเร็วจะขึ้นอยู่กับ Boundary layer ซึ่งในที่นี้การคำนวณค่า ความเร็วที่บริเวณใกล้ผนังจากวิธี Wall function

จากนั้นใช้ความสัมพันธ์ $k=x^{-eta^{*/eta}}$ โดยที่ $eta^{*/eta}pprox 1.00-1.25$ ดังนั้น

$$\alpha = \frac{\beta^*}{\beta} - \frac{K^2}{\sigma_\omega \sqrt{\alpha^* \beta^*}}$$
(3.21)

ค่าคงที่ในแบบจำลองความปั่นป่วน
$$k-\omega$$
 ดังนี้ $lpha^*=1,lpha=5/9,eta^*=9/100,eta=3/40,\sigma_\omega=2$ และ $\sigma_k=2$

(3) แบบจำลองความปั่นป่วน S SST k- ω model

สำหรับการไหลแบบปั่นป่วนจะสามารถอธิบายพฤติกรรมของการไหลได้โดยใช้ แบบจำลองความปั่นป่วน ซึ่งงานวิจัยนี้สนใจแบบจำลองความปั่นป่วนชนิด Shear stress transport k- ω model (SST k- ω model) พัฒนาโดย Menter's ได้รวมเอาแบบจำลอง 2 ชนิด ผสมผสาน เข้าด้วยกันระหว่างการจำลองความปั่นป่วนแบบ k- ε model สำหรับการคำนวณการไหลที่บริเวณ ชั้นไกลจากผนัง (Outer layer) และการจำลองความปั่นป่วนแบบ k- ω model สำหรับการคำนวณ การไหลที่บริเวณชั้นชิดผนัง (Inner layer)ซึ่งการสับเปลี่ยนแบบจำลองสามารถทำได้โดยใช้ Blending function ปรับเปลี่ยนค่าคงที่ของแบบจำลอง

นอกจากนี้แบบจำลองแบบ SST k-*w* model ได้ทำการปรับปรุงค่า Eddy viscosity โดยการบังคับค่า Turbulent shear stress ให้มีขอบเขตการปรับปรุงนี้ทำให้การทำนาย การไหลที่มี Adverse pressure gradient, Airfoils และ Transonic shock-waves ได้ดีขึ้น

สมการพลังงานความปั่นป่วน (Turbulence kinetic energy, k)

$$\frac{\partial(\rho k)}{\partial t} + \frac{\partial(\rho V_j k)}{\partial x_j} = \tau_w \frac{\partial \overline{V}_i}{\partial x_j} - \beta^* k \rho \omega + \frac{\partial}{\partial x_j} \left[\left(\mu + \frac{\mu_i}{\sigma_k} \right) \frac{\partial k}{\partial x_j} \right]$$
(3.22)

สมการอัตราการสลายตัวเฉพาะ (Specific dissipation rate, _w)

$$\frac{\partial(\rho\omega)}{\partial t} + \frac{\partial(\rho V_j\omega)}{\partial x_j} = \frac{\alpha}{v_t} \tau_w \frac{\partial \overline{V}_i}{\partial x_j} - \beta \rho \omega^2 + \frac{\partial}{\partial x_j} \left[\left(\mu + \frac{\mu_t}{\sigma_\omega} \right) \frac{\partial \omega}{\partial x_j} \right] + 2\rho(1 - F_1) \sigma_{\omega^2} \frac{1}{\omega} \frac{\partial k}{\partial x_j} \frac{\partial \omega}{\partial x_j}$$
(3.23)

สมการ Blending function, F_1

$$F_{1} = \tanh\left\{\min\left[\max\left(\frac{\sqrt{k}}{\beta^{*}\omega y}, \frac{500\nu}{y^{2}\omega}\right), \frac{4\rho\sigma_{\omega 2}k}{CD_{k\omega}y^{2}}\right]\right\}^{4}$$
(3.24)

เมื่อ

$$CD_{k\omega} = \max\left(2\rho\sigma_{\omega^2}\frac{1}{\omega}\frac{\partial k}{\partial x_i}\frac{\partial\omega}{\partial x_i}, 10^{-10}\right)$$
(3.25)
สมการความหนืดแบบปั่นป่วน (Turbulent viscosity)

$$\mu_t = \min\left(\frac{\rho k}{\omega}, \frac{a_1 \rho k}{SF_2}\right); \ a_1 = 0.31 \tag{3.26}$$

สมการ Blending function, F_2

$$F_{2} = \tanh\left[\max\left(\frac{2\sqrt{k}}{\beta^{*}\omega y}, \frac{500\nu}{y^{2}\omega}\right)\right]^{2}$$
(3.27)

สำหรับ Blending function, F₁ มีค่าเท่ากับ 1 ที่ขอบชั้นชิดผิวและมีค่าเข้าสู่ 0 เมื่อห่างออกจากขอบของชั้นชิดผิว (Free stream) โดยค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองดั้งเดิมกำหนดเป็นดังนี้

1. สัมประสิทธิ์ของแบบจำลองด้านในชั้นชิดผิว (Inner layer)

$$\sigma_{k}$$
 =1.176, σ_{ω} = 2, α =0.5532, β =0.075 ແລະ β^{*} =0.09

2. สัมประสิทธิ์ของแบบจำลองด้านนอกชั้นชิดผิว (Outer layer)

 $\sigma_{_k}$ =1, $\sigma_{_{o2}}$ =1.168, lpha =0.4403, eta =0.0828 ແລະ eta^* =0.09

โดยที่ τ_w คือ ความเค้นเฉือนที่ผนัง (Wall shear stress)

 σ_{ι} คือ ความปั่นป่วนของแพลนท์นัมเบอร์สำหรับพลังงานจลน์ปั่นป่วน

- $\sigma_{_{\!\!m}}$ คือ ความปั่นป่วนของแพลนท์นัมเบอร์สำหรับอัตราการสลายเฉพาะ
- _{v,} คือ ความหนืดไหลวนคิเนเมติก (Kinematic eddy viscosity)

CD_{km} คือ การแพร่ผ่านในแนวขวาง (Cross-diffusion)

3.6.3 การสร้างโมเดลจำลองการไหล

งานวิจัยนี้ใช้โปรแกรม ANSYS Ver.15.0 (Fluent) ในการจำลองการไหลมีการกำหนด ขนาดและเงื่อนไขขอบเขตของโมเดลเหมือนกับการทดลองจริง การจำลองการไหลแบ่งรูปแบบ ทางออกของช่องการไหลออกเป็น 3 รูปแบบ คือ Single radius outward exit, Single radius inward exit และ Two-way exits ที่ระยะพุ่งชนเท่ากับ 2D และ 6D ในการจำลองมีการศึกษาการ ไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หยุดนิ่งและมีการหมุน โดยตัวอย่างแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาดัง แสดงในรูปที่ 3.13 และเงื่อนไขตัวแปรในการจำลองดังแสดงในตารางที่ 3.3

รูปที่ 3.13 แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหล

ຕັວແປຣ	กำหนดค่า
เส้นผ่านศูนย์กลางรูเจ็ท (D)	5 mm
ความหนาของแผ่นออริฟิส (t)	3 mm
ระยะห่างระหว่างเจ็ท (S)	4D
ความกว้างของช่องการไหล (W)	4D
ระยะพุ่งชน (H)	2D และ 6D
ตัวเลขการหมุน (R _o)	0 และ 0.0069
ความเร็วรอบการหมุน (N)	0 และ 250 rpm
ตัวเลขเรย์โนล์ด (Re)	9,000
รูปแบบทางออก	Single radius outward exit, Single radius inward
	exit และ Two-way exits

ตารางที่	3.3	ตัวแปรที่ใช้	ในการศึกษ	าลักษณะเ	การไหลของ	งเจ็ทพุ่งชน
----------	-----	--------------	-----------	----------	-----------	-------------

รูปที่ 3.14 แสดงโมเดลแบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius outward exit ลักษณะของโมเดลจะมีอากาศไหลเข้าที่ Jet chamber มีความสูง 100 mm ความกว้าง 67 mm หลังจากนั้นผ่าน Jet plate ที่มีความหนา 3mm และมีเส้นผ่านศูนย์กลาง เท่ากับ 5 mm เป็นลำเจ็ททั้ง 13 ลำ พุ่งเข้าปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนแล้วไหลออกที่ ทางออกของช่องการไหลบริเวณหันเข้าหาแกนหมุน ช่องการไหลมีความกว้าง 20 mm ระยะพุ่งชนที่ 2D และ 6D ความยาวของช่องการไหลถึงทางออกยาว 300 mm

ร**ูปที่ 3.14** แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius outward exit

รูปที่ 3.15 แสดงโมเดลแบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius inward exit ลักษณะของโมเดลจะมีอากาศไหลเข้าที่ Jet chamber มีความสูง 100 mm ความกว้าง 67 mm หลังจากนั้นผ่าน Jet plate ที่มีความหนา 3mm และมีเส้นผ่านศูนย์กลาง เท่ากับ 5 mm เป็นลำเจ็ททั้ง 13 ลำ พุ่งเข้าปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนแล้วไหลออกที่ ทางออกของช่องการไหลบริเวณหันออกจากแกนหมุน ช่องการไหลมีความกว้าง 20 mm ระยะพุ่งชน ที่ 2D และ 6D ความยาวของช่องการไหลถึงทางออกยาว 290 mm

รูปที่ 3.15 แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius inward exit

รูปที่ 3.16 แสดงโมเดลแบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Two-way exits ลักษณะของโมเดลจะมีอากาศไหลเข้าที่ Jet chamber มีความสูง 100 mm ความกว้าง 67 mm หลังจากนั้นผ่าน Jet plate ที่มีความหนา 3mm และมีเส้นผ่านศูนย์กลางเท่ากับ 5 mm เป็น ลำเจ็ททั้ง 13 ลำ พุ่งเข้าปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนแล้วไหลออกที่ทางออกของช่องการทั้ง สองทางทั้งหันเข้าและออกจากแกนหมุน ช่องการไหลมีความกว้าง 20 mm ระยะพุ่งชนที่ 2D และ 6D ความยาวของช่องการไหลถึงทางออกยาว 300 mm

รูปที่ 3.16 แบบจำลองเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Two-way exit**s**

เงื่อนไขขอบเขต (Boundary layer) ที่ใช้ในการจำลองการไหล กำหนดให้ปากทางเข้าของ Jet chamber เป็นแบบ Velocity inlet ทางออกของช่องการไหลเป็นแบบ Pressure outlet ผนัง ให้เป็นแบบ Wall และพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนนั้นมีค่าฟลักซ์ความร้อนคงที่เท่ากับ 850 W/m² การกำหนดความเร็วตามค่าตัวเลขเรย์โนลที่ใช้ในการทดลอง การกำหนกเงื่อนไขขอบเขตทางเข้า ขอบเขตทางออกและขอบเขตผนังได้กำหนดดังนี้

เงื่อนไขขอบเขตทางเข้า (Inlet boundary condition)

-กำหนดความเร็วทางเข้า V=1.05 m/s (Re=9,000) อุณหภูมิอากาศทางเข้า 27 °C (300.15 K) ซึ่งเท่ากับที่ใช้ในการทดลองจริง

เงื่อนไขขอบเขตทางออก (Outlet boundary condition)

-กำหนดให้ความดันตรงทางออกของช่องการไหลเท่ากับความดันบรรยากาศ (ความ ดันเกจมีค่าเท่ากับ 0 Pa)

เงื่อนไขขอบเขตผนัง (Wall boundary condition)

-กำหนดให้ผนังไม่มีการไถล (No slip) และมีความเร็วเป็นศูนย์ในกรณีที่ช่องการ ไหลหยุดนิ่ง

-กำหนดให้มีการไถล (Moving wall) และมีความเร็วเท่ากับ 250 rpm ในกรณีที่ ช่องการไหลมีการหมุน

3.6.4 การสร้างกริดและวิธีการคำนวณ

รูปที่ 3.17 แสดงรายละเอียดการสร้างกริดกรณีรูปแบบทางออกของช่องการไหลแบบ Single radius outward exit โดยบริเวณช่องการไหลที่มีพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนจะมีความ ละเอียดสูงซึ่งจะมีความละเอียดจากปลายทั้งสองข้าง บริเวณ Jet chamber จะมีความละเอียดลดลง เมื่อห่างจากแผ่นออริฟิส ความละเอียดบริเวณลำเจ็ทจะมีความละเอียดสูงเท่ากันทั้งหมดและช่องการ ไหลกำหนดให้หมุนรอบแกน × โดยมีรัศมีของแขนการหมุนเฉลี่ยเท่ากับ 315 mm

ในการจำลองการไหลได้ทำการวิเคราะห์การไหลเป็นแบบคงตัว (Steady flow) ไม่ พิจารณาผลของการถ่ายเทความร้อนและไม่คิดการสูญเสียความร้อน โดยกำหนดให้อุรหภูมิที่ใช้ใน การจำลองมีค่าคงที่ ไม่คิดผลของแรงโน้มถ่วง สำหรับโมเดลความปั่นป่วนใช้แบบจำลองลองการไหล $k - \varepsilon$ (2 สมการ) และใช้ Realizable Standard Wall Functions กำหนดเงื่อนไขการหยุด ประมวลผลที่ค่าความผิดพลาด (Residuals) เท่ากับ 1×10⁻⁴ เท่ากับ รายละเอียดเงื่อนไขการคำนวณ แสดงใน ตารางที่ 3.4

a		•		a	4	и	•
ตารางท	34	การกาหบ	໑ຘາຏຨະເ	ລະເດ	ເຈລາງ	ไขเการ	ดาบวญ
VI IO INVI	J.T	11 1011 10100		000	0 V U K	001110	11 1 10 0 00

สมการ	วิธีการคำนวณ
Gradient	Least squares cell based
Pressure	Second order upwind
Momentum	Second order upwind
Turbulent kinetic energy, k	Second order upwind
Specific dissipation rate, ω	Second order upwind
Energy	Second order upwind

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในบทที่ 4 ผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ได้แสดงผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อน บนพื้นผิวที่ถูกถ่ายเทความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชน เป็นผลการทดลองที่แสดงลักษณะการถ่ายเทความร้อน ด้วยการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อน ด้วยเจ็ทพุ่งชน โดยแสดงการ เปรียบเทียบผลของการถ่ายเทความร้อนระหว่างผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีหยุด นิ่ง ซึ่งมีการเปรียบเทียบผลของความรอบที่เพิ่มขึ้นต่อการถ่ายเทความของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่ หมุน รวมถึงมีการแสดงผลของรูปแบบที่ต่างกันของทางออกของช่องการไหลต่อการถ่ายเทความร้อน อยู่ในเอกสารบทนี้อีกด้วย และแสดงพฤติกรรมการไหลภายในช่องการไหลที่หมุนจากการจำลองการ ไหลด้วยโปรแกรม ANSYS Ver.15.0 (Fluent) เพื่อแสดงประกอบกับลักษณะการถ่ายเทความร้อน เพิ่มกับผลการทดลองในส่วนแรก

4.1 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน

4.1.1 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวกรณีรูปแบบทางออก Single radius inward exit

ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยเจ็ทพุ่งชน ถูกแสดงในรูปของการ กระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ ทำให้ทราบบริเวณที่มีการถ่ายเทความร้อนสูงและต่ำ บริเวณที่ถูก รบกวนจากอิทธิพลของกระแสไหลตัด จากความเร็วรอบการหมุดที่เปลี่ยนไป ทิศทางของการหมุนที่ ส่งผลต่อผนังพุ่งชน โดยผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนภายใต้เงื่อนไข ความเร็วรอบที่ 0, 50, 100, 150, 200 และ 250 rpm มีทิศทางการหมุนที่ต่างกันเพื่อเกิดเป็นผนังด้าน Leading และ Trailing เรย์โนลด์นัมเบอร์ที่ 6,000, 7,500 และ 9,000 ซึ่งผลการทดลองมีจำนวนมากและมีแนวโน้ม ใกล้เคียงกันจึงนำแสดงและเปรียบเทียบเพียงแค่ เรย์โนลด์นัมเบอร์ เท่ากับ 9,000 เพื่อสังเกต พฤติกรรมการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุนโดยใช้รูปแบบทางออก Single radius inward exit ที่มีทางออกของช่องการไหลเพียง 1 ทางและมีตำแหน่งไหลเข้าหาแขนการหมุน โดยมีการเปลี่ยนระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ โดยจะอธิบายในแต่ละค่าระยะพุ่งชน

(1) กรณีที่ระยะพุ่งชน H=2D

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลรูปแบบทางออก Single radius inward exit ที่ระยะพุ่งชนเท่ากับ 2D รูปที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัม เบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius inside exit (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบาย ร่วมกับ รูปที่ 4.2 และ รูปที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ใน แต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง โดยผลของกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0 จะเห็นได้ว่า ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะสูงสุดที่ช่องก่อนกระแสไหล (Upstream) และค่อยๆลดลงตาม ตำแหน่ง X/D ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลมาจากอิทธิผลของกระแสไหลตัดที่รบกวนการถ่ายเทความของเจ็ทพุ่ง ชนในช่องการไหล อีกทั้งยังทำให้ลำเจ็ทที่ตำแหน่งใกล้ทางออกเอียงตัวออกไปจากตำแหน่งรูเจ็ทอีก ด้วย

เมื่อพิจารณากรณีผนังด้าน Leading ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 ถึง 0.0046 (คำนวณ จากความเร็วรอบการหมุนตั้งแต่ 50 ถึง 250 rpm โดยที่ทิศทางของเจ็ทมีทิศทางเดียวกับการหมุน) ในรูปแบบทางออกของช่องการไหลรูปแบบนี้จะมีทิศทางของแรงหนีศูนย์กลางตรงกันข้ามกับการไหล ของกระแสไหลตัดภายในช่องการไหล พบว่าการหมุนทำให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Leading เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ แต่ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น สูงสุดที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0018 หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลงตามตามเลขการ หมุนที่เพิ่มขึ้น กรณีผนังด้าน Trailing (ทิศทางของเจ็ทมีทิศทางตรงกันข้ามกับการหมุน) พบว่าการ หมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Trailing เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งใน ทุกความเร็วรอบ แต่ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 หลังจากนั้น ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลงตามตามเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น

(2) กรณีที่ระยะพุ่งชน H=4D

รูปที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความ ร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Single radius inside exit (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.5 และ รูปที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ว่า ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะสูงสุดที่ตำแหน่งไกลจากแกนการหมุนและถูกรบกวนการถ่ายเทความ ร้อนจากกระแสไหลตัดทำให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวลดลงตามตำแหน่ง X/D ที่เพิ่มขึ้นจนมาถึง ตำแหน่งใกล้ทางออก อย่างไรก็ตามค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวที่ระยะพุ่งชน H=4D มีค่ามากกว่าที่ ระยะพุ่งชน H=2D ในกรณีหยุดนิ่ง

เมื่อพิจารณากรณีที่มีการหมุนในรูปแบบทางออกนี้มีทิศทางของแรงหนีศูนย์กลางตรงกัน ข้ามกับกระแสไหลตัดภายในช่องการไหลที่พยายามจะออกมาจากช่องไหลอีกทั้งในด้าน Leading มี ทิศทางของแรงโคริออริสที่กระทำกับลำเจ็ทในทิศทางเสริมแรงกับแรงหนีศูนย์กลางอีกด้วย ผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Leading บางส่วนเพิ่มสูงขึ้น เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยในช่วงก่อนกระแส ไหล (Upstream) มีค่ามากกว่ากรณีหยุดนิ่ง แต่ในช่วงหลังกระแสไหล (Downstream) กลับมี ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยน้อยกว่ากรณีหยุดนิ่ง และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่าการหมุนทำให้ค่า ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Trailing เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็ว รอบ ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุด หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ เฉลี่ยจะลดลงตามตามเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น

(3) กรณีที่ระยะพุ่งชน H=6D

รูปที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความ ร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius inside exit (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.8 และ รูปที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

กรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0 จะเห็นได้ว่าค่านัสเซิลต์ นัมเบอร์บนพื้นผิวจะสูงสุดที่ตำแหน่งหลังกระแสไหล (Downstream) มีค่าต่ำกว่าบริเวณก่อนกระแส ไหล (Upstream) ค่อยข้างมากเมื่อเทียบกับรูปแบบทางออกเดียวที่ระยะพุ่งชนอื่น อีกทั้งค่านัสเซิลต์ นัมเบอร์เฉลี่ยที่ระยะพุ่งชน H=6D นี้ มีค่าน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับระยะพุ่งชน H=2D และ 4D

เมื่อพิจารณากรณีผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิว ผนังด้าน Leading เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 มีค่านัสเซิลต์ นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุด หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลงตามตามเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น และ ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0028 ถึง 0.0046 บริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ช่วง 2 พีคสุดท้าย ก่อนถึงตำแหน่งทางออกมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยต่ำกว่ากรณีหยุดนิ่ง และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Trailing เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณี หยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ ที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุด หลังจาก นั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลงตามตามเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น

ร**ูปที่ 4.1** การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

ร**ูปที่ 4.2** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.3 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.4 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.5 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.6 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

ร**ูปที่ 4.7** การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.8 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.9 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

ในส่วนนี้ได้อธิบายเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ของผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ในแต่ละค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 โดยในแต่ละรูปจะ แสดงผลของรูปแบบทางออกกรณี Single radius inward exit ที่ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ

รูปที่ 4.10 ถึง รูปที่ 4.12 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตาม แนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ พุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของผนังกรณี หยุดนิ่งเทียบกับผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มเหมือนกันทุกระยะพุ่งชน ซึ่งค่านัสเซิลต์ นัมเบอร์ของผนังด้าน Trailing จะสูงกว่าผนังด้าน Leading และผนังกรณีที่หยุดนิ่ง โดยที่ค่าตัวเลข การหมุนเท่ากับ 0.0009 จะมีค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงกว่ากรณีหยุดนิ่งมากหลังจากนั้นค่านัสเซิลต์ นัมเบอร์จะค่อยๆลดลงสวนทางกับการเพิ่มขึ้นค่าตัวเลขการหมุน รูปแบบทางออก Single radius inward exit เป็นเพียงรูปแบบทางออกเดียวที่มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของช่องการไหลที่ระยะพุ่ง ชน H=4D สูงกว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ที่ระยะพุ่งชน H=2D และ 6D ตามลำดับ

ร**ูปที่ 4.10** กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=2D

รูปที่ 4.11 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=4D

รูปที่ 4.12 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=6D

4.1.2 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวกรณีรูปแบบทางออก Twoway exits

ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยเจ็ทพุ่งชน ถูกแสดงในรูปของการ กระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ ทำให้ทราบบริเวณที่มีการถ่ายเทความร้อนสูงและต่ำ บริเวณที่ถูก รบกวนจากอิทธิพลของกระแสไหลตัด จากความเร็วรอบการหมุดที่เปลี่ยนไป ทิศทางของการหมุนที่ ส่งผลต่อผนังพุงชน โดยผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนโดยใช้รูปแบบทางออก Two-way exits ที่มีทางออกของช่องการไหล 2 ทางทั้งตำแหน่งไหลเข้าและออกจากแขนการหมุน โดยมีการ เปลี่ยนระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ โดยจะอธิบายในแต่ละค่าระยะพุ่งชน

(1) กรณีที่ระยะพุ่งชน H=2D

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลรูปแบบทางออก Two-way exits ที่ ระยะพุ่งชนเท่ากับ 2D รูปที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิว ถ่ายเทความร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.14 และ รูปที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีซ่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะกระจายตัวได้สม่ำเสมอมากกว่ารูปแบบทางออกอื่น มีการรบกวน จากกระแสไหลตัดน้อยกว่าเนื่องมีทางออกให้อากาศไหลออกได้มาก และค่านัสเซิลต์นัมเบอร์จะสูง ที่สุดอยู่ที่ตำแหน่งเจ็ทบริเวณตรงกลางของช่องการไหล

เมื่อพิจารณาในกรณีที่หมุน ระยะพุ่งชน H=2D นี้ยังมีการรบกวนจากแรงหนีศูนย์กลางที่ น้อยอยู่ ทิศทางของแรงโคริออริสที่กระทำกับกระแสไหลตัดมีทิศทางหักล้างกันในทั้งสองฝั่งของช่อง การไหลแต่แรงโคริออริสที่กระทำกับลำเจ็ทในด้าน Leading มีทิศทางเสริมกับแรงหนีศูนย์กลางต่าง กับในด้าน Trailing ส่งผลให้กรณีผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บน พื้นผิวผนังด้าน Leading เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ โดยที่ตัวเลขการ หมุน *R*_o เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เพิ่มขึ้นไปตามตัวเลขการหมุนอีกด้วย หลังจากนั้น ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลงตามตามเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่า การหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นผิวผนังด้าน Trailing เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ในทุกความเร็วรอบ โดยค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้นไปจนถึงตัวเลข การหมุน *R*_o=0.0037 หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลง (2) กรณีที่ระยะพุ่งชน H=4D

รูปที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความ ร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.17 และ รูปที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีซ่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะกระจายตัวได้สม่ำเสมอเนื่องจากมีพื้นที่ทางออกของช่องการไหล มากขึ้นทำให้อากาศในช่องไหลออกได้อย่างรวดเร็วและมีค่าใกล้เคียงกับที่ระยะพุ่งชน H=2D โดย บริเวณที่มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงที่สุดยังคงเป็นที่ตำแหน่งเจ็ทบริเวณตรงกลางของช่องการไหล

เมื่อพิจารณากรณีที่หมุนในระยะพุ่งชนที่สูงขึ้นแรงหนีศูนย์กลางมีผลต่อการถ่ายเทความ ร้อนที่ความเร็วรอบสูงมากกว่าที่ระยะพุ่งชนต่ำ โดยในกรณีผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ ตำแหน่งของลำเจ็ทที่พุ่งชนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนเลื่อนตำแหน่งออกไปทางปลายของแขนการ หมุน โดยเมื่อตัวเลขการหมุนเพิ่มสูงขึ้นการถ่ายเทความร้อนจะถูกรบกวนมากขึ้นไปด้วย อีกทั้งในช่วง บริเวณที่ใกล้กับปากทางออกด้านนอกของแขนการหมุนจะมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ลดต่ำลงเรื่อยๆ และ การหมุนด้าน Leading นี้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ต่ำกว่าด้าน Trailing ที่ตัวเลขการหมุนเดียวกัน และ กรณีผนังด้าน Trailing พบว่าการหมุนทำให้ตำแหน่งของลำเจ็ทที่พุ่งชนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน เลื่อนตำแหน่งออกไปทางปลายของแขนการหมุนแต่น้อยกว่าผนังด้าน Leading ที่บริเวณใกล้กับปาก ทางออกด้านในของแขนการหมุนจะมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เพิ่มขึ้นตามตัวเลขการหมุน กลับกันช่วง บริเวณใกล้กับปากทางออกด้านนอกของแขนการหมุนจะมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ลด

(3) กรณีที่ระยะพุ่งชน H=6D

รูปที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความ ร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.20 และ รูปที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีซ่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวยังคงกระจายตัวได้สม่ำเสมอและมีค่าต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับทุกระยะพุ่ง ชนเพราะความเร็วที่เจ็ทพุ่งชนพื้นผิวแลเปลี่ยนความร้อนนั้นต่ำกว่าระยะพุ่งชนอื่น โดยบริเวณที่มี ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงที่สุดยังคงเป็นที่ตำแหน่งเจ็ทบริเวณตรงกลางของช่องหารไหลหลังจากนั้นจะมี ค่าต่ำลงเล็กน้อยที่ตำแหน่งใกล้กับทางออกของช่องการไหล เมื่อพิจารณากรณีผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ตำแหน่งของลำเจ็ทที่พุ่งชน พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนเลื่อนตำแหน่งออกไปทางปลายของแขนการหมุนมากกว่าที่ระยะพุ่งชน H=4D โดยเมื่อตัวเลขการหมุนเพิ่มสูงขึ้นการถ่ายเทความร้อนจะถูกรบกวนมากขึ้นไปด้วย ทำให้ที่ค่า ตัวเลขการหมุนสูงสุดมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยโดยรวมต่ำที่สุด และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่า การหมุนทำให้ตำแหน่งของลำเจ็ทที่พุ่งชนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนเลื่อนตำแหน่งออกไปทางปลาย ของแขนการหมุนมากกว่าที่ระยะพุ่งชน H=4D โดยเมื่อตัวเลขการหมุนเพิ่มสูงขึ้นการถ่ายเทความ ร้อนจะถูกรบกวนมากขึ้นไปด้วย ทำให้ที่ค่าตัวเลขการหมุนสูงสุดมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยโดยรวม ต่ำที่สุดซึ่งใกล้เคียงกับผนังด้าน Leading ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing ที่ระยะพุ่งชน H=6D นี้มีความใกล้เคียงกัน ในส่วนของแรงภายในช่องการ ไหลมีแรงหนีศูนย์กลางที่มีขนาดเพิ่มสูงขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้นดูเหมือนว่าแรงหนี ศูนย์กลางนี้จะส่งผลให้ค่าการถ่ายเทความร้อนลดลงที่ความเร็วรอบการหมุนสูง

รูปที่ 4.13 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.14 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

ร**ูปที่ 4.15** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.16 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.17 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.18 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.19 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.20 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

รูปที่ 4.21 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

ในส่วนนี้ได้อธิบายเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ของผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ในแต่ละค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 โดยในแต่ละรูปจะ แสดงผลของรูปแบบทางออกกรณี Two-way exits ที่ระยะพุ่งชน H= 2D, 4D และ 6D ตามลำดับ

รูปที่ 4.22 ถึง รูปที่ 4.24 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตาม แนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ พุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของผนังกรณี หยุดนิ่งเทียบกับผนังด้าน Leading และ Trailing ที่ระยะพุ่งชน H=2D ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ของผนัง ด้าน Leading และ Trailing มีความสม่ำเสมอของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ตลอดพื้นผิวในช่องการไหล และมีค่าสูงกว่ากรณีหยุดนิ่ง แต่ที่ระยะพุ่งชนสูงขึ้นเมื่อค่าตัวเลขการหมุนเพิ่มขึ้นปรากฏว่าการหมุน รบกวนการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลรูปแบบ Two-way exits และที่ระยะพุ่งชน H=6D เมื่อ ค่าเลขการหมุนเพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ต่ำกว่าในกรณีหยุดนิ่ง ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ย ของรูปแบบช่องการไหลนี้มีค่าลดลงตามระยะพุ่งที่เพิ่มขึ้น

ร**ูปที่ 4.22** กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=2D

รูปที่ 4.23 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=4D

รูปที่ 4.24 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=6D

4.1.3 ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวกรณีรูปแบบทางออก Single radius outward exit

ผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยเจ็ทพุ่งชน ถูกแสดงในรูปของการ กระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ ทำให้ทราบบริเวณที่มีการถ่ายเทความร้อนสูงและต่ำ บริเวณที่ถูก รบกวนจากอิทธิพลของกระแสไหลตัด จากความเร็วรอบการหมุดที่เปลี่ยนไป ทิศทางของการหมุนที่ ส่งผลต่อผนังพุงชน โดยผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนภายใต้เงื่อนไขใช้รูปแบบทางออก Single radius outward exit ที่มีทางออกของช่องการไหล 1 ทาง ที่ตำแหน่งไหลออกจากแขนการ หมุน โดยมีการเปลี่ยนระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ โดยจะอธิบายในแต่ละค่าระยะพุ่ง ชน

(1) กรณีระยะพุ่งชน H=2D

จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลรูปแบบทางออก Single radius outward exit ที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัม เบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถ อธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.26 และ รูปที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตาม แนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีซ่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะค่าสูงที่บริเวณตำแหน่งใกล้กับแขนการหมุนและจะค่อยๆมีค่า ลดลงเมื่อถึงตำแหน่งใกล้กับทางออกของช่องการไหล เนื่องจากอิทธิพลของกระแสไหลตัดที่มี ทางออกทางเดียวส่งผลให้การกระจายตัวของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ไม่สม่ำเสมอ

เมื่อพิจารณาในกรณีที่มีการหมุนรูปแบบทางออกของช่องการไหลรูปแบบนี้มีแรงหนี ศูนย์กลางที่มีทิศทางเดียวกับกระแสไหลตัดภายในช่องการไหล แรงโคริออริสที่กระทำกับกระแสไหล ตัดมีทิศทางเดียวกันกับทิศทางของเจ็ทที่ผนังด้าน Trailing แต่มีทิศทางตรงกันข้ามกับผนังด้าน Leading ส่งผลให้กรณีผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนัง ด้าน Leading เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ โดยที่ตัวเลขการหมุน *R*_o เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เพิ่มขึ้นไปตามตัวเลขการหมุนอีกด้วย และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Trailing เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณี หยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ โดยค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้นไปจนถึง ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0037 หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดลง (2) กรณีระยะพุ่งชน H=4D

รูปที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความ ร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.29 และ รูปที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีซ่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะค่าสูงที่บริเวณตำแหน่งใกล้กับแขนการหมุนและจะค่อยๆมีค่า ลดลงเมื่อถึงตำแหน่งใกล้กับทางออก เนื่องจากอิทธิพลของกระแสไหลตัดที่มีทางออกทางเดียวส่งผล ให้การกระจายตัวของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ไม่สม่ำเสมอ และค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบ กับระยะพุ่งชน H=2D

กรณีผนังด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Leading เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ โดยที่ตัวเลขการหมุน *R*_o เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เพิ่มขึ้นไปตามตัวเลขการหมุนอีกด้วย และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่า การหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Trailing เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ในทุกความเร็วรอบ โดยค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุดที่ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 หลังจากนั้น ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงตามตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น

(3) กรณีระยะพุ่งชน H=6D

รูปที่ 4.31 แสดงการเปรียบเทียบกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความ ร้อนบนผนังด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius inside exit (Re = 9,000) ซึ่งผลการทดลองสามารถอธิบายร่วมกับ รูปที่ 4.32 และ รูปที่ 4.33 แสดงการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น เปรียบเทียบผนังด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง

โดยผลของกรณีซ่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o=0 จะเห็นได้ ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวจะค่าสูงที่บริเวณตำแหน่งใกล้กับแขนการหมุนและจะค่อยๆมีค่า ลดลงเมื่อถึงตำแหน่งใกล้กับทางออก เนื่องจากอิทธิพลของกระแสไหลตัดที่มีทางออกทางเดียวส่งผล ให้การกระจายตัวของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ไม่สม่ำเสมอ โดยค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะต่ำที่สุดเมื่อ เทียบกับทุกระยะพุ่งชน

เมื่อพิจารณาแรงโคริออริสที่กระทำกับลำเจ็ทมีทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางแรงหนี ศูนย์กลางที่ผนังด้าน Trailing แต่มีทิศทางเสริมกับแรงหนีศูนย์กลางในผนังด้าน Leading โดยผนัง ด้าน Leading พบว่าการหมุนทำให้ค่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวผนังด้าน Leading เพิ่มสูงขึ้นเมื่อ เทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ โดยที่ตัวเลขการหมุน *R*_o เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัม เบอร์เพิ่มขึ้นไปตามตัวเลขการหมุนอีกด้วย และกรณีผนังด้าน Trailing พบว่าการหมุนทำให้ ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่งในทุกความเร็วรอบ โดยที่ตัวเลขการ หมุน *R*_o เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เพิ่มขึ้นไปตามตัวเลขการหมุนอีกด้วย

ร**ูปที่ 4.25** การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งช^{ื่}น H=2D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

ร**ูปที่ 4.26** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.27 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.28 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.29 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.30 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.31 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.32 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

รูปที่ 4.33 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะ พุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

ในส่วนนี้ได้อธิบายเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น โดยเปรียบเทียบระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ของผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ในแต่ละค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 โดยในแต่ละรูปจะ แสดงผลของรูปแบบทางออกกรณี Single radius outward exit ที่ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ

รูปที่ 4.34 ถึง รูปที่ 4.36 แสดงกราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตาม แนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะ พุ่งชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของผนัง ด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง เพิ่มขึ้นสูงตามค่าตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น โดยที่ระยะ พุ่งชน H=2D ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของผนังด้าน Trailing สูงกว่าผนังด้าน Leading แต่ที่ระยะพุ่ง ชน H=4D และ 6D ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของผนังด้าน Leading จะสูงกว่าผนังด้าน Trailing ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของช่องการไหลรูปแบบทางออก Single radius outward exit ลดลงตาม การเพิ่มขึ้นของระยะพุ่งชน

รูปที่ 4.34 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=2D

รูปที่ 4.35 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=4D

รูปที่ 4.36 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่ง ตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ระยะพุ่งชน H=6D

4.2 ผลการศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน

ในการศึกษาลักษณะการไหลของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุนได้ทำการศึกษาด้วย โปรแกรมคำนวณทางพลศาสตร์ของไหล ANSYS Ver.15.0 (Fluent) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผล พฤติกรรมการไหลร่วมอธิบายประกอบกับผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนที่ได้จากการทดลองใน ส่วนแรก โดยผลการศึกษาลักษณะการถ่ายเทความร้อนเปรียบภายใต้เงื่อนไข ความเร็วรอบที่ 250 rpm มีทิศทางการหมุนที่ต่างกันเพื่อเกิดเป็นผนังด้าน Leading และ Trailing เปรียบเทียบกับกรณี หยุดนิ่ง เรย์โนลด์นัมเบอร์ที่ 9,000 ระยะพุ่งชน H=2D และ 6Dเพื่อสังเกตพฤติกรรมการไหลของเจ็ท พุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน โดยผลการจำลองแบ่งตามรูปแบบทางออกของช่องการไหล 3 รูปแบบ คือ Single radius inward exit, Two-way exits และ Single radius outward exit เช่นเดียวกับการทดลองในส่วนแรก

4.2.1 การเปรียบเทียบการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวระหว่างการทดลองกับการจำลอง การไหล

ตัวอย่างแสดงการเปรียบเทียบการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวระหว่างการ ทดลองกับการจำลองการไหลในรูปที่ 4.37 โดย รูปที่ 4.37 (ก) แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัม เบอร์บนพื้นผิวที่ได้จากการทดลองและรูปที่ 4.37 (ข) แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บน พื้นผิวที่ได้จากการไหลโดยใช้โปรแกรมคำนวณทางพลศาสตร์ของไหล ในกรณีที่นำมาทำการ เปรียบเทียบนี้เป็นรูปแบบทางออกของช่องการไหลแบบ Single radius inward exit ที่ระยะพุ่งชน H=2D เรย์โนลด์นัมเบอร์ที่ 9,000 ทำการเปรียบเทียบที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o =0 และ 0.0046 (คำนวณจากความเร็วรอบการหมุนเท่ากับ 250 rpm ซึ่งเป็นความเร็วรอบการหมุนสูงสุดที่ใช้ในการ ทดลอง) ทั้งผนังด้าน Leading และ Trailing โดยใช้แบบจำลองความปั่นป่วน Realizable $k - \varepsilon$ ร่วมกับ Enhanced wall treatment กำหนดอุณหภูมิของอากาศเข้าที่ 27 °C เท่ากับอุณหภูมิที่ใช้ ในการทดลอง จากการเปรียบเทียบการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวระหว่างการทดลอง กับการจำลองการไหลมีลักษณะการกระจายตัวที่ใกล้เคียงกันเพียงแต่กระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ บนพื้นผิวที่ได้จากการจำลองการไหลมีค่าต่ำกว่าการทดลองเล็กน้อยเนื่องมากจากข้อจำกัดด้านความ แม่นยำในการทำนายการไหลใกล้พื้นผิวถ่ายเทความร้อน

(ข) การจำลองการไหล

รูปที่ 4.37 ตัวอย่างการเปรียบเทียบการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวระหว่างการ ทดลองกับการจำลองการไหล ที่ระยพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius inward exit

4.2.2 ผลการศึกษาลักษณะการไหลกรณีรูปแบบทางออก Single radius inward exit

รูปที่ 4.38 แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re=9,000) โดยรูปแสดงแรงที่เกิดขึ้นภายในช่องการไหลอีกทั้งยังมีการกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วใน แต่ละระนาบแสดงดังรูป สำหรับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ระนาบ (a) เวกเตอร์ ความเร็วค่อยๆเบนตัวและทำมุมตั้งฉากกับพื้นผิว จากการกระจายความเร็วสังเกตได้ว่าที่บริเวณก่อน กระแสไหล (Upstream) ความเร็วที่ออกจากปากทางออกเจ็ทมีต่ำกว่าบริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ที่ระนาบ (d), (e) และ (f) เวกเตอร์ความเร็วมีการหมุนวนภายในช่องการไหลต่าง กับที่ระนาบ (b) และ (c) ที่เวกเตอร์ความเร็วพุ่งเข้าปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนได้มากกว่า ส่งผลให้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงกว่า

กรณีค่าตัวเลขการหมุน *R_o*=0.0046 ระยะพุ่งชน H=2D การกระจายความเร็วที่ระนาบ (a) ของผนังด้าน Leading และ Trailing มีการกระจายความเร็วที่ใกล้เคียงกัน โดยที่ความเร็วที่ปาก ทางออกเจ็ทช่วงหลังกระแสไหล (Downstream) มีค่าสูงกว่าช่วงก่อนกระแสไหล (Upstream) หาก สังเกตจากเวกเตอร์ความเร็วที่ระนาบ (d), (e) และ (f) ของผนังด้าน Trailing มีการปะทะกับพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนมากกว่าที่ผนังด้าน Leading ทำให้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงกว่าอยู่เล็กน้อย

รูปที่ 4.39 แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=6D โดยรูปแสดงแรงที่เกิดขึ้นภายในช่องการไหลอีกทั้งยังมีการ กระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วในแต่ละระนาบแสดงดังรูป สำหรับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ระนาบ (a) การกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของ กระแสไหลตัดที่พัดพาเวกเตอร์ความเร็วของเจ็ทในตำแหน่งใกล้ทางออกให้ไหลออกไปทำให้ ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บริเวณนี้ต่ำกว่าที่ระยะพุ่งชน H=2D อย่างมาก

กรณีค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0046 ระยะพุ่งชน H=6D การกระจายของค่านัสเซิลต์นัม เบอร์บนพื้นผิวที่ได้จากากรทดลองมีแนวโน้มลดลงตามค่าตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจากการจำลอง การไหลนี้ใช้ความเร็วสูงสุดในการทดลอง สังเกตได้ว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing ต่ำลงเมื่อเทียบกับกรณหยุดนิ่งเล็กน้อย ที่ระนาบ (b), (c), (d), (e) และ (f) เวกเตอร์ความเร็วที่ออกจากปากทางออกเจ็ทไม่มีการหมุนวนภายในช่องการไหลเหมือนที่ระยะพุ่งชน H=2D เนื่องจากทางออกของอากาศมีขนาดใหญ่กว่าและเวกเตอร์ความเร็วบางส่วนในช่องใกล้กับ ทางออกของช่องการไหลมีทิศทางที่ไม่ด้ตั้งฉากเหมือนในช่วงก่อนกระแสไหล (Upstream)

รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 9,000)

4.2.3 ผลการศึกษาลักษณะการไหลกรณีรูปแบบทางออก Two-way exits

รูปที่ 4.40 แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re=9,000) โดยรูปแสดง แรงที่เกิดขึ้นภายในช่องการไหลอีกทั้งยังมีการกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วในแต่ละระนาบ แสดงดังรูป สำหรับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) มีความสม่ำเสมอของการกระจาย ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์มากที่สุดในทุกรูปแบบทางออก เนื่องจากมีทางออกของอากาศมากทำให้แทบ ไม่ได้รับอิทธิพลจากกระแสไหลตัดส่งผลให้รูปแบบทางออก Two-way exits ที่ระยะพุ่งชน H=2D ให้ ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกรณีอื่นๆ

กรณีค่าตัวเลขการหมุน R_o=0.0046 ระยะพุ่งชน H=2D การกระจายของค่านัสเซิลต์นัม เบอร์มีความสม่ำเสมอและใกล้เคียงกัน สังเกตจากการกระความเร็วที่ออกจากปากทางออกเจ็ทมี ความใกล้เคียงกันมากที่สุดเป็นที่มาของการให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ที่สม่ำเสมอ โดยเวกเตอร์ความเร็ว ที่ตำแหน่งใกล้กับทางออกของชิองการไหลทั้งสองฝั่งมีการไหลวนของเวกเตอร์ภายในช่องการไหล มากกว่าที่ตำแหน่งตรงกลางทีเวกเตอร์ความเร็วสามารถปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนได้ มากกว่า อีกทั้งยังเป็นตำแหน่งที่มีความเร็วของเจ็ทที่ต่ำที่สุดอีกด้วย

รูปที่ 4.41 แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=6D โดยรูปแสดงแรงที่เกิดขึ้นภายในช่องการไหลอีกทั้งยังมีการ กระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วในแต่ละระนาบแสดงดังรูป สำหรับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ยังคงมีการกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วที่สม่ำเสมออยู่ แต่มีค่านัสเซิลต์นัม เบอร์ต่ำกว่าที่ระยะพุ่ง H=2D เนื่องจากเวกเตอร์ความเร็วที่พุ่งชนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนลดลง ตามระยะพุ่งชนที่เพิ่มขึ้น

กรณีค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0046 ระยะพุ่งชน H=6D การหมุนทำให้การกระจายของ ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เหมือนช่องการไหลที่มีทางออกเพียงแค่ทางเดียว แต่เวกเตอร์ความเร็วถูกพา ออกไปทางด้านไกลจากแขนการหมุนน้อยกว่า หากสังเกตเวกเตอร์ความเร็วที่ตำแหน่งใกล้กับ ทางออกฝั่งแกนการหมุนจะมีทิศทางตั้งฉากกับพื้นผิวต่างจากในกรณีหยุดนิ่ง และเวกเตอร์ความเร็วที่ ตำแหน่งใกล้ทางออกฝั่งไกลจากแขนการหมุนนั้นถูกพัดพาให้เอียงตัวออกมากกว่าเดิมทำให้กรณีที่มี การหมุนค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนผนังด้าน Leading และ Trailing มีค่าน้อยกว่าในกรณีหยุดนิ่ง

>

ที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 9,000)

4.2.4 ผลการศึกษาลักษณะการไหลกรณีรูปแบบทางออก Single radius outward exit รูปที่ 4.42 แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re=9,000) โดยรูปแสดงแรงที่เกิดขึ้นภายในช่องการไหลอีกทั้งยังมีการกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วใน แต่ละระนาบแสดงดังรูป สำหรับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ระนาบ (a) เวกเตอร์ ความเร็วค่อยๆเบนตัวและทำมุมตั้งฉากกับพื้นผิว จากการกระจายความเร็วสังเกตได้ว่าที่บริเวณก่อน กระแสไหล (Upstream) ความเร็วที่ออกจากปากทางออกเจ็ทมีต่ำกว่าบริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ที่ระนาบ (b), (c) และ (d) เวกเตอร์ความเร็วมีการหมุนวนภายในช่องการไหลต่าง กับที่ระนาบ (e) และ (f) ที่เวกเตอร์ความเร็วพุ่งเข้าปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนได้มากกว่า ส่งผลให้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงกว่า

กรณีค่าตัวเลขการหมุน *R_o*=0.0046 ระยะพุ่งชน H=2D การกระจายความเร็วที่ระนาบ (a) ของผนังด้าน Leading และ Trailing มีการกระจายความเร็วที่ใกล้เคียงกัน โดยที่ความเร็วที่ปาก ทางออกเจ็ทช่วงหลังกระแสไหล (Downstream) มีค่าสูงกว่าช่วงก่อนกระแสไหล (Upstream) หาก สังเกตจากเวกเตอร์ความเร็วที่ระนาบ (b), (c) และ (d) ของผนังด้าน Trailing มีการปะทะกับพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนมากกว่าที่ผนังด้าน Leading ทำให้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์สูงกว่าอยู่เล็กน้อย

รูปที่ 4.43 แสดงการกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ร่วมกับการกระจายความเร็วและ เวกเตอร์ความเร็วที่ระยะพุ่งชน H=6D โดยรูปแสดงแรงที่เกิดขึ้นภายในช่องการไหลอีกทั้งยังมีการ กระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วในแต่ละระนาบแสดงดังรูป สำหรับกรณีช่องการไหลหยุดนิ่ง (Stationary) ที่ระนาบ (a) การกระจายความเร็วแสดงให้เห็นถึงความเร็วที่ออกจากปากทางออกเจ็ท ที่แตกต่างกันระหว่างช่วงก่อนกระแสไหล (Upstream) และหลังกระแสไหล (Downstream) แต่ยังมี ความแตกต่างกันของความเร็วน้อยกว่าที่ระยะพุ่งชน H=2D โดยค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ลดลงตามระยะ พุ่งชนที่เพิ่มขึ้น

กรณีค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0046 ระยะพุ่งชน H=6D ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ของผนังด้าน Trailing สูงกว่าที่ผนังด้าน Leading อาจส่งผลมากจากแรงโคริออริสที่กระทำกับกระแสไหลตัด ภายในช่องการไหล ที่ระนาบ (a) การกระจายความเร็วของผนังทั้งสองฝั่งไม่ได้มีความต่างกันสัก เท่าไหร่นัก แต่หากสังเกตที่ระนาบ (b) และ (d) แสดงการกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วจะ สังเกตได้ถึงความแตกต่างที่ผนังด้าน Trailing มีเวกเตอร์ความเร็วมากกว่าส่งผลให้มีค่านัสเซิลต์นัม เบอร์มากกว่าเช่นกัน

H=6D รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 9,000)

4.3 การเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว

ในส่วนนี้ได้อธิบายเปรียบเทียบค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว โดยเปรียบเทียบระหว่าง ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่ง ชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 และรูปแบบทางออกของ ช่องการไหลทั้ง 3 รูปแบบ คือ Single radius inward exit, Two-way exits และ Single radius outward exit ตามลำดับ โดยจะอธิบายในแต่ละกรณีรูปแบบทางออกของช่องการไหลต่างๆ

(1) กรณีรูปแบบทางออก Single radius inward exit

รูปที่ 4.44 แสดงค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่เรย์โนลด์นัมเบอร์ Re=9,000 ระยะพุ่ง ชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0046 ซึ่งจะอธิบายได้ถึงการ เพิ่มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวบนผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีอยุดนิ่ง ที่รูปแบบทางออก Single radius inward exit

ที่ระยะพุ่งชน H=2D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading สามารถแบ่งช่วงการเพิ่มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกที่ค่าตัวเลขการ หมุน R_o =0.0009 และ 0.0018 ตามลำดับ เป็นช่วงที่ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงสุดสามารถ เพิ่มค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้ 4.12% และ 6.51% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และ ในช่วงที่สองค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงจากค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุด อันเนื่องมาจากแรงหนี ศูนย์กลางที่มีขนาดมากขึ้นตามตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยค่อยๆลด ต่ำลง แต่ยังคงมีค่าสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งอยูเล็กน้อย ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o =0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 5.39%, 5.32% และ 4.69% ตามลำดับ ส่วน ของผนังด้าน Trailing นั้นมีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งแต่มีค่าลด น้อยลงตามแรงหนีศูนย์กลางที่มีทิศทางสวนกับกระแสไหลตัดภายในช่องการไหลที่ต้องการไหลออก จากทางออก ที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o =0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ เมื่อเทียบ กับกรณีหยุดนิ่ง

ที่ระยะพุ่งชน H=4D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเช่นเดียวกันคือค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูง ที่สุดที่ค่าตัวเลขการหมุนเท่ากับ 0.0009 หลังจากนั้นมีค่าลดลงตามตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้น ที่ผนัง ด้าน Leading มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น มีเพียงที่ค่าตัวเลขการหมุน R_o = 0.0046 ที่ให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยต่ำกว่ากรณีหยุดนิ่งเล็กน้อย ในส่วนผนังด้าน Trailing ที่ ค่าตัวเลขการหมุน R_o =0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัม เบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 6.19%, 4.76%, 4.32%, 3.86% และ 1.54% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุด นิ่ง เมื่อพิจารณาแรงที่เกิดขึ้นในช่องการไหลด้าน Trailing พบว่าแรงโคริออริสที่กระทำกับลำเจ็ทมีทิศ สวนทางกับแรงหนีศูนย์กลางต่างจากในด้าน Leading ที่ทิศทางโคริออริสที่กระทำกับลำเจ็ทมีทิศ เสริมกับแรงหนีศูนย์กลางทำให้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยที่ต่ำกว่า

ที่ระยะพุ่งชน H=6D พบว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว เหมือนกับที่ระยะพุ่งชน H=2D คือ ที่ผนังด้าน Leading แบ่งช่วงการเพิ่มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ เฉลี่ยได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 และ 0.0018 ตามลำดับ เป็นช่วง ที่ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงสุดสามารถเพิ่มค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้ 2.55% และ 3.22% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยจะลดต่ำลงจากค่าสูงสุด ส่วนของผนังด้าน Trailing นั้นมีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งแต่มีค่าลด น้อยลงตามแรงหนีศูนย์กลางที่มีทิศทางสวนกับกระแสไหลตัดภายในช่องการไหลที่ต้องการไหลออก จากทางออก ที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มี ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 6.37%, 3.51%, 3.49%, 2.32% และ 1.23% ตามลำดับ เมื่อเทียบ กับกรณีหยุดนิ่ง

(2) กรณีรูปแบบทางออก Two-way exits

รูปที่ 4.45 แสดงค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่เรย์โนลด์นัมเบอร์ Re=9,000 ระยะพุ่ง ชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ *R_o*=0 ถึง 0.0046 ซึ่งจะอธิบายได้ถึง การเพิ่มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวบนผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีอ ยุดนิ่งที่รูปแบบทางออก Two-way exits

ที่ระยะพุ่งชน H=2D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวกรณีหยุดนิ่งมีค่าสูงที่สุดในทุ กรณีที่หยุดนิ่งเนื่องจากมีทางออกของช่องการไหลมากได้รับอิทธิพลจากกระแสไหลตัดน้อย ในผนัง ด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยในลักษณะเดียวกัน ผนังทั้งสอง ด้านสามารถแบ่งช่วงของการเพิ่มค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกที่ค่าตัวเลข การหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028 และ 0.0037 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยไพ่มขึ้น 2.34%, 4.13%, 7.53% และ 7.87% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และช่วงที่สองค่าตัวเลข การหมุนเท่ากับ 0.0046 มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงจากค่าสูงสุดแต่เพิ่มจากกรณีหยุดนิ่งอยู่ 7.29% ส่วนของผนังด้าน Trailing นั้นที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028 และ 0.0037 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2.49%, 2.66%, 5.67% และ 8.40% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0046 มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากกรณีหยุดนิ่งอยู่ 7.35% แต่ลดลงจากค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกับใน ผนังด้าน Leading ที่ระยะพุ่งชน H=4D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading สามารถแบ่งช่วงการเพิ่มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกที่ค่าตัวเลขการ หมุน *R*_o=0.0009 และ 0.0018 ตามลำดับ เป็นช่วงที่ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นสูงสุดสามารถ เพิ่มค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้ 3.55% และ 7.61% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และ ในช่วงที่สองค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงจากค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงสุด อันเนื่องมาจากแรงหนี ศูนย์กลางที่มีขนาดมากขึ้นตามตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยค่อยๆลด ต่ำลง แต่ยังคงมีค่าสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งอยู ที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 6.46%, 6.53% และ 2.84% ตามลำดับ ส่วนของผนัง ด้าน Trailing นั้นที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018 และ 0.0028 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์ นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 4.11%, 6.24% และ 7.58% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และที่ค่า ตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงจากค่าสูงสุด แต่ยังคงมีค่าสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งอยู่ 5.91% และ 3.34% ตามลำดับ

ที่ระยะพุ่งชน H=6D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยในลักษณะเดียวกัน ผนังทั้งสองด้านสามารถแบ่งช่วง ของการเพิ่มค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยได้เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรกที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 และ 0.0018 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.07% และ 3.14% ตามลำดับ เมื่อ เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และช่วงที่สองค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0028, 0.0037 และ 0.0046 มี ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงจากกรณีหยุดนิ่งอยู่ 0.22%, 5.25% และ 9.28% ตามลำดับ ส่วนของ ผนังด้าน Trailing นั้นที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009 และ 0.0018 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัม เบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.87% และ 2.23% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลงจากกรณีหยุดนิ่งอยู่ 0.20%, 5.15% และ 12.32% ตามลำดับ สังเกตได้ว่ารูปแบบทางออกของช่องการไหลนี้เมื่อระยะพุ่ง ชนเพิ่มขึ้นที่ค่าตัวเลขการหมุนสูงมีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยลดลง เนื่องมากจากช่องการไหลนี้เมื่อ ออกทั้งสองฝั่งทำให้ได้รับอิทธิพลจากแรงหนีศูนย์กลางที่มีขนาดเพิ่มขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนที่เพิ่ม สูงขึ้น

(3) กรณีรูปแบบทางออก Single radius outward exit

รูปที่ 4.46 แสดงค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่เรย์โนลด์นัมเบอร์ Re=9,000 ระยะพุ่ง ชน H=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ ค่าตัวเลขการหมุนตั้งแต่ *R*_o=0 ถึง 0.0046 ซึ่งจะอธิบายได้ถึง การเพิ่มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวบนผนังด้าน Leading และ Trailing เทียบกับกรณีอ ยุดนิ่งที่รูปแบบทางออก Single radius outward exit ที่ระยะพุ่งชน H=2D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนในลักษณะเดียวกัน ผนังด้าน Leading ที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.07%, 4.77%, 6.49%, 11.06% และ 13.39% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และผนังด้าน Trailing นั้นที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 7.21%, 8.81%, 12.21%, 13.25% และ 13.52% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง

ที่ระยะพุ่งชน H=4D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนในลักษณะเดียวกัน ผนังด้าน Leading ที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.19%, 3.31%, 6.63%, 9.79% และ 13.29% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และผนังด้าน Trailing นั้นที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 6.13%, 6.44%, 7.02%, 7.05% และ 7.38% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง

ที่ระยะพุ่งชน H=6D พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนในลักษณะเดียวกัน ผนังด้าน Leading ที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.14%, 4.20%, 9.17%, 13.26% และ 19.81% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง และผนังด้าน Trailing นั้นที่ค่าตัวเลขการหมุน *R*_o=0.0009, 0.0018, 0.0028, 0.0037 และ 0.0046 ตามลำดับ มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 4.96%, 5.47%, 6.46%, 9.49% และ 11.44% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง

รูปที่ 4.44 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D รูปแบบทางออก

Single radius inward exit

รูปที่ 4.45 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D รูปแบบทางออก Two-way exits

ร**ูปที่ 4.46** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิว ที่ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D รูปแบบทางออก Single radius outward exit

บทที่ 5

สรุปผลการทดลอง

5.1 สรุปผลการทดลอง

ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน โดยทำการศึก ลักษณะการถ่ายเทความของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่หยุดนิ่ง เปรียบเทียบกับผนังด้าน Leading และ Trailing ภายใต้เงื่อนไขค่าตัวเลขเรย์โนล์ด Re=6,000, 7,500 และ 9,000 ระยะพุ่งชน H=2D, 4D และ 6D มีความกว้างของช่องการไหลและระยะห่างระหว่างรูเจ็ทคงที่ S=4D โดยที่เส้นผ่าน ศูนย์กลางรูเจ็ท D=5 mm ตัวเลขการหมุน R_o ตั้งแต่ 0 ถึง 0.0069 โดยคำนวณมาจากความเร็วรอบ การหมุน N=0, 50, 100, 150, 200 และ 250 rpm ตามลำดับ ซึ่ง รูปแบบทางออกของช่องการไหล ถูกกำหนดไว้ 3 รูปแบบ โดยรูปแบบที่ 1 คือ Single radius inward exit มีทางออกของช่องการไหล ทางเดียวมีทิศทางการไหลเข้าหาแกนการหมุน รูปแบบที่ 2 คือ Single radius outward exit มี ทางออกของช่องการไหลตางเดียวมีทิศทางการไหลออกจากแกนการหมุน และรูปแบบที่ 3 คือ Twoway exits มีทางออกของช่องการไหลสองทางผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

(1) จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนที่รูปแบบทางออกของช่องการไหลที่รูปแบบ Single radius inward exit พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยที่เหมือนกัน โดยค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ เฉลี่ยจะมีค่าสูงสุดที่ค่าตัวเลขการหมุนไม่เกิน 0.0018 เท่านั้น หลังจากนั้นค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ย จะลดต่ำลงตามค่าตัวเลขการหมุนที่เพิ่มขึ้นแต่ยังคงมีค่าสูงกว่าที่กรณีหยุดนิ่ง ที่ระยะพุ่งชน H=4D ให้ ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงกว่าที่ระยะพุ่งชน H=2D และ 4D ตามลำดับ

(2) สำหรับผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Single radius outward exit พบว่าค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยทั้งพื้นผิวของผนังด้าน Leading และ Trailing มีแนวโน้มของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนในลักษณะเดียวกัน โดยที่ ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นตามค่าตัวเลขการหมุนที่สูงขึ้น การกระจายของค่านัสเซิลต์นัม เบอร์บนพื้นผิวมีความใกล้เคียงกับรูปแบบทางออก Single radius inward exit เนื่องจากอิทธิพล ของกระแสไหลตัดที่ทำให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ในช่วงหลังกระแสไหล (Downstream) มีค่าต่ำกว่า ในช่วงก่วนกระแสไหล (Upstream) อีกทั้งกระจายความเร็วยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง ความเร็วของเจ็ทในแต่ละตำแหน่ง หากพิจารณาค่านัสเซิลต์นัมเบอร์ที่ระยะพุ่งชนต่างๆพบว่า ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์มีค่าต่ำลงตามระยะพุ่งชนที่เพิ่มมากขึ้น (3) สำหรับผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน ที่มี รูปแบบทางออกของช่องการไหลที่รูปแบบทางออก Two-way exits ที่ระยะพุ่งชน H=2D ในกรณี หยุดนิ่งให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับทุกกรณีที่หยุดนิ่ง อีกทั้งยังมีความสม่ำเสมอ ของกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์มากอีกด้วย โดยในกรณีนี้มีค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยสูงกว่า ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของรูปแบบ Single radius inward exit และ Single radius outward exit ที่ระยะพุ่งชน H=2D เท่ากับ 10.17% และ 10.56% ตามลำดับ เนื่องมาจากรูปแบบทางออก ของช่องการไหลที่มีทางออกสองทาง ส่งผลให้อากาศไหลออกจากช่องการไหลได้เร็วและได้รับอิทธิพล จากกระแสไหลตัดน้อย สังเกตได้จากการกระจายความเร็วและเวกเตอร์ความเร็วที่บริเวณปาก ทางออกเจ็ทมีความเร็วในแต่ละตำแหน่งเจ็ทที่ใกล้เคียงกันต่างจากอีกสองรูปแบบที่มีทางออกของช่อง การไหลเพียงทางเดียว จึงทำให้ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยของรูปแบบทางออกนี้มีค่าสูง

5.2 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาผลของความเร็วการหมุนที่มีผลต่อการถ่ายเทความร้อนในช่อง การไหลที่หมุน ในการศึกษาขั้นต่อไปอาจจะต้องปรับปรุงและเพิ่มขอบเขตในการทำวิจัยดังนี้ (1) ศึกษาการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวโดยใช้การจัดเรียงรูปแบบของรูเจ็ทใน ลักษณะอื่นเพื่อหารูปแบบที่ดีขึ้นในการเพิ่มความสามารถการถ่ายเทความร้อน

(2) ศึกษาการการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่ติดตัวสร้าง ความปั่นป่วน

(3) ศึกษาพฤติกรรมการไหลโดยการจำลองด้วยโปรแกรมคำนวณทางพลศาสตร์ของ ไหล ANSYS Ver.15.0 (Fluent) ที่เงื่อนไขตามการทดลองทั้งหมดเพื่อเปรียบเทียบกับค่าการถ่ายเท ความร้อนที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- [1] Terzis, A., **(2014)**, "Detailed heat transfer distributions of narrow impingement channels for integrally cast turbine airfoils." Lausanne, March 24, Retrieved from: http://infoscience.epfl.ch/record/198696/files/EPFL TH6177.pdf
- [2] Shukla, A.K., (2017), "Convective Heat Transfer Enhancement using Slot Jet Impingement on a Detached Rib Surface" Journal of Applied Fluid Mechanics, vol. 10(6), pp. 1615-1627.
- [3] Jambunathan, K., Lai, E., Moss, M.A., Button, B.L., (1992), "A review of heat transfer data for single circular jet impingement", International Journal of Heat and Fluid Flow, Vol.13, pp. 106-115.
- [4] Viskanta, R., (1993), "Heat transfer to impinging isothermal gas and flame jets", Experimental Thermal and Fluid Science, Vol.6, pp.111-134.
- [5] Baughn, J.W., and Shimizu, S., (1998), "Heat transfer measurements from a surface with uniform heat flux and an impinging jet", Heat Transfer, Vol. 111,No.4, pp. 1096–1098.
- [6] San, J.Y., and Lai, M.D., (2001), "Optimum jet-to-jet spacing of heat transfer for staggered arrays of impinging air jets", International Journal of Heat and Mass Transfer, Vol. 44, No. 21, pp. 3997-4007.
- [7] Esposito, E.I. , **(2006),** "Jet impingement cooling configurations for gas turbine combustion", Thesis of Master in Mechanical Engineering, Louisiana State University.
- [8] Geers, L.F.G., Tummers, M.J., Bueninck, T.J., and K. Hanjalic, (2008), "Heat transfer correlation for hexagonal and in-line arrays of impinging jets", International
  Journal of Heat and Mass Transfer, Vol. 51, No. 21-22, pp. 5389-5399
- [9] Rau, G., Cakan, M., Moeller, D. and Arts, T., **(1998)**, "The effect of periodic ribs on the local aerodynamic and heat transfer performance of a straight cooling channel." ASME Journal of Turbomachinery, vol. 120, pp. 368-375.

- [10] Salim, M. and Cheah, S.C., (2009), "Wall y+ strategy for dealing with wallbounded turbulent folws," International MultiConference of Engineering and Computer Scientists, vol. 2, March 18-20, Hong Kong.
- [11] Brakmann, R., Chen, L., Poser, R., Rodriguez, J., Crawford, M., and Weigand, B.,
  (2019). Heat transfer investigation of an array of jets impinging on a target plate with detached ribs, International Journal of Heat and Fluid Flow, Vol. 78 108420.
- [12] Chi, Z., Kan, R., Ren, J., and Jiang, H., **(2013)**. Experimental and numerical study of the anti-crossflows impingement cooling structure, International Journal of Heat and Mass Transfer, Vol. 64 pp. 567-580.
- [13] Park, J.S., Han, J.C., Huang, Y., Ou, S., and Boyle, R.J., (1992), "Heat transfer performance comparisons of five difference rectangular channels with parallel angled ribs." International Journal of Heat and Mass Transfer, vol. 35(11), pp. 2891-2903.
- [14] Dutta, S., Andrews, M.J., and Han, J.C., **(1995)**, "On the simulation of turbulent heat transfer in a rotating duct." AIAA Journal of Thermophysics and heat transfer, vol. 9(2), pp.129-144.
- [15] Liou, T.M., and Hwang, J.J., **(1993)**, "Effect of ridge shapes on turbulent heat transfer and friction in a rectangular channel." International Journal of Heat and Mass Transfer, vol. 36(4), pp. 931-940.
- [16] Wagner, J.H., Johnson, B.V., and Kopper, F.C., (1992), "Heat transfer in rotating serpentine passage with trips normal to the flow." ASME Journal of Turbomechinery, vol.113, pp.321-330.
- [17] Guidez, J., **(1989)**, "Study of the convective heat transfer in a rotating coolant channel." ASME Journal of Turbomechinery, vol. 111, pp. 43-50.
- [18] Elston, C.M. and Wright, L.M., (2015), "Leading Edge Jet Impingement Under High Rotation Numbers." Journal of Thermal Science and Engineering Applications, vol. 120, pp. 368-375.
- [19] Chang, W.S. and Yu, K., (2019), "Thermal performance of radially rotating trapezoidal channel with impinging jet-row" International Journal of Heat and Mass Transfer, vol. 136, pp. 246-264.

- [20] Yang, L., Tyag, K., Ekkad, S., and Ren, J, (2015), "Influence of Rotation on Heat Transfer in A Two-pass Channel with Impingement Under High Reynolds Number" Turbine Technical Conference and Exposition, June 15-19, Canada.
- [21] Pason, J.A., Han, J.C. and Lee, C.P., (1998), "Rotation Effect on Jet Impingement Heat Transfer in Smooth Rectangular Channels With Four Heated Walls and Radially Outward Crossflow" Journal of Turbomachinery, vol. 120, pp. 79-85.
- [22] Lamont, J.A., Ekkad, S.V. and Alvin, M.A., **(2012),** "Effects of Rotation on Heat Transfer for a Single Row Jet Impingement Array With Crossflow" Journal of Heat Transfer, vol. 134, pp. 082202.

ภาคผนวก ก. ผลการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลแบบหมุน

ที่ Re=6,000 และ 7,500

H=2D Re=6000

Single radius inward exit

รูปที่ ก.1 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.2** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.3** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

H=4D Re=6000

Single radius inward exit

รูปที่ ก.4 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.5** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.6** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

H=6D Re=6000

Single radius inward exit

ร**ูปที่ ก.7** การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.8** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.9** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 6,000)

H=2D Re=6000

Two-way exits

ร**ูปที่ ก.10** การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

รูปที่ ก.11 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

รูปที่ ก.12 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

H=4D Re=6000

Two-way exits

รูปที่ ก.13 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

รูปที่ ก.14 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

รูปที่ ก.15 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 6,000)
Two-way exits

รูปที่ ก.16 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

รูปที่ ก.17 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

รูปที่ ก.18 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 6,000)

H=2D Re=6000

รูปที่ ก.19 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบ ทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.20** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.21** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

H=4D Re=6000

รูปที่ ก.22 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบ ทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

รูปที่ ก.23 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.24** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.25** การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบ ทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.26** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

ร**ูปที่ ก.27** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 6,000)

H=2D Re=7500

รูปที่ ก.28 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบ ทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

ร**ูปที่ ก.29** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.30 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

H=4D Re=7500

รูปที่ ก.31 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบ ทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.32 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.33 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re =

รูปที่ ก.34 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบ ทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.35 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.36 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius inward exit (Re = 7,500)

H=2D Re=7500

Two-way exits

รูปที่ ก.37 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

รูปที่ ก.38 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

รูปที่ ก.39 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

H=4D Re=7500

รูปที่ ก.40 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

รูปที่ ก.41 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

รูปที่ ก.42 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

Two-way exits

รูปที่ ก.43 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบ ทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

รูปที่ ก.44 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

รูปที่ ก.45 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Two-way exits (Re = 7,500)

H=2D Re=7500

รูปที่ ก.46 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=2D รูปแบบ ทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.47 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

ร**ูปที่ ก.48** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=2D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

H=4D Re=7500

รูปที่ ก.49 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=4D รูปแบบ ทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.50 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

ร**ูปที่ ก.51** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=4D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.52 การกระจายของค่านัสเซิลต์นัมเบอร์บนพื้นผิวถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน H=6D รูปแบบ ทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

รูปที่ ก.53 ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Leading กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

ร**ูปที่ ก.54** ค่านัสเซิลต์นัมเบอร์เฉลี่ยตามแนวแกน Y ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ระยะพุ่งชน H=6D เปรียบเทียบผนังด้าน Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง รูปแบบทางออก Single radius outward exit (Re = 7,500)

ภาคผนวก ข. การคำนวณหาความไม่แน่นอนของผลลัพธ์จากการวัดการถ่ายเทความร้อน

<u>Uncertainties of Nusselt number by using TLC method (30-35 °C)</u>

$$\frac{\delta y}{y} = \left[\left(\frac{\delta y}{\partial x_1} \delta x_1 \right)^2 + \left(\frac{\delta y}{\partial x_2} \delta x_2 \right)^2 + \left(\frac{\delta y}{\partial x_3} \delta x_3 \right)^2 + \dots \left(\frac{\delta y}{\partial x_n} \delta x_n \right)^2 \right]^{0.5}$$

 $\underline{ Table \ 1} \ \text{Uncertainties of measured parameters}$

No.	Parameters	Symbol	Instrument	Uncertainty
1	Stainless surface area			
	Width	W	Linear scale	±1.00 mm
	Length	L	Linear scale	±1.00 mm
2	Diameter of pipe jet	D	Digital vernier caliper	±0.01 mm
3	Temperature distribution	-	TLC sheet	±0.2 °C
	on surface			
4	Temperature	-	K-type thermocouple	±0.1 °C
	measurement			
5	Rotational speed	N	Encoder (E3FJ-R2C2)	±2 rpm
6	Flow rate	Q	Air flow meter	±0.025 rpm
			(FLOWTECH KF600-50)	
7	Electrical current	Ι	DC power supply	± 0.1 A
8	Voltage	V	Digital voltmeter	±0.005 V

To find the Nusselt number (Nu)

• Area of stainless surface

$$A = W \times L$$

$$\frac{\delta A}{A} = \left[\left(\frac{\delta W}{W} \right)^2 + \left(\frac{\delta L}{L} \right)^2 \right]^{0.5}$$
(9.1)

$$\frac{\delta A}{A} = \left[\left(\frac{1}{90} \right)^2 + \left(\frac{1}{280} \right)^2 \right]^{0.5}$$
$$\frac{\delta A}{A} = 0.0116709 \text{ or } 1.1671\%$$

• Input heat flux ($\dot{q}_{_{input}}$)

$$\dot{q}_{input} = \frac{IV}{A}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{input}}{\dot{q}_{input}} = \left[\left(\frac{\delta I}{I} \right)^2 + \left(\frac{\delta V}{V} \right)^2 + \left(\frac{\delta A}{A} \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{input}}{\dot{q}_{input}} = \left[\left(\frac{0.1}{16.2} \right)^2 + \left(\frac{0.005}{1.43} \right)^2 + \left(0.011671 \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{input}}{\dot{q}_{input}} = 0.013658 \text{ or } 1.3658\%$$

• Heat loss from radiation $(\dot{q}_{\scriptscriptstyle rad})$

$$\dot{q}_{rad} = \sigma \varepsilon (\overline{T}^4_w - \overline{T}^4_{surr})$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{rad}}{\dot{q}_{rad}} = \left[\left(\frac{\delta \sigma}{\sigma} \right)^2 + \left(\frac{\delta \varepsilon}{\varepsilon} \right)^2 + \left(\frac{\delta \overline{T}_w}{\overline{T}_w} \right)^2 + \left(\frac{\delta \overline{T}_{surr}}{\overline{T}_{surr}} \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{rad}}{\dot{q}_{rad}} = \left[\left(\frac{0.01}{5.67} \right)^2 + \left(\frac{0.01}{0.90} \right)^2 + \left(\frac{0.05}{33} \right)^2 + \left(\frac{0.1}{28} \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{rad}}{\dot{q}_{rad}} = 0.011900 \text{ or } 1.1900\%$$

• Characteristics length (L_c)

$$L_{c} = W$$

$$\frac{\delta A}{A} = \left[\left(\frac{\delta W}{W} \right)^{2} \right]^{0.5}$$
(9.4)

$$\frac{\delta A}{A} = \left[\left(\frac{1}{90} \right)^2 \right]^{0.5}$$
$$\frac{\delta A}{A} = 0.011111 \text{ or } 1.1111\%$$

• Rayleigh number (Ra_L)

$$Ra_{L} = \frac{g\beta(\overline{T}_{w} - \overline{T}_{surr})L_{c}^{3}}{\mu} Pr \qquad (9.5)$$

$$\frac{\delta Ra_{L}}{Ra_{L}} = \left[\left(\frac{\delta g}{g}\right)^{2} + \left(\frac{\delta \beta}{\beta}\right)^{2} + \left(\frac{\delta \overline{T}_{w}}{\overline{T}_{w}}\right)^{2} + \left(\frac{\delta \overline{T}_{surr}}{\overline{T}_{surr}}\right)^{2} + \left(\frac{\delta L_{c}}{L_{c}}\right)^{2} + \left(\frac{\delta \mu}{\mu}\right)^{2} + \left(\frac{\delta Pr}{Pr}\right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta Ra_{L}}{Ra_{L}} = \left[\left(\frac{0.01}{9.81}\right)^{2} + \left(\frac{0.1}{25}\right)^{2} + \left(\frac{0.05}{33}\right)^{2} + \left(\frac{0.1}{25}\right)^{2} + (0.01111)^{2} + \left(\frac{0.001}{1.8536}\right)^{2} + \left(\frac{0.0002}{0.72904}\right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta Ra_{L}}{Ra_{L}} = 0.012614 \text{ or } 1.2614\%$$

• Nusselt number of natural convection (Nu_L)

$$Nu_{L} = 0.59 \times (Ra_{L})^{0.25}$$
(9.6)
$$\frac{\delta Nu_{L}}{Nu_{L}} = \left(\left(\frac{\delta Ra_{L}}{Ra_{L}} \right)^{2} \right)^{0.5} = 0.012614 \text{ or } 1.2614\%$$

• Heat transfer coefficient of natural convection ($h_{\scriptscriptstyle convec}$)

$$h_{convec} = \frac{Nu_L \cdot k}{L_c}$$
(9.7)

$$\frac{\delta h_{convec}}{h_{convec}} = \left[\left(\frac{\delta Nu_L}{Nu_L} \right)^2 + \left(\frac{\delta k}{k} \right)^2 + \left(\frac{\delta L_c}{L_c} \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta h_{convec}}{h_{convec}} = \left[\left(0.012614 \right)^2 + \left(\frac{0.00001}{0.02551} \right)^2 + \left(0.01111 \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta h_{convec}}{h_{convec}} = 0.016813 \text{ or } 1.6813\%$$

• Heat loss from convection $(\dot{q}_{\scriptscriptstyle convec})$

$$\dot{q}_{convec} = h_{convec} (\overline{T}_{s} - \overline{T}_{surr})$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{convec}}{\dot{q}_{convec}} = \left[\left(\frac{\delta h_{convec}}{h_{convec}} \right)^{2} + \left(\frac{\delta \overline{T}_{s}}{\overline{T}_{s}} \right)^{2} + \left(\frac{\delta \overline{T}_{surr}}{\overline{T}_{surr}} \right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{convec}}{\dot{q}_{convec}} = \left[\left(0.016813 \right)^{2} + \left(\frac{0.05}{33} \right)^{2} + \left(\frac{0.1}{25} \right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta \dot{q}_{convec}}{\dot{q}_{convec}} = 0.017348 \text{ or } 1.7348\%$$

• Heat transfer coefficient (h)

$$h = \frac{\dot{q}_{input} - \dot{q}_{rad} - \dot{q}_{convev}}{\overline{T}_{s} - \overline{T}_{f}}$$

$$\frac{\delta h}{h} = \left[\left(\frac{\delta \dot{q}_{input}}{\dot{q}_{input}} \right)^{2} + \left(\frac{\delta \dot{q}_{rad}}{\dot{q}_{rad}} \right)^{2} + \left(\frac{\delta \dot{q}_{convec}}{\dot{q}_{convec}} \right)^{2} + \left(\frac{\delta \overline{T}_{s}}{\overline{T}_{s}} \right)^{2} + \left(\frac{\delta \overline{T}_{f}}{\overline{T}_{f}} \right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta h}{h} = \left[\left(0.013657 \right)^{2} + \left(0.01190 \right)^{2} + \left(0.017348 \right)^{2} + \left(\frac{0.05}{33} \right)^{2} + \left(\frac{0.1}{26} \right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta h}{h} = 0.025419 \text{ or } 2.5419\%$$

• Nusselt number (Nu)

$$Nu = \frac{hD}{k}$$
(9.10)
$$\frac{\delta Nu}{Nu} = \left[\left(\frac{\delta h}{h} \right)^2 + \left(\frac{\delta D}{D} \right)^2 + \left(\frac{\delta k}{k} \right)^2 \right]^{0.5} \frac{\delta Nu}{Nu} = \left[\left(0.025419 \right)^2 + \left(\frac{0.01}{5} \right)^2 + \left(\frac{0.00001}{0.02551} \right)^2 \right]^{0.5} \frac{\delta Nu}{Nu} = 0.0255 \text{ or } 2.550\%$$

To find the Reynolds number (Re)

• Average velocity of water jet in flow in pipe (v)

$$V = \frac{Q}{A_{jet}} = \frac{4Q}{\pi D^2}$$
(9.11)
$$\frac{\delta V}{V} = \left[\left(\frac{\delta Q}{Q} \right)^2 + \left(\frac{\delta D}{D} \right)^2 \right]^{0.5}$$
$$\frac{\delta V}{V} = \left[\left(\frac{0.025}{435.4} \right)^2 + \left(\frac{0.1}{5} \right)^2 \right]^{0.5}$$
$$\frac{\delta V}{V} = 0.02 \text{ or } 2\%$$

• Reynolds number of water (Re)

$$Re = \frac{VD}{v} \qquad (9.12)$$

$$\frac{\delta Re}{Re} = \left[\left(\frac{\delta V}{V} \right)^2 + \left(\frac{\delta D}{D} \right)^2 + \left(\frac{\delta v}{v} \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta Re}{Re} = \left[\left(0.02 \right)^2 + \left(\frac{0.01}{5} \right)^2 + \left(\frac{0.001}{1.571} \right)^2 \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta Re}{Re} = 0.02829 \text{ or } 2.829\%$$

To find the rotation number (R_o)

• Volumetric fraction (β)

$$R_{o} = \frac{\Omega D}{V}$$

$$\frac{\delta R_{o}}{R_{o}} = \left[\left(\frac{\delta \Omega}{\Omega} \right)^{2} + \left(\frac{\delta D}{D} \right)^{2} + \left(\frac{\delta V}{V} \right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta R_{o}}{R_{o}} = \left[\left(\frac{2}{250} \right)^{2} + \left(\frac{0.01}{5} \right)^{2} + \left(0.02 \right)^{2} \right]^{0.5}$$

$$\frac{\delta R_{o}}{R_{o}} = 0.02939 \text{ or } 2.939\%$$

(ข.13)

ภาคผนวก ค. บทความสำหรับเผยแพร่ 1

ลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน

ลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน HEAT TRANSFER CHARACTERISTICS OF IMPINGING JETS IN ROTATION CHANNEL

ฐานทัพ นนท์ตุลา ณัฐพร แก้วชูทอง ชยุต นันทดุสิต*

สถานวิจัยเทคโนโลยีพลังงานและภาควิชา วิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จ.สงขลา 90110 *E-mail: chayut.n@psu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาคุณลักษณะการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่ง ชนแถวเดี่ยวในช่องการไหลที่หมุน ที่ระยะห่างระหว่างเจ็ทที่ S=4D ระยะพุ่งชนที่ L = 2D, 4D และ 6D ตามลำดับ เมื่อ D คือ เส้นผ่านศูนย์กลางของรูเจ็ทที่มีขนาดเท่ากับ 5 mm กำหนด เลขเรย์โนลดส์คงที่เท่ากับ 10,000 และมีค่าตัวเลขการหมุน R_s=0.0 และ 0.0066 ในการศึกษา การถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชนด้วยแผ่นเทอร์โมโครมิกลิกควิดคริสตัส(TLC) จากผลการศึกษาพบว่าการถ่ายเทความร้อนในกรณีที่หมุนจะให้ค่าต่ำกว่ากรณีหยุดนิ่งสำหรับ ที่ระยะพุ่งชน L = 2D และ 4D ในช่วง 4% ถึง 5.5% แต่ที่ระยะพุ่งชน L = 6D ในกรณีที่หมุน ให้ค่าการถ่ายเทความร้อนที่สูงกว่ากรณีหยุดนิ่งในช่วง 4% ถึง 12.5%

คำสำคัญ : เจ็ทพุ่งชน, คุณลักษณะการถ่ายเทความร้อน, เลขการหมุน

Abstract

The main objective of this research is to study heat transfer characteristic of impinging row jets in rotation channel. The distance of pitch was fixed at S=4D, jet impingement distances at L=2D, 4D and 6D respectively. When D is diameter of jet at 5 mm. The Reynolds number (*Re*) constant at 10,000. The rotation number was defined at R_o =0.0 and 0.0066. The heat transfer on the jet impingement surface was measured by a steady Thermo chromic Liquid Crystal technique. The result showed that the heat transfer of impinging jets reduces 4-5.5% compared with stationary case for jet impingement distances at L = 2D and 4D however, at L = 6D for rotating case the heat transfer was better than that for stationary case up to 4-12.5% **Keywords**: Impinging jet, Heat transfer characteristic, Rotation number

1. บทน้ำ

บัจจุบันมีความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องยนต์ แก๊สเทอร์ไบน์ให้สูงมากขึ้นเพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงและลดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม โดยหนึ่งในวิธีที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพให้กับเครื่องยนต์แก๊ส เทอร์ไบน์ คือการเพิ่มอุณหภูมิทางเข้ากังหัน (Turbine Inlet Temperature: TIT) โดยวิวัฒนาการของการเพิ่มอุณหภูมิทางเข้า กังหันมีแนวโน้มเพิ่งสูงอย่างต่อเนื่องแต่ถูกจำกัดไว้ด้วยอุณหภูมิจุด หลอมเหลวของโลหะ ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์จึงต้อง ดิดตั้งระบบระบายความร้อนโดยแบ่งเป็นการระบายความร้อน ภายนอกใบพัดใช้ Film cooling และการระบายความร้อนภายในมีการ ใช้ เจ็ทพุ่งชน, การติดครีบสร้างความปั่นป่วนในช่องการไหลวกกลับ และใช้พินบริเวณส่วนท้ายของใบพัด ดังแสดงในรูปที่ 1 [1-7] เพื่อยีด อายุการใช้งานและให้ชิ้นส่วนภายในทำงานได้อย่างปลอดภัยใน อุณหภูมิที่สูง

การใช้เจ็ทพุ่งชนเป็นการระบายความร้อนแบบภายในที่นิยมใช้ใน ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ เนื่องจากการใช้เจ็ทพุ่งชนมี จุดเด่นตรงที่เป็นการระบายความร้อนเฉพาะจุดและเป็นการระบาย

้ความร้อนบนพื้นผิวอย่างรวดเร็ว ซึ่งเหมาะสำหรับใบพัดกังหัน เครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ที่มีสภาวะการทำงานที่อุณหภูมิสูง โดยที่ผ่าน มาหลายงานวิจัยได้มีการศึกษาผลกระทบของตัวแปรที่มีผลต่อการ ถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน เช่น ระยะห่างจากปากทางออกเจ็ทถึง พื้นผิวที่พุ่งชน,การจัดเรียงของลำเจ็ทและกระแสไหลตัด เป็นต้น อีกทั้ง ยังมีการศึกษาช่องการไหลที่หมุนเพราะในสภาวะการทำงานจริงของ ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์มีผลกระทบจากแรงหนีศูนย์กลาง (Centrifugal force) และ แรงโคริโอลิส (Coriolis force) ซึ่งทำให้การ ถ่ายเทความร้อนของการระบายความร้อนแบบเจ็ทพุ่งชนลดลง Elston และคณะ [8] ได้ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวใน ช่องการไหลที่ไหลที่หมุน ในส่วนของช่องการไหลทีมีพื้นผิวแลกเปลี่ยน ความร้อนที่เจ็ทพุ่งชนปะทะจะมีหน้าตัดของช่องการไหลเป็นรูปครึ่ง ้วงกลมเพื่อจำลองให้ใกล้เคียงกับช่องการไหลในบริเวณส่วนหัวของ ใบพัด ใช้การวัดอุณหภูมิบนพื้นผิวด้วยการฝังเทอร์โมคัปเปิล ชนิด T ใต้แผ่นทองแดง โดยมีเงื่อนไขการศึกษาที่เลขเรย์โนลดส์ตั้งแต่ 10,000 ถึง 40,000 และตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 1.4 จากการศึกษาพบว่า ภายใต้เงื่อนไขการหมุนส่งผลให้ค่าการถ่ายเทความร้อนในช่องการ

ใหลหน้าตัดครึ่งวงกลมลดลงในทุกกรณี Chang และคณะ [9] ศึกษา การถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวในช่องการไหลหน้าตัด สี่เหลี่ยมดางหมูที่หมุน โดยใช้วิธีการวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิว ้ด้วยการถ่ายภาพจากกล้องอินฟาเรด โดยมีเงื่อนไขที่เลขเรย์โนลด์ ตั้งแต่ 5,000 ถึง 17,500 และตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.3 จาก การศึกษาการถ่ายเทความร้อนความร้อนในช่องการไหลหน้าตัด สี่เหลี่ยมคางหมูในลักษณะที่ลำเจ็ททำมุม 45 องศา กับทิศทางการ หมุน เปรียบเทียบกรณีหยุดนิ่งและในกรณีที่หมุนพบว่าผลของ Coriolis force ทำให้การกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ไม่สมมาตรเมื่อ เทียบกับกรณีหยดนิ่ง Yang และคณะ [10] ศึกษาการถ่ายเทความร้อน ในช่องการไหลแบบ Two-Pass ด้วยเจ็ทพุ่งชนภายใต้เงื่อนไขเลขเรย์ โนลด์ตั้งแต่ 25,000 ถึง 100,000 และเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.14 ใช้ การวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วยวิธีการ Thermo Liquid Crystal (TLC) โดยใช้เจ็ทพุ่งชนสองแถว จากการศึกษาการถ่ายเท ความร้อนพบว่าในกรณีที่เกิดการหมุนทำให้ค่าการถ่ายเทความร้อน ็ลดลงในช่องการไหลแบบวกกลับ Second-Pass ทั้งผนังฝั่งผนังด้าน Leading และ Trailing ประมาณ 25% แต่การหมุนเพิ่มการถ่ายเท ความร้อนในช่องการไหลแรก (First-Pass) ในช่วงปลายของช่องการ ใหล Pason และคณะ [11] ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน ในช่องการไหลที่หมุน โดยจำลองช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนให้ใกล้เคียง กับบริเวณส่วนกลางของใบพัด โดยเจ็ทสองแถว ใช้การวัดอุณหภูมิบน พื้นผิวด้วยการฝังเทอโมคัปเปิล ชนิด T ใต้แผ่นทองแดง ภายใต้ เงื่อนไขเลขเรย์โนลด์ที่ 5,000 และ 10,000 และเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0028 จากการศึกษาพบว่ากรณีที่เกิดการหมุนทำให้อัตราส่วน ของตัวเลขนัสเซิลท์ลดลงเมื่อเทียบกับกรณีหยุดนิ่ง โดยที่ผนังด้าน Leading channel ลดลง 15% และผนังด้าน Trailing channel ลดลง 20%

ุรูปที่ 1 แสดงรูปแบบการถ่ายเทความร้อนในใบพัดกังหันแก็ส [7] ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถ่ายเทความร้อนบน ้พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชนโดยใช้แผ่นเทอร์โมโครมิก ้ลิกควิดคริสตัส(TLC) โดยพิจารณาผลของระยะพุ่งชนที่ L = 2D, 4D และ 6D ตามลำดับ โดย D คือ เส้นผ่านศูนย์กลางของท่อรูเจ็ทมีค่า ี้เท่ากับ 5 mm ระยะห่างระหว่างเจ็ทที่ S=4D กำหนดเลขเรย์โนลดส์ ้คงที่เท่ากับ 10,000 และมีค่าตัวเลขการหมุน R_=0.0 และ 0.0066 โดย ลักษณะของเจ็ทเป็นแบบออริฟิสเจ็ท (Orifice nozzle) เป็นเจ็ทแถว เดี่ยวจำนวน 13 รู

2. โมเดลและชุดทดลอง

2.1 โมเดลและตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง

รูปที่ 1 แสดงโมเดลของช่องการไหลที่ใช้ในการศึกษา โดยลักษณะ ของเจ็ทเป็นแบบออริฟิสเจ็ท (Orifice nozzle) เป็นเจ็ทแถวเดี่ยว โดย อากาศจากเพลาหมุนเข้าสู่ส่วนทดสอบที่ติดอยู่กับเพลาเป็นแขนการ หมุนหลังจากเข้าสู่ส่วนทดสอบอากาศจะไหลผ่านแผ่นอลูมิเนียมหนา 3 mm ที่เจาะรูที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของ D = 5 mm จำนวน 13 รู และพุ่งออกจากรูเจ็ทจากนั้นปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่มีฟ ลักซ์ความร้อนคงที่ที่ประมาณ 760 W/m² ทดลองที่ระยะพ่งชน L=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ ความกว้างช่องการไหล W=4D ระยะห่าง ระหว่างเจ็ทที่ S=4D แขนการหมุนมีรัศมีเฉลี่ยเท่ากับ 315 mm กำหนดค่าตัวเลขการหมุน R,=0.0 และ 0.0066 และมีค่าเรย์โนลดส์นัม เบอร์คงที่เท่ากับ 10,000 โดยอากาศที่ปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยน ความร้อนแล้วจะถูกบังคับให้ออกที่ทางออกด้านปลายสุดของแขนการ หมุนเพียงทางออกเดียว

รูปที่ 2 แสดงโมเดลของช่องการไหลที่ศึกษา

รูปที่ 3 แสดงทิศทางการหมุนของช่องการไหลที่ทำให้เกิดผนังด้าน Leading และ Trailing โดยช่องการไหลนี้จำลองบริเวณช่วงกลางใบพัด ในส่วนของโมเดลช่องการไหลที่ใช้ในการศึกษานี้มีเพียงช่องการไหล เดียวการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน ้ผนังด้าน Leading และ Trailing ด้วยการเปลี่ยนทิศทางการหมุน โดย ถ้าหากทิศทางการหมุนมีทิศทางเดียวกับเจ็ทพุ่งชนจะทำให้เกิดผนัง ด้าน Leading และถ้าหากทิศทางการหมุนมีทิศตรงกันข้ามกับทิศทาง ของเจ็ทพุ่งชนจะทำให้เกิดผนังด้าน Trailing ในการทดลองควบคุม อุณหภูมิทางเข้าส่วนทดสอบที่ 26.0 ± 0.1 °C และควบคุมอุณหภูมิห้อง ที่ 25.0 ± 0.5 °C

รูปที่ 3 แสดงทิศทางการหมุนของช่องการไหลที่ทำให้เกิดด้าน Leading และ Trailing โดยช่องการไหลจำลองบริเวณช่วงกลางใบพัด

2.2 ชุดทดลอง

รูปที่ 4 แสดงแผนภาพชุดทดลองที่ใช้ในการศึกษาโดยที่โบลเวอร์ (Blower) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับสร้างการไหลในระบบโดยใช้มอเตอร์ ไฟฟ้าขนาด 750 W เป็นตัวขับใบพัดของโบลเวอร์ และใช้อินเวอร์เตอร์ (Inverter) ปรับความเร็วรอบของมอเตอร์เพื่อให้ได้อัตราการไหลตามที่ ได้กำหนด หลังจากนั้นอากาศจากโบลเวอร์จะไหลผ่านแผ่นออริฟิส (Orifice) ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้วัดอัตราการไหลของอากาศ จะติดตั้งไว้ ระหว่างท่อที่มีอากาศไหลผ่านและถูกควบคุมอุณหภูมิก่อนเข้าส่วน ทดสอบที่ 26.0 ± 0.1 °C สำหรับส่วนทดสอบถูกประกอบเข้ากับ บริเวณส่วนปลายของแขนการหมุน (Rotating arm) ซึ่งต่อกับแกนการ หมุนและถูกควบคุมการหมุนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าผ่านสายพาน โดยที่ มอเตอร์ไฟฟ้าจะถูกควบคุมการหมุนด้วยอินเวอร์เตอร์ (Inverter) ในขณะที่ความเร็วการหมุนถูกวัดด้วย เครื่องวัดความเร็วรอบ และ สำหรับการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับซุดทดสอบที่บังคับให้กระแสไฟฟ้า ไหลสลับทิศไปมาในวงจรเพื่อจ่ายฟลักซ์ความร้อนให้กับแผ่นสเตนเล สบนพื้นผิวซุดทดสอบของช่องการไหลหมุนต่อมาจากเครื่องจ่ายไฟฟ้า กระแสตรง (DC-power supply) โดยบันทึกการเปลี่ยนแปลงสีของแผ่น Thermochromic Liquid Crystal (TLC) ด้วยกล้องดิจิตอลและเก็บ บันทึกข้อมูลอุณภูมิห้องที่ทำการทดลองและอุณหภูมิก่อนเข้าส่วน ทดสอบด้วย Data logger

จากรูปที่ 5 แสดงส่วนทดสอบ โดยอากาศที่ไหลเข้าส่วนทดสอบจะ เข้ามาที่ห้องหัวฉีด (Jet chamber) หลังจากนั้นผ่านแผ่นอลูมิเนียม หนา 3 mm ที่เจาะรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง D = 5 mm จำนวน 13 รู เข้าปะทะกับผนังพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนแผ่นสเตนเลสนี้ถูกขึงให้ เรียบตึงกับแผ่นอะคริลิคหนา 10 mm ที่เจาะหน้าต่างขนาด 90 × 280 mm² ไว้กลางแผ่น โดยใช้แท่งทองแดงยึดแผ่นสเตนเลสบาง (Stainless foil) ไว้ทั้งสองข้าง แท่งทองแดงทั้งสองนี้จะต่อเข้ากับขั้วของตัวจ่าย กระแสไฟฟ้า (DC-Power supply) และด้านบนของแผ่นสเตนเลส บางถูกติดด้วยแผ่น TLC ซึ่งมีช่วงอุณหภูมิของการวัดระหว่าง 30-35°C สำหรับการวัดอุณหภูมิบนพื้นผิวด้วยกล้องดิจิตอล ในการจับ ภาพแต่ละเงื่อนไขจะกำหนดที่ 100 ภาพ ซึ่งภาพที่ได้จะถูกนำมา วิเคราะห์ผ่านโปรแกรม MATLAB เพื่อคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การ พาความร้อนเฉลี่ยบนพื้นผิวหรือค่าเลขนัสเซิลท์เฉลี่ยบนพื้นผิว

รูปที่ 4 แผนภาพชุดทดลอง

รูปที่ 5 ส่วนทดสอบ

การศึกษาการถ่ายเทความร้อน

เมื่อจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงไหลผ่านแท่งทองแดงไปยัง แผ่นสเตนเลสบาง จะเกิดความร้อนขึ้นทั่วทั้งบริเวณแผ่นสเตน เลสบาง ซึ่งอัตราการเกิดความร้อนนี้สามารถคำนวณได้จาก ความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

$$\dot{q}_{input} = \frac{IV}{A} \tag{1}$$

เมื่อ I คือ กระแสไฟฟ้าที่จ่าย V คือ แรงดันไฟฟ้า A คือ พื้นที่ ของพื้นผิวถ่ายเทความร้อน

สำหรับการทดลองนี้จะใช้อากาศที่อุณหภูมิห้องไหลผ่านพื้นผิวที่ มีฟลักซ์ความร้อนคงที่เพื่อระบายความร้อน ค่าสัมประสิทธิ์การพา ความร้อน (h) สามารถคำนวณได้จากความสัมพันธ์ดังนี้

$$h = \frac{\dot{q}_{input} - \dot{q}_{loss,convection} - \dot{q}_{loss,radiation} - \dot{q}_{loss,conduction}}{T_w - T_f}$$
(2)

เมื่อ $\dot{q}_{loss,convection}$ และ $\dot{q}_{loss,radiation}$ คือ การสูญเสียความร้อนที่เกิด จากการพาความร้อนและการแผ่รังสีจากพื้นผิวทดสอบไปสู่ บรรยากาศ $\dot{q}_{loss,conduction}$ คือ ความร้อนสูญเสียเนื่องจากการนำ ความร้อนที่เกิดขึ้นระหว่างแผ่นสเตนเลสและแผ่น TLC สำหรับ T_{w} คือ อุณหภูมิบนพื้นผิวของแผ่น TLC และ T_{m} คือ อุณหภูมิเฉลี่ย ของอากาศที่ไหลผ่านชุดทดสอบสามารถคำนวณได้จาก

$$T_m = \frac{T_i + T_o}{2} \tag{3}$$

เมื่อ T_i คือ อุณหภูมิก่อนเข้าชุดทดสอบและ T_o คือ อุณหภูมิหลัง เข้าชุดทดสอบ

จากสมการ (2) สามารถคำนวนหาค่าเลขนัสเซิลต์ได้จาก สมการ

$$Nu = \frac{hD}{k} \tag{4}$$

ค่าตัวเลขเรย์โนลด์ (Reynolds number, Re) สามารถคำนวณ ได้จากความสัมพันธ์ดังนี้

$$\operatorname{Re} = \frac{V_j D}{v}$$
(5)

ค่าตัวเลขการหมุน (Rotation number, R_o) สามารถคำนวณได้ จากความสัมพันธ์ดังนี้

$$\mathbf{R}_{o} = \frac{\Omega D}{V_{j}} \tag{6}$$

เมื่อ D คือ เส้นผ่านศูนย์กลางของรูเจ็ทที่มีขนาดเท่ากับ 5 mm, ν คือ ความหนึดไคนีเมติกของอากาศ, V_i คือ ความเร็วของอากาศที่

ปากทางออกเจ็ท และ Ω คือความเร็วของการหมุน

4.ผลการทดลอง

4.1 ผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่หมุน ด้วยเจ็ทพุ่งชนที่ระยะพุ่งชน L=2D

รูปที่ 6 แสดงการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=2D ภายใต้เงื่อนไขตัวเลขการหมุน R_o=0.0066(คำนวณจากความเร็ว รอบการหมุนที่ 400 rpm) เปรียบเทียบพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน ด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง จากผลการทดลอง พบว่าการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิวของกรณีหยุดนิ่ง สูงกว่าพื้นผิวด้าน Leading 5.5% และ พื้นผิวด้าน Trailing 4% ภาพรวมการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิวสำหรับระยะพุ่ง ชน L=2D สูงกว่าระยะพุ่งชนอื่นๆ รูปที่ 7 แสดงเลขนัสเซิลท์ในแต่ละ ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 บริเวณก่อนกระแสไหล (Upstream) ของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading และ Trailing ต่ำกว่ากรณีหยุดนิ่ง ในส่วนบริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนในด้าน Trailing มี เลขนัสเซิลท์สูงกว่าด้าน Leading เล็กน้อยแต่ยังคงมีค่าต่ำกว่ากรณี หยุดนิ่งอยู่

x/D รูปที่ 7 เลขนัสเซิลท์ในแต่ละดำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 โดยที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=2D

30

40

20

10

4.2 ผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่หมุน ด้วยเจ็ทพุ่งชนที่ระยะพุ่งชน L=4D

รูปที่ 8 แสดงการกระจายดัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=4D ภายใต้เงื่อนไขตัวเลขการหมุน R_o=0.0066(คำนวณจากความเร็ว รอบการหมุนที่ 400 rpm) เปรียบเทียบพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน ด้าน Leading และ Trailing กับกรณีหยุดนิ่ง จากผลการทดลอง พบว่าการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิวด้าน Leading ต่ำ กว่ากรณีหยุดนิ่ง 4% ในส่วนของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Trailing มีการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์ใกล้เคียงกับกรณีหยุด นิ่งมาก รูปที่ 9 แสดงเลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 ในพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading มี เลขนัสเซิลท์ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกรณีอื่น ในส่วนของพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Trailing บริเวณก่อนกระแสไหล (Upstream) จะให้ค่าเลขนัสเซิลท์ต่ำกว่ากรณีหลุดนิ่งอยู่เล็กน้อยแต่ บริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ให้ค่าเลขนัสเซิลท์สูงกว่า กรณีหยุดนิ่ง

ความร้อนที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=4D

บท 9 เลขนสเขลทเนแตละตำแหนงตามค่า X/D ทเพมขน า Y/D=0 โดยที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=4D

4.3 ผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่หมุน ด้วยเจ็ทพุ่งชนที่ระยะพุ่งชน L=6D

รูปที่ 10 แสดงการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=4D ภายใต้เงื่อนไขตัวเลขการหมุน R_o=0.0066(คำนวณจากความเร็ว รอบการหมุนที่ 400 rpm) ภาพรวมการระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์ บนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับระยะพุ่งชนอื่นๆ รูปที่ 11 เลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 จากผลการทดลองพบว่าที่พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Trailing และ Leading มีเลขนัสเซิลท์สูงกว่ากรณีหยุดนิ่ง 12.5% และ 4% ตามลำดับ ซึ่งต่างจากผลการทดลองที่ระยะพุ่ง L= 2D และ 4D และในส่วนของบริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ด้าน Leading ยังมีเลขนัสเซิลท์สูงกว่ากรณีหยุดนิ่งอีกด้วย

รูปที่ 10 การกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิวแลกเปลี่ยน ความร้อนที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=6D

Y/D=0 โดยที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=6D

5. สรุปผลการทดลอง

จากผลการศึกษาคุณลักษณะการถ่ายเทความร้อนของช่องการ ไหลที่หมุนด้วยเจ็ทพุ่งชน ผลการทดลองของงานวิจัยนี้สามารถสรุป ได้ดังต่อไปนี้

 การถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวที่มีปากทาง ออกแบบออริฟิสในกรณีหยุดนิ่ง (R_o=0.0) เมื่อเพิ่มระยะพุ่งชนที่ L = 2D, 4D และ 6D ค่าการถ่ายเทความร้อนจะลดลงตามระยะห่าง ระหว่างปากทางออกเจ็ทกับพื้นผิวที่เจ็ทพุ่งชนที่เพิ่มมากขึ้น

 สำหรับช่องการไหลที่หมุนด้วยค่าตัวเลขการหมุน, R_o=0.0066 ที่ระยะพุ่งชน L=2D และ 4D ให้ค่าการถ่ายเทความร้อน บนพื้นผิวด้าน Leading และ Trailing ต่ำกว่ากรณีหยุดนิ่ง มีเพียง บริเวณหลังกระแสการไหล (Downstream) ของด้าน Trailing ที่ระยะ พุ่งชน L=4D เท่านั้นที่ให้ค่าการถ่ายเทความร้อนสูงกว่ากรณีหยุดนิ่ง อยู่เล็กน้อย 3. ผลของการหมุนส่งผลให้ค่าการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิว ของช่องการไหลที่หมุนทั้งในด้าน Leading และ Trailing ที่ระยะพุ่ง ชน L=6D นั้นให้ค่าการถ่ายเทความร้อนสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งประมาณ
 4% ถึง 12.5% ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- [1] P.M. Ligrani, and G.I. Mahmood, (2003), "Variable property Nusselt numbers in a channel with pin fins," *Journal of Thermophysics and Heat Transfer*, Vol. 17, pp. 103–111.
- [2] W. Siddique, N.A. Khan, and I. Haq, (2015), "Analysis of numerical results for two-pass trapezoidal channel with different cooling configurations of trailing edge: the effect of dimples," *Applied Thermal Engineering*, Vol. 89, pp. 763–771.
- [3] Y. Chen, Y.T. Chew, and B.C. Khoo, (2013), "Heat transfer and flow structure in turbulent channel flow over protrusions," *International Journal of Heat and Mass Transfer*, Vol. 66, pp. 177–191.
- [4] C. Wang, Z.L. Liu, G.M. Zhang, and M. Zhang, (2013), "Experimental investigations of flat plate heat pipes with interlaced narrow grooves or channels as capillary structure," *Experimental Thermal and Fluid Science*, Vol. 48, pp. 222–229.
- [5] J.C. Han, and H.C. Chen, (2006), "Turbine blade internal cooling passages with rib turbulators," *Journal of Propulsion and Power*, Vol. 22, pp. 226– 248.
- [6] F. Kreith, and D. Margolis, (1959), "Heat transfer and friction in turbulent vortex flow," *Applied Scientific Research*, Vol. 8, pp. 457–473.
- [7] N. Kaewchoothong, K. Maliwan, K. Takeishi, and C. Nuntadusit, (2018), "Effect of rotation number on flow and heat transfer characteristics in serpentine passage with ribbed walls," *Journal of Mechanical Science and Technology*, Vol. 32, pp. 4461–4471.
- [8] C.M. Elston and L.M. Wright, (2015), "Leading Edge Jet Impingement Under High Rotation Numbers." *Journal of Thermal Science and Engineering Applications*, vol. 120, pp. 368-375.
- [9] W.S. Chang and K. Yu, (2019), "Thermal performance of radially rotating trapezoidal channel with impinging jet-row" *International Journal of Heat and Mass Transfer*, vol. 136, pp. 246-264.
- [10] L. Yang, K. Tyag, S. Ekkad, and J. Ren, (2015), "Influence of Rotation on Heat Transfer in A Two-pass Channel with Impingement Under High Reynolds Number" *Turbine Technical Conference* and Exposition, June 15-19, Canada.
- [11] J.A. Pason, J.C. Han, and C.P. Lee, (1998), "Rotation Effect on Jet Impingement Heat Transfer in Smooth Rectangular Channels With Four Heated Walls and Radially Outward Crossflow" *Journal of Turbomachinery*, vol. 120, pp. 79-85.

ภาคผนวก ง. บทความสำหรับเผยแพร่ 2

การศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่หมุนด้วยเจ็ทพุงชนแถวเดี่ยว

TSF-006

การศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่หมุนด้วยเจ็ทพุงชนแถวเดี่ยว Heat Transfer Investigation of Rotating Channel with Impinging Jet-row

ฐานทัพ นนท์ตุลา, ณัฐพร แก้วชูทอง และ ชยุต นันทดุสิต

สถานวิจัยเทคโนโลยีพลังงานและภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จ.สงขลา 90112 "ติดต่อ: chayut.n@psu.ac.th

บทคัดย่อ

เจ็ทพุ่งชนนิยมนำมาใช้ในการระบายความร้อนภายในใบพัดกังหันแก๊สเทอร์ไบน์ ในการศึกษาการถ่ายเทความร้อนในช่อง การไหลที่หมุนด้วยแถวเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยว โดยเงื่อนไขประกอบด้วยระยะพุ่งชนที่ L = 2D, 4D และ 6D และความเร็วการหมุนที่ 0 และ 250 รอบต่อนาทีที่เลขเรย์โนลด์= 9,000 โดยที่ D คือเส้นผ่านศูนย์กลางของเจ็ทมีขนาด 5 mm ในการทดลองมีการ กำหนดตำแหน่งทางออกที่ปลายของแขนการหมุนเพียงตำแหน่งเดียวเพื่อให้เห็นอิทธิพลของกระแสไหลตัด การถ่ายเทความร้อน บนพื้นผิวแลกเปลี่ยน ความร้อนนั้นวัดโดยใช้เทคนิค Thermo-chromic Liquid Crystal การถ่ายเทความร้อนที่ผนังด้าน Leading และ ผนังด้าน Trailing ให้ค่าการถ่ายเทความร้อนสูงกว่ากรณีหยุดนิ่งในทุกระยะพุ่งชน ค**ำหลัก**: เจ็ทพุ่งชน, การถ่ายเทความร้อน, การหมุน, กระแสไหลตัด

Abstract

Impinging jet is used for internal cooling in a gas turbine blade. In this study heat transfer on rotating channel with impinging jet-row by the condition consisted of jet impingement distance at L=2D, 4D and 6D and rotation speed at 0 to 250 rpm at Reynold number=9,000. Where D is the diameter of the jet is 5 mm. In the experiment, In the experiment there define the outlet position at the end of the rotation arm in only one position to see the effect of Crossflow. The heat transfer on jet impingement surface was measured by using steady Thermo-chromic Liquid Crystal technique. The heat transfer on a Leading side wall and Trailing side wall give higher heat transfer value than the stationary case at all jet impingement distance. *Keywords:* Impinging jet, Heat transfer, Rotation, Crossflow

1 บทนำ

ปัจจุบันมีความต้องการในการเพิ่มประสิทธิภาพของ เครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ให้สูงมากขึ้นเพื่อลดการใช้เชื้อดพลิง และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยหนึ่งในวิธีที่ใช้เพิ่ม ประสิทธิภาพให้กับเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์คือการเพิ่ม อุณหภูมิทางเข้ากังหัน (Turbine Inlet Temperature: TIT) โดยวิวัฒนาการของการเพิ่มอุณหภูมิทางเข้ากังหันมีแนวโน้ม เพิ่งสูงอย่างต่อเนื่องแต่ถูกจำกัดไว้ด้วยอุณหภูมิจุดหลอมเหลว ของโลหะ ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์จึงต้องติดตั้ง ระบบระบายความร้อนโดยแบ่งเป็นการระบายความร้อน ภายนอกใบพัดใช้ Film cooling และการระบายความร้อน ภายในมีการใช้ เจ็ทพุ่งชน, การติดครีบสร้างความปั่นป่วนใน ช่องการไหลวกกลับและใช้พินบริเวณส่วนท้ายของใบพัด ดัง แสดงในรูปที่ 1 [1-7] เพื่อยืดอายุการใช้งานและให้ชิ้นส่วน ภายในทำงานได้อย่างปลอดภัยในอุณหภูมิที่สูง

การใช้เจ็ทพุ่งชนเป็นการระบายความร้อนที่นิยมใช้ใน ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ เนื่องจากการใช้เจ็ทพุ่ง

TSF-006

สองแถว จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อนพบว่าในกรณีที่ เกิดการหมุนทำให้ค่าการถ่ายเทความร้อนลดลงในช่องการ ไหล Second-Pass ทั้งผนังฝั่ง Leading และ Trailing 25% แต่การหมุนเพิ่มการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหล First-Pass ในช่วงปลายของช่องการไหล Pason และคณะ [11] ศึกษาการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่ หมุน โดยจำลองช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่ หมุน โดยจำลองช่องการไหลที่เจ็ทพุ่งชนให้ใกล้เคียงกับ บริเวณส่วนกลางของใบพัด โดยเจ็ทสองแถว ใช้การวัด อุณหภูมิบนพื้นผิวด้วยการฝังเทอโมคัปเปิล ชนิด T ใต้แผ่น ทองแดง ภายใต้เงื่อนไขเลขเรย์โนลด์ที่ 5,000 และ 10,000 เลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.0028 จากการศึกษาพบว่ากรณีที่ เกิดการหมุนทำให้อัตราส่วนของตัวเลขนัสเซิลท์ลดลงเมื่อ เทียบกับกรณีหยุดนิ่ง โดยที่ Leading channel ลดลง 15% และTrailing channel 20%

รูปที่ 1 แสดงรูปแบบการถ่ายเทความร้อนภายในใบกังหัน แก็ส

ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถ่ายเทความ ร้อนบนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้วยเจ็ทพุ่งชนโดยใช้แผ่น เทอร์โมโครมิกลิกควิดคริสตัส(TLC) โดยพิจารณาผลของระยะ พุ่งชนที่ L = 2D, 4D และ 6D ตามลำดับ โดย D คือ เส้นผ่าน ศูนย์กลางของท่อรูเจ็ทมีค่าเท่ากับ 5 mm ระยะห่างระหว่าง เจ็ทที่ S=4D กำหนดค่าเรย์โนลดส์นัมเบอร์คงที่เท่ากับ 9,000 และมีค่าตัวเลขการหมุน Ro=0.0 และ 0.0046 โดยลักษณะ ของเจ็ทเป็นแบบออริฟิสเจ็ท (Orifice nozzle) เป็นเจ็ทแถว เดี่ยวจำนวน 13 รู

ชนมีจุดเด่นตรงที่เป็นการระบายความร้อนเฉพาะจุดและเป็น การระบายความร้อนบนพื้นผิวอย่างรวดเร็ว ซึ่งเหมาะสำหรับ ใบพัดกังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์ที่มีสภาวะการทำงานที่ อุณหภูมิสูง โดยในหลายงานวิจัยได้มีการศึกษาผลกระทบของ ้ตัวแปรที่มีผลต่อการถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชน เช่น ระยะห่างจากปากทางออกเจ็ทถึงพื้นผิวที่พุ่งชน, การจัดเรียง ของลำเจ็ท และกระแสไหลตัด เป็นต้น อีกทั้งยังมีการศึกษา ช่องการไหลที่หมุนเพราะในสภาวะการทำงานจริงของใบพัด กังหันเครื่องยนต์แก๊สเทอร์ไบน์มีผลกระทบจากแรงหนี ศูนย์กลาง (Centrifugal force) และ แรงโคริโอลิส (Coriolis force) ซึ่งทำให้การถ่ายเทความร้อนของการระบายความร้อน แบบเจ็ทพุ่งชนลดลง Elston และคณะ [8] ศึกษาการถ่ายเท ความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวในช่องการไหลที่ไหลที่หมุน ในส่วนของช่องการไหลทีมีพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่เจ็ท พุ่งชนปะทะจะมีหน้าตัดของช่องการไหลเป็นรูปครึ่งวงกลม เพื่อจำลองให้ใกล้เคียงกับช่องการไหลจรึงในบริเวณส่วนหัว ของใบพัด ใช้การวัดอุณหภูมิบนพื้นผิวด้วยการฝังเทอ ์ โมคัปเปิล ชนิด T ใต้แผ่นทองแดง โดยมีเงื่อนไขที่เลขเรย์ โนลด์ตั้งแต่ 10,000 ถึง 40,000 และตัวเลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 1.4 การศึกษาของพวกเขาพบว่าภายใต้เงื่อนไขการหมุน ้ส่งผลให้ค่าการถ่ายเทความร้อนในช่องการไหลหน้าตัดครึ่ง ้วงกลมลดลงในทุกกรณี Chang และคณะ [9] ศึกษาการ ถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวในช่องการไหลหน้า ตัดสี่เหลี่ยมคางหมูที่หมุน โดยใช้วิธีการวัดการถ่ายเทความ ้ร้อนบนพื้นผิวด้วยการถ่ายภาพจากกล้องอินฟาเรด โดยมี เงื่อนไขที่เลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 5,000 ถึง 17,500 และตัวเลข การหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.3 จากการศึกษาการถ่ายเทความร้อน ความร้อนในช่องการไหลหน้าตัดสี่เหลี่ยมคางหมูในลักษณะที่ ้ลำเจ็ททำมุม 45 องศา กับทิศทางการหมุน เปรียบเทียบกรณี หยุดนิ่งนิ่งและในกรณีที่หมุนพบว่าผลของ Coriolis force ทำ ให้การกระจายตัวของเลขนัสเซิลท์ไม่สมมาตรเมื่อเทียบกับ กรณีหยุดนิ่ง Yang และคณะ [10] ศึกษาการถ่ายเทความร้อน ในช่องการไหลแบบ Two-Pass ด้วยเจ็ทพุ่งชนภายใต้เงื่อนไข เลขเรย์โนลด์ตั้งแต่ 25,000 ถึง 100,000 เลขการหมุนตั้งแต่ 0 ถึง 0.14 ใช้การวัดการถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้วย วิธีการ Transient Liquid Crystal (TLC) โดยใช้เจ็ทพุ่งชน

2 โมเดลและชุดทดลอง

2.1 โมเดลและตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง

รูปที่ 2 แสดงโมเดลของช่องการไหลที่ใช้ในการศึกษา โดยลักษณะของเจ็ทเป็นแบบออริฟิสเจ็ท (Orifice nozzle) เป็นเจ็ทแถวเดี่ยว โดยอากาศจากเพลาหมุนเข้าสู่ส่วนทดสอบ ที่ติดอยู่กับเพลาเป็นแขนการหมุนหลังจากเข้าสู่ส่วนทดสอบ อากาศจะไหลผ่านแผ่นอลูมิเนียมหนา 3 mm ที่เจาะรูที่มี ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของ D = 5 mm จำนวน 13 รูและ พุ่งออกจากรูเจ็ทจากนั้นปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน ที่มีฟ ลักซ์ความร้อนคงที่ที่ประมาณ 750 W/m² ทดลองที่ ระยะพุ่งชน L=2D, 4D และ 6D ตามลำดับ ความกว้างช่อง การไหล W=4D ระยะห่างระหว่างเจ็ทที่ S=4D แขนการหมุน มีรัศมีเฉลี่ยเท่ากับ 315 mm กำหนดค่าตัวเลขการหมุน Ro=0.0 และ 0.0046 และมีค่าเรย์โนลดส์นัมเบอร์คงที่เท่ากับ 9,000 โดยอากาศที่ปะทะกับพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนแล้ว จะถูกบังคับให้ออกที่ทางออกด้านปลายสุดของแขนการหมุน เพียงทางออกเดียว

รูปที่ 2 แสดงโมเดลของช่องการไหลที่ศึกษา

รูปที่ 3 แสดงทิศทางการหมุนของช่องการไหลที่ทำให้ เกิดด้าน Leading และ Trailing โดยช่องการไหลนี้จำลอง บริเวณช่วงกลางใบพัด ในส่วนของโมเดลซ่องการไหลที่ใช้ใน การศึกษานี้มีเพียงช่องการไหลเดียวการศึกษาการถ่ายเท ความร้อนของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading และ Trailing ด้วยการเปลี่ยนทิศทางการหมุน โดยถ้าหากทิศ ทางการหมุนมีทิศทางเดียวกับเจ็ทพุ่งชนจะทำให้เกิดด้าน Leading และถ้าหากทิศทางการหมุนมีทิศตรงกันข้ามกับ ทิศทางของเจ็ทพุ่งชนจะทำให้เกิดด้าน Trailing ในการ ทดลองควบคุมอุณหภูมิทางเข้าส่วนทดสอบที่ 27.0±0.1 °C และควบคุมอุณหภูมิห้องที่ 25.0±0.5 °C

รูปที่ 3 แสดงทิศทางการหมุนของช่องการไหลที่ทำให้ เกิดด้าน Leading และ Trailing โดยช่องการไหลจำลอง บริเวณช่วงกลางใบพัด

2.2 ชุดทดลอง

รูปที่ 4 แสดงแผนภาพชุดทดลองที่ใช้ในการศึกษาโดยที่ โบลเวอร์ (Blower) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับสร้างการไหลใน ระบบโดยใช้มอเตอร์ไฟฟ้าขนาด 750 W เป็นตัวขับใบพัดของ โบลเวอร์ และใช้อินเวอร์เตอร์ (Inverter) ปรับความเร็วรอบ ของมอเตอร์เพื่อให้ได้อัตราการไหลตามที่ได้กำหนด หลังจาก ้นั้นอากาศจากโบลเวอร์จะไหลผ่านแผ่นออริฟิส (Orifice) ซึ่ง อุปกรณ์ที่ใช้วัดอัตราการไหลของอากาศ จะติดตั้งไว้ระหว่าง ท่อที่มีอากาศไหลผ่านและถูกควบคุมอุณหภูมิก่อนเข้าส่วน ทดสอบที่ 27.0±0.1 °C สำหรับส่วนทดสอบถูกประกอบเข้า กับบริเวณส่วนปลายของแขนการหมุน (Rotor arm) ซึ่งต่อ กับแกนการหมุนและถูกควบคุมการหมุนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า ้ผ่านสายพาน โดยที่มอเตอร์ไฟฟ้าจะถูกควบคุมการหมุนด้วย อินเวอร์เตอร์ (Inverter) ในขณะที่ความเร็วการหมุนถูกวัด ด้วย เครื่องวัดความเร็วรอบ (Encoder) และสำหรับการจ่าย กระแสไฟฟ้าให้กับชุดทดสอบโดยใช้วงแหวนลื่น (Slip ring) ซึ่งทำหน้าที่บังคับให้กระแสไฟฟ้าไหลสลับทิศไปมาในวงจร

เพื่อจ่ายฟลักซ์ความร้อนให้กับแผ่นสเตนเลสบนพื้นผิวชุด ทดสอบของช่องการไหลหมุนต่อมาจากเครื่องจ่ายไฟฟ้า กระแสตรง (DC-power supply) โดยบันทึกการเปลี่ยนแปลง สีของแผ่น Thermochromic Liquid Crystal (TLC) ด้วย กล้องดิจิตอลและเก็บบันทึกข้อมูลอุณภูมิห้องที่ทำการทดลอง และอุณหภูมิก่อนเข้าส่วนทดสอบด้วย Data logger

รูปที่ 5 แสดงส่วนทดสอบ โดยอากาศที่ไหลเข้าส่วน ทดสอบจะเข้ามาที่ห้องหัวฉีด (Jet chamber) หลังจากนั้น ผ่านแผ่นอลูมิเนียมหนา 3 mm ที่เจาะรูขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลาง D = 5 mm จำนวน 13 รู เข้าปะทะกับผนังพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนแผ่นสเตนเลสนี้ถูกขึงให้เรียบตึงกับแผ่น อะคริลิคหนา 10 mm ที่เจาะหน้าต่างขนาด 90 x 280 mm² ไว้กลางแผ่น โดยใช้แท่งทองแดงยึดแผ่นสเตนเลสบาง (Stainless foil) ไว้ทั้งสองข้าง แท่งทองแดงทั้งสองนี้จะต่อ เข้ากับขั้วของตัวจ่ายกระแสไฟฟ้า (DC-Power supply) และ ด้านบนของแผ่นสเตนเลสบางถูกติดด้วยแผ่น TLC ซึ่งมีช่วง อุณหภูมิของการวัดระหว่าง 30-35 ℃ สำหรับการวัด อุณหภูมิบนพื้นผิวด้วยกล้องดิจิตอล ในการจับภาพแต่ละ เงื่อนไขจะกำหนดที่ 100 ภาพ ซึ่งภาพที่ได้จะถูกนำมา วิเคราะห์ผ่านโปรแกรม MATLAB เพื่อคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์การพาความร้อนเฉลี่ยบนพื้นผิวหรือค่า เลขนัสเซิลท์เฉลี่ยบนพื้นผิว โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์การแผ่ รังสี (Emissivity coefficient) ของแผ่น TLC เท่ากับ 0.9

3 วิธีการทดลอง

3.1 วิธีการวัดการถ่ายเทความร้อน

เมื่อจ่ายไฟฟ้ากระแสตรงไหลผ่านแท่งทองแดงไปยัง แผ่นสเตนเลสบาง จะเกิดความร้อนขึ้นทั่วทั้งบริเวณแผ่นสเตน เลสบาง ซึ่งอัตราการเกิดความร้อนนี้สามารถคำนวณได้จาก ความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

$$\dot{q}_{input} = \frac{IV}{A} \tag{1}$$

เมื่อ I คือ กระแสไฟฟ้าที่จ่าย V คือ แรงดันไฟฟ้า A คือ พื้นที่ของพื้นผิวถ่ายเทความร้อน

สำหรับการทดลองนี้จะใช้อากาศที่อุณหภูมิห้องไหลผ่าน พื้นผิวที่มีฟลักซ์ความร้อนคงที่เพื่อระบายความร้อน ค่า สัมประสิทธิ์การพาความร้อน (*h*) สามารถคำนวณได้จาก ความสัมพันธ์ดังนี้

$$h = \frac{\dot{q}_{input} - \dot{q}_{loss,convection} - \dot{q}_{loss,radiation} - \dot{q}_{loss,conduction}}{T_w - T_f}$$
(2)

เมื่อ $\dot{q}_{loss,convection}$ และ $\dot{q}_{loss,radiation}$ คือ การสูญเสียความร้อน ที่เกิดจากการพาความร้อนและการแผ่รังสีจากพื้นผิวทดสอบ ไปสู่บรรยากาศ $\dot{q}_{loss,conduction}$ คือ ความร้อนสูญเสียเนื่องจาก การนำความร้อนที่เกิดขึ้นระหว่างแผ่นสเตนเลสและแผ่น TLC สำหรับ T, คือ อุณหภูมิบนพื้นผิวของแผ่น TLC และ T, คือ อุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศที่ไหลผ่านชุดทดสอบสามารถ คำนวณได้จาก

$$T_m = \frac{T_i + T_o}{2} \tag{3}$$

เมื่อ T_i คือ อุณหภูมิก่อนเข้าชุดทดสอบและ T_o คือ อุณหภูมิ หลังเข้าชุดทดสอบ

จากสมการ (2) สามารถคำนวนหาค่าเลขนัสเซิลต์ได้จาก สมการ

$$Nu = \frac{hD_h}{k} \tag{4}$$

ค่าตัวเลขเรย์โนลด์ (Reynolds number, Re) สามารถ คำนวณได้จากความสัมพันธ์ดังนี้

$$\operatorname{Re} = \frac{V_j D_h}{v}$$
(5)

ค่าตัวเลขการหมุน (Rotation number, R_o) สามารถ คำนวณได้จากความสัมพันธ์ดังนี้

(6)

$$\mathbf{R}_o = \frac{\Omega D_h}{V_j}$$

เมื่อ D_h คือ เส้นผ่านศูนย์กลางของรูเจ็ทที่มีขนาดเท่ากับ 5 mm, v คือ ความหนืดไคนีเมติกของอากาศ, V_j คือ ความเร็ว ของอากาศที่ปากทางออกเจ็ท และ Ω คือความเร็วของการ หมุน

4 ผลการทดลอง

4.1 ผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่ หมุนด้วยเจ็ทพุ่งชนที่ระยะพุ่งชน L=2D

รูปที่ 6 แสดงการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=2D ภายใต้เงื่อนไขตัวเลขการหมุน R_o=0.0046 (คำนวณจาก ความเร็วรอบการหมุนที่ 250 rpm) เปรียบเทียบพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading และ Trailing กับกรณี หยุดนิ่ง จากผลการทดลองพบว่าการกระจายตัวของตัวเลข นัสเซิลท์บนพื้นผิวของกรณีหยุดนิ่งต่ำกว่าพื้นผิวด้าน Leading และ Trailing ภาพรวมการกระจายตัวของตัวเลข นัสเซิลท์บนพื้นผิวสำหรับระยะพุ่งชน L=2D สูงกว่าระยะพุ่ง ชนอื่นๆ รูปที่ 7 แสดงเลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่ม ขึ้น ที่ Y/D=0 บริเวณ ก่อนกระแสไหล (Upstream) และ บริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading และ Trailing สูงกว่ากรณีหยุดนิ่ง

รูปที่ 6 การกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=2D

รูปที่ 7 เลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 โดยที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน I =2D

4.2 ผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่ หมุนด้วยเจ็ทพุ่งชนที่ระยะพุ่งชน L=4D

รูปที่ 8 แสดงการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บน พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=10,000 สำหรับระยะพุ่ง ชน L=4D ภายใต้เงื่อนไขตัวเลขการหมุน Ro=0.0046 (คำนวณจากความเร็วรอบการหมุนที่ 250 rpm) เปรียบเทียบ พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading และ Trailing กับ กรณีหยุดนิ่ง จากผลการทดลองพบว่าการกระจายตัวของ ตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิวกรณี Stationary ต่ำที่สุดเมื่อเทียบ กับทุกกรณี รูปที่ 9 แสดงเลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตาม ค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 ในพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อน กรณี Stationary มีเลขนัสเซิลท์ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกรณีอื่น ในส่วนของพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Trailing และ Leading บริเวณก่อนกระแสไหล (Upstream) จะให้ค่า เลขนัสเซิลท์สูงกว่ากรณีหยุดนิ่งแต่บริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ให้ค่าเลขนัสเซิลท์สูงกว่ากรณีหยุดนิ่ง

รูปที่ 8 การกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=4D

รูปที่ 9 เลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 โดยที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน

L=4D

4.3 ผลการศึกษาการถ่ายเทความร้อนของช่องการไหลที่ หมุนด้วยเจ็ทพุ่งชนที่ระยะพุ่งชน L=6D

รูปที่ 10 แสดงการกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บน พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=4D ภายใต้เงื่อนไขตัวเลขการหมุน R_o=0.0046(คำนวณ จากความเร็วรอบการหมุนที่ 400 rpm) ภาพรวมการระจาย ตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับระยะพุ่งชนอื่นๆรูปที่ 11 เลขนัสเซิลท์ในแต่ละ ตำแหน่งตามค่า X/D ที่เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 จากผลการทดลอง พบว่าที่พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Leading มี เลขนัสเซิลท์สูงกว่ากรณีหยุดนิ่งและ Trailing ซึ่งมากที่สุดเมื่อ เทยบกับกรณีอื่น ในส่วนของบริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) ด้าน Leading ยังมีเลขนัสเซิลท์สูงกว่ากรณี หยุดนิ่งอีกด้วย

รูปที่ 10 การกระจายตัวของตัวเลขนัสเซิลท์บนพื้นผิว แลกเปลี่ยนความร้อนที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=6D

รูปที่ 11 เลขนัสเซิลท์ในแต่ละตำแหน่งตามค่า X/D ที่ เพิ่มขึ้น ที่ Y/D=0 โดยที่ Re=9,000 สำหรับระยะพุ่งชน L=6D

5 สรุปผลการทดลอง

จากผลการศึกษาคุณลักษณะการถ่ายเทความร้อนของ ช่องการไหลที่หมุนด้วยเจ็ทพุ่งชน ผลการทดลองของงานวิจัย นี้สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

(1) การถ่ายเทความร้อนของเจ็ทพุ่งชนแถวเดี่ยวที่มีปาก
 ทางออกแบบออริฟิสในกรณีหยุดนิ่ง (Ro=0.0) เมื่อเพิ่มระยะ
 พุ่งชนที่ L = 2D, 4D และ 6D ค่าการถ่ายเทความร้อนจะ

ลดลงตามระยะห่างระหว่างปากทางออกเจ็ทกับพื้นผิวที่เจ็ท พุ่งชนที่เพิ่มมากขึ้น

(2) สำหรับช่องการไหลที่หมุนด้วยค่าตัวเลขการหมุน, Ro=0.0046 ที่ระยะพุ่งชน L=2D, 4D และ 6D ให้ค่าการ ถ่ายเทความร้อนบนพื้นผิวด้าน Leading สูงที่สุดเมื่อเทียบกับ พื้นผิวด้าน Trailing และกรณีหยุดนิ่ง มีเพียงที่ระยะพุ่งชน L=2D เท่านั้นที่พื้นผิวแลกเปลี่ยนความร้อนด้าน Trailing ให้ ค่าใกล้เคียงกับ Leading

(3) การถ่ายเทความร้อนที่ระยะพุ่งชน L=2D, 4D และ 6D ที่บริเวณก่อนกระแสไหล (Upstream) ให้ค่าการถ่ายเท ความร้อนสูงกว่าบริเวณหลังกระแสไหล (Downstream) อัน เนื่องมากจากผลของกระแสไหลตัดเนื่องจากออกของช่องการ ไหลมีทางเดียวตรงบริเวณปลายของแขนการหมุน

6 กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะ วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สนับสนุน ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

7 เอกสารอ้างอิง

[1] Ligrani, P.M. and Mahmood, G.I. (2003), "Variable property Nusselt numbers in a channel with pin fins," Journal of Thermophysics and Heat Transfer, Vol. 17, pp. 103–111.

[2] Siddique,W., Khan, N.A. and Haq, I. (2015), "Analysis of numerical results for two-pass trapezoidal channel with different cooling configurations of trailing edge: the effect of dimples," Applied Thermal Engineering, Vol. 89, pp. 763–771.

[3] Chen, Y., Chew,Y.T. and Khoo, B.C. (2013), "Heat transfer and flow structure in turbulent channel flow over protrusions," International Journal of Heat and Mass Transfer, Vol. 66, pp. 177–191.

[4] Wang, C., Liu, Z.L., Zhang, G.M. and Zhang, M. (2013), "Experimental investigations of flat plate heat pipes with interlaced narrow grooves or channels as capillary structure," Experimental Thermal and Fluid Science, Vol. 48, pp. 222–229.

[5] Han, J.C. and Chen, H.C. (2006), "Turbine blade internal cooling passages with rib turbulators," Journal of Propulsion and Power, Vol. 22, pp. 226– 248.

[6] Kreith, F. and Margolis, D. (1959), "Heat transfer and friction in turbulent vortex flow," Applied Scientific Research, Vol. 8, pp. 457–473.

[7] Kaewchoothong, N., Maliwan, K., Takeishi, K. and Nuntadusit, C. (2018), "Effect of rotation number on flow and heat transfer characteristics in serpentine passage with ribbed walls," Journal of Mechanical Science and Technology, Vol. 32, pp. 4461–4471.

[8] Elston, C.M. and Wright, L.M. (2015), "Leading Edge Jet Impingement Under High Rotation Numbers." Journal of Thermal Science and Engineering Applications, vol. 120, pp. 368-375.

[9] Chang, W.S. and Yu, K. (2019), "Thermal performance of radially rotating trapezoidal channel with impinging jet-row" International Journal of Heat and Mass Transfer, vol. 136, pp. 246-264.

[10] Yang, L., Tyag, K., Ekkad, S. and Ren, J. (2015), "Influence of Rotation on Heat Transfer in A Twopass Channel with Impingement Under High Reynolds Number" Turbine Technical Conference and Exposition, June 15-19, Canada.

[11] Pason, J.A., Han, J.C. and Lee, C.P. (1998), "Rotation Effect on Jet Impingement Heat Transfer in Smooth Rectangular Channels With Four Heated Walls and Radially Outward Crossflow" Journal of Turbomachinery, vol. 120, pp. 79-85. ภาคผนวก จ. บทความสำหรับเผยแพร่ 3

Effect of Rotation number on Heat Transfer Characteristics of a Row of Impinging Jets

in Confined Channel

Journal of XX

Journal homepage: www.akademiabaru.com/xx.html ISSN: XXXX-XXXX

Effect of Rotation number on Heat Transfer Characteristics of a Row of Impinging Jets in Confined Channel

Thantup Nontula¹, Natthaporn Kaewchoothong¹, Wacharin Kaew-apichai² and Chayut Nuntadusit^{1,3*},

¹ Department of Mechanical Engineering, Faculty of Engineering, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand

² Department of Computer Engineering, Faculty of Engineering, Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand

³ Energy Technology Research Center (ETRC), Prince of Songkla University, Hatyai, Songkhla 90110, Thailand

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Article history: Received XXXX Received in revised form XXXX Accepted XXXX Available online XXXX	Jet impingement has been applied for internal cooling in gas turbine blades. In this study, heat transfer characteristics of impinging jets from a row of circular orifices were investigated inside a flow channel with rotations. The Reynolds number (Re) based on the jet mean velocity was fixed at 6,700. Whereas, the rotation number (<i>Ro</i>) of a channel was varied from 0 to 0.0099. The jet-to-impingement distance ratio (L/D_i) and jet pitch ratio (<i>P</i> / <i>D_j</i>) were respective 2 and 4, <i>D_j</i> is a jet diameter of 5 mm. The thermochromic liquid crystals (TLCs) technique was used to measure the heat transfer coefficient distributions on an impingement surface. The results show that heat transfer enhancement on a jet impingement surface depended on the effects of crossflow and Coriolis force. The local Nusselt number at $X/D_j \le 20$ on the leading side (<i>LS</i>) was higher than on the trailing side (<i>TS</i>) while heat transfer on the <i>LS</i> at $20 \le X/D_j \le 40$ gained the lowest, compared to on the <i>TS</i> . The average Nusselt number ratios ($\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_s$) on the <i>TS</i> at $Ro = 0.0049$ gave higher than on the <i>LS</i> of around 2.17%. On the other hand, the $\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_s$ on the <i>TS</i> at $Ro = 0.0099$ was less than the <i>LS</i> of about 0.08%.
Keywords:	
Impinging jets Rotation number Heat transfer	
Thermochromic liquid crystals	Copyright ${f C}$ 2019 PENERBIT AKADEMIA BARU - All rights reserved

1. Introduction

Currently, the trend of the gas turbine industry requires to increase the thermal efficiency of the engine to decrease fuel consumption and environmental impact. One of the methods is increasing the turbine inlet temperature (TIT), which will go up to about 1,700-1,800 °C in the future. However, the turbine blade still has limited by the melting point temperature of the material. Therefore, it is essential to have effective cooling technology to reduce the damage of the blades. Several cooling technologies in the past [1-8] have been adopted in a turbine blade to

^{*} Corresponding author. Tel.: 0-7428-7035 ; Fax. 0-7455-8830

E-mail address: chayut.n@psu.ac.th (C.Nuntadusit).

increase heat transfer for both the internal and external blades, such as pin-fin cooling, ribserpentine cooling, dimple cooling, film cooling, Etc., as shown in Fig. 1.

Jet impingement is one of several cooling techniques applied in the gas turbine blade. It gives a high cooling rate in the impingement region. Recently, a single modified jet has been investigated for heat transfer enhancement by Kaewchoothong et al. [9], and Nuntadusit et al. [10], who used the air augmented duct to increase the heat transfer rate on an impingement surface at a diameter of air augmented duct ratio (D/d_i) of 2.0, 3.3, 4.0, and 6.0 where d_i is an inner diameter of jet. They reported that the heat transfer rate for the case of D/d_i = 6 gave the largest by getting 25.42% higher compared to a conventional impinging jet. Many researchers [11-13] in the past also studied for multiple impinging jets on a large surface. San et al. [11] studied the effect of jet-to-jet spacing on heat transfer for staggered arrays of impinging jets. They conducted at the Reynolds number (Re) of 10,000 to 30,000 and jet-to-jet spacing of 4 to 24. The crossflow has a strong effect on heat transfer reduction. Then, Esposito [12] investigated heat transfer distributions of impinging jet arrays with two different types, viz., corrugated wall, and extended ports. They concluded that both geometries reduce the crossflow induced degradation on downstream jets while the individual geometries perform better at different Reynolds numbers. Geers et al. [13] evaluated the correlation of heat transfer for hexagonal and in-line arrays of impinging jets at Re = 5,000 to 20,000 using thermochromic liquid crystals (TLCs) method. It was found that multiple-jet heat transfer is strongly influenced by jet interactions before and after the impingement.

Fig. 1. Cooling technologies of a turbine blade in the past [8].

Additionally, the jet impingement cooling has been adopted in the rotating conditions for the rotor blade, required to remove the heat from the internal blade wall. Elston and Wright [14] studied the effect of rotation on heat transfer characteristics of jet impingement cooling in a channel using the thermocouples. They performed under the jet Reynolds number of 6,000 to 24,000, and the jet rotation number in the range of 0.0 to 0.13. They found that the deflection of the impinging jets by crossflow combined with the rotation induced secondary flows, increased mixing in the impingement cavity, and enhanced the heat transfer. Parsons and Han [15]

investigated the heat transfer of an in-line circular jet array in twin channels under rotations. The jet rotation number varied from Ro = 0.0 to 0.0028 and the Reynolds number varied from 5,000 to 10,000. They concluded that the rotation could increase the heat transfer rate by up to about 15% when compared to stationary conditions. Recently, the effect of rotation on heat transfer for a single row jet array with crossflow was studied by Lamont et al. [16], who performed at the jet-to-impingement surface distance (L/D_j) of 1, 2, and 3 under the rotational speed of 0 to 275 rpm. They found that the heat transfer rate at $L/D_j = 3$ gave the highest heat transfer for a stationary case while the rotation cases provided the highest heat transfer at $L/D_j = 2$. Yang et al. [17] studied the influence of rotation on heat transfer in a two-pass channel with impinging jets under *Re* of 25,000 to 100,000. It was found that the heat transfer on both sides of the jet impingement increased up to about 25% due to the Coriolis acceleration effect. Chang and Yu [18] evaluated the thermal performance of radially rotating trapezoidal channels with impinging jets at Re = 5,000 to 17,500 and Ro = 0.0 to 0.3 using a thermal infrared camera. They found that The thermal performance (TPF) values at Ro = 0.0 were decreased by increasing Re while All the TPF values were increased by increasing Ro for all Reynolds numbers.

As mentioned above, although several studies about jet impingement under rotations have been explored, the experimental study still limited to gain the full heat transfer surface for rotating jet impingement. Using the thermochromic liquid crystals (TLCs) method measured in detail to gain the heat transfer coefficient surface was rarely reported. Therefore, the objective of this research aims to study the heat transfer distribution characteristics of impinging jets from a row of circular orifices under rotations. In this study, the thermochromic liquid crystals (TLCs) technique was used to evaluate the heat transfer coefficient on the impingement surface on the leading and trailing side surface. The Reynolds number (Re) and rotation number (*Ro*) based on jet mean velocity were 6,700 and 0.0-0.0099, respectively, while the jet-to-impingement distance ratio was fixed at $L/D_j =$ 2.

2. Experimental apparatus and method

2.1 Experimental model and its parameters

Fig. 2 shows the details of a single-row jet impingement channel with a crossflow effect. The impingement channel has 370 mm length (L_t) and 20 mm width (W). It has one outlet at the end of the channel, which generates an effect of the crossflow. The number of jet orifices was 13, which was fixed at pitch-to-jet diameter ratio of P/D_j =4. All of the jet orifices have the same diameter (D_j) of 5 mm. The jet-to-impingement distance ratio was fixed at L/D_j = 2. The heat transfer investigation in this study was considered in the range from the 2nd to 11th orifice jet. For the heat transfer measurement on leading and trailing sides, the rotating direction of the test section was altered clockwise and counter-clockwise as presented in Fig. 3. The rotation number was evaluated at Ro = 0.0, 0.0049, and 0.0099, which covers the range of rotating gas turbine engines in the range of Ro = 0.0 to 0.05 for the impinging jet cooling. Besides, the crucial parameters investigated in this research were concluded in Table 1. All experimental measurements have been considered at a constant Reynolds number (Re) of 6,700 based on the jet mean velocity.

Fig. 3. The direction of a test section evaluated in this wor	ſk.
---	-----

The important parameters for this study			
Parameters and symbol	Values		
Jet Reynolds number, Re	6,700		
Rotation number, Ro	0.0, 0.0049, and 0.0099		
Number of jets, n	13		
The diameter of a jet, D_j	5.0 mm		
Jet-to-impingement surface distance ratio, L/D _j	2		
Jet pitch ratio, <i>P/D_j</i>	4		

2.2 Experimental setup

Table 1

The test rig for the impinging jets in the rotating channel was supported by a 1.5 m x 1.5 m x 1.65 m steel frame, as shown in Fig. 4. It was composed of three crucial parts, viz., the rotating part, the heat flux supplied part, and the air supplied part.

For the rotating part, a test section was placed on one side of a rotating arm and balanced by a counterweight on the opposite side. The rotating arm was installed with a hollow central shaft that had an outside diameter (OD) of 80 mm and an inner diameter (ID) of 65 mm. The hollow main shaft was held by two bearing supports and one rotary seal. The 2-inch rotary seal was connected with a hollow central shaft for supplied air due to rotations. A 7.46 kW electric motor controlled by inverter was used to drive the rotating arm via V-belt. The rotation speed of a test section was recorded from a digital encoder.

For the generated and supplied heat flux part, a slip ring that had an OD of 120 mm and a width of 92 mm was located on the hollow central shaft. Two contacts of the slip ring were made of copper, which can conduct electric current. Besides, the outer part of a slip ring was contacted with two carbon conductors that connected to the DC power supply to generate constant heat flux on the heat transfer surface in the test section.

For the air supplied part, a 2.24 kW blower was controlled by an inverter to adjust the airflow rate, and it was also set to supply air jets into the test section. The air jet temperature was controlled by a temperature controller unit and monitored by a datalogger via thermocouples type T. The orifice flow meter was used to measure the flow rate of air jets.

Temperature controller unit

Fig. 4. Experimental setup of the rotating test rig.

2.3 Test section

A test section of heat transfer measurement in this study is shown in Fig. 6. It has 370 mm length (L_t), 100 mm width (W_t), and 67 mm height (H_t). The test section was located at the mean rotating radius-to-jet diameter ratio (R_m/D_j) of 67, which can rotate both clockwise and counterclockwise. In this experiment, the heat transfer surface having a 90 mm width and a 280 mm length was made of a stainless foil (SUS304) at 0.03 mm thick. Stainless foil sheet provides a constant uniform heat flux of about 750 W/m² on the heat transfer surface, the electric current at 40 A from a DC power supply was delivered to the stainless foil sheet through a slip ring and two copper bus bars that were positioned on both ends of the stainless-steel sheet and acrylic plate. The thermochromic liquid crystals (TLCs) sheet attached to the rear side of the heat transfer surface was used to measure the temperature distributions via a CCD camera attached on the test section. The measured range of TLCs temperature was 30-35°C [19, 20].

Before experiments, the relationship between hue (colour data) and temperature of TLCs on the surface was calibrated to ensure reasonable accuracy, which shown in Fig. 7. All data were kept by a digital data logger via a T-type thermocouple, which recorded in incremental steps of about 0.2

°C. When the TLCs colour or temperature on the rear side of the impingement surface reached a steady-state, the TLCs colour pattern was recorded via the CCD camera, which was placed over the test section. Then, the thermal image data on the TLCs sheet was transformed from RGB (Red, Green, and Blue) colour system to hue information. In addition, the image processing method was used to evaluate the temperature and then calculated the heat transfer coefficient.

Fig. 6. Details of the test section used for measurement.

Fig. 7. The calibration curve between hue and temperature values with the developed calibration equation.

3. Data reduction

The air was used for working fluid in the experiment. All experimental tests of single-row jet impingement channel under rotations were conducted at the Reynolds number (Re) of 6,700 based on the mean velocity (V_m) of jet flow and the jet diameter (D_j)

$$Re = \frac{V_m D_j}{v}$$

The rotation speed was normalized in term of rotation number (Ro), which can calculate from:

$$Ro = \frac{\Omega D_j}{V_m} \tag{2}$$

where Ω is the rotating speed of a test section, which is performed at the rotational speed of 0-400 rpm at constant Re = 6,700.

The local heat transfer coefficient (h) on the heat transfer surface can be determined from

$$h = \frac{\dot{q}_{net}}{(T_w - T_m)} \tag{3}$$

where $\dot{q}_{net}$ is the net heat flux, which can calculate from Eq. (4). T_w is the wall temperature and T_m is the mean temperature, which can calculate from Eq. (5).

$$\dot{q}_{net} = \dot{q}_{input} - (\dot{q}_{rad,loss} + \dot{q}_{conv,loss}) \tag{4}$$

$$T_m = \frac{T_{in} + T_{out}}{2} \tag{5}$$

The heat flux generated on the stainless foil is represented by $\dot{q}_{in}$, which is evaluated from

$$\dot{q}_{input} = \frac{IV}{A} \tag{6}$$

$$\dot{q}_{rad,loss} = \sigma \varepsilon_{TLC} (\bar{T}_w^4 - \bar{T}_{surr}^4)$$
⁽⁷⁾

$$\dot{q}_{conv,loss} = h_c(\bar{T}_w - \bar{T}_{surr}) \tag{8}$$

where *I* is the supplied electric current, *V* is the measured voltage, and *A* is the area of the heat transfer surface. $\dot{q}_{rad}$ and $\dot{q}_{conv}$ are the heat loss from radiation and convection from TLCs to the surrounding, respectively, σ is the Stefan-Boltzmann constant, ε_{TLC} is the emissivity coefficient for the TLC sheet which was 0.9 [19, 20], T_{in} and T_{out} are respective the inlet and outlet temperature of the air, T_{out} is the room temperature, h_c is the natural heat transfer coefficient that was arranged for a vertical plate.

Finally, the local Nusselt number (Nu) can determine from

$$Nu = \frac{hD_j}{k} \tag{9}$$

where $\mathbf{k}$ is the thermal conductivity at the mean air temperature.

The uncertainty values due to measurements of this experiment were less than 4.2% for the Reynolds number and 3.8% for the Nusselt number evaluated according to Moffat [21].

4. Results and discussion

4.1 Contour and local Nusselt number

Comparison of Nusselt number contours on impingement surface for leading (*LS*) and trailing sides (*TS*) at different rotation number at Ro = 0.0, 0.0049, 0.0099 is shown in Fig. 9 for case of jet-to-impingement surface distance $L/D_j = 2$ and Re = 6,700. The results show that the Nusselt number distributions for all Ro cases decrease from 2nd jet to 11th jet, while the local Nusselt number in the case of Ro = 0.0049 and 0.0099 significantly decreases when compared to the case of stationary at Ro = 0.0.

Due to the effect of crossflow, the local Nusselt number for 4th jet to 11th jet decrease as going downstream and the peak of local Nusselt number shifted to downstream more for the jet at downstream. This causes by the impinged jet flow along the channel and becomes crossflow to the impinging jet downstream. The jet flow was deflected by the crossflow before impinging on the surface. As going downstream, the effect of crossflow become more robust, and the jet flow was deflected and interacted with crossflow before impinging on the surface. The momentum of jet impinged on surface reduced and resulted in a lower Nusselt number in the downstream region.

It is also found that the impinging jet near the outlet of the flow channel (9th jet to 11th jet) provides a high local Nusselt number in the impingement region again. This may be due to the crossflow interacted with the jet flow and promoted the turbulent intensity of jet before impinging, which was also explained noticeably for the case of low jet-to-impingement surface distance in previous similar research [16]. The effect of rotations also increases the heat transfer significantly in the trailing surface (*TS*) when compared with the leading surface (*LS*) due to the Coriolis and centrifugal acceleration effects. However, those sides still show lower than in the case of stationary (ST) for large areas.

Fig. 9. The Nusselt number distributions on measurement surface of impinging jet both leading (*LS*) and trailing sides (*TS*) at $Ro = 0.0, 0.0049, 0.0099, L/D_j = 2$ and Re = 6,700.

Fig. 10 shows the local Nusselt number ratio (Nu_{Ro}/Nu_s) along the centre of the channel (along X-axis and Y/ D_j = 0), here Nu_s is the local Nusselt number for a stationary case. This figure indicates the effect of rotation on the local Nusselt number. It is found that the local Nusselt number ratio gradually decreases as going downstream due to the crossflow effect. The local heat transfer on the leading side (LS) in the region of $0 \le X/D_j \le 20$ is higher than on the trailing side (TS) while heat transfer on the leading side (LS) in the region of $20 \le X/D_j \le 40$ shows lowest when compared to on the trailing side (TS). This is due to the Coriolis acceleration effect. The Coriolis force affected strongly in the region of $30 \le X/D_j \le 40$. It destroys the thermal boundary layer on the TS better than on the LS.

Fig. 10. The local Nusselt number ratio (Nu_{Ro}/Nu_s) on the impingement surface along X-axis ($Y/D_j = 0$) at Re = 6,700

4.2 Average Nusselt number

Fig. 11 demonstrates the average Nusselt number ratios ($\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_{s}$) on measurement surface along X-axis at Re = 6,700. The average Nusselt number was calculated along the X-axis (Y/ D_j = 0) of the heat transfer surface. The results show that all cases of rotations give the $\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_{s}$ lower than a stationary case. The $\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_{s}$ on the leading side (*LS*) at *Ro* = 0.0049 (N = 200 rpm) is the lowest of about 5.51% when compared with stationary. Subsequently, less than 3.41%, 4.47%, and 4.39% of the trailing side (*TS*) at *Ro* = 0.0049, the *LS* and *TS* at *Ro* = 0.0099 (N = 400 rpm), respectively. For *Ro* = 0.0049, above 2.17% of the $\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_{s}$ on the *TS* is higher than on the *LS* while the $\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_{s}$ on the *TS* for *Ro* = 0.0099 differs from the *LS* of about 0.08%.

Fig. 11. The average Nusselt number ratio $(\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_s)$ on measurement surface along X-axis $(Y/D_j=0)$ at Re = 6,700.

5. Conclusions

The primary purpose of this research was to study the effect of rotation number on heat transfer characteristics of a row of impinging jets from circular orifices in a confined channel. All experimental results can be summarized as follow:

1. Effect of crossflow and Coriolis/centrifugal forces leads to the heat transfer coefficient due to the rotational effect increases significantly near the outlet of the channel when compared with the stationary channel, while heat transfer near the 2nd jet area gives the highest heat transfer.

2. The local Nusselt number on the leading side (*LS*) at $0 \le X/D_j \le 20$ is higher than on the trailing side (*TS*) while heat transfer on the *LS* at $20 \le X/D_j \le 40$ is the lowest when compared to on the *TS*. This is due to the Coriolis acceleration effect.

3. The average Nusselt number ratios ($\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_s$) on the *TS* at *Ro* = 0.0049 are about 2.17% higher than on the *LS* while the $\overline{Nu}_{Ro}/\overline{Nu}_s$ on the *TS* for *Ro* = 0.0099 differs from the *LS* of about 0.08%.

Acknowledgment

This research was funded by a grant from the Department of Mechanical Engineering, Faculty of Engineering, Prince of Songkla University, Thailand.

References

- [1] Ligrani, P.M. and Mahmood, G.I. "Variable property Nusselt numbers in a channel with pin fins." *Journal of Thermophysics and Heat Transfer* 17, (2003): 103–111.
- [2] Siddique, W., Khan, N.A., and Haq, I. "Analysis of numerical results for two-pass trapezoidal channel with different cooling configurations of trailing edge: the effect of dimples." *Applied Thermal Engineering* 89, (2015): 763–771.
- [3] Chen, Y., Chew, Y.T., and Khoo, B.C. "Heat transfer and flow structure in turbulent channel flow over protrusions." *International Journal of Heat and Mass Transfer* 66, (2013): 177–191.
- [4] Wang, C., Liu, Z.L., Zhang, G.M., and Zhang, M., "Experimental investigations of flat plate heat pipes with interlaced narrow grooves or channels as capillary structure." *Experimental Thermal and Fluid Science* 48, (2013): 222–229.
- [5] Kreith, F. and Margolis, D., "Heat transfer and friction in turbulent vortex flow." *Applied Scientific Research* 8, (1959): 457–473.
- [6] Han, J.C., and Chen, H.C., "Turbine blade internal cooling passages with rib turbulators." *Journal of Propulsion and Power* 22, (2006): 226–248.

- [7] Chupp, R.E., Helms, H.E., McFadden, P.W., and Brown, T.R., " Evaluation of Internal Heat-Transfer Coefficients for Impingement-Cooled Turbine Airfoils." *Journal of Aircraft* 6, (1969): 203–208.
- [8] Kaewchoothong, N., Maliwan, K., Takeishi, K., and Nuntadusit, C., "Effect of rotation number on flow and heat transfer characteristics in serpentine passage with ribbed walls." *Journal of Mechanical Science and Technology* 32, (2018): 4461–4471.
- [9] Kaewchoothong, N., Wae-Hayee, M., Vessakosol, P., Niyomwas, B. and Nuntadusit, C., "Flow and Heat Transfer Characteristics of Impinging Jet from Expansion Pipe Nozzle with Air Entrainment Holes." Advanced Materials Research 931–932, (2014): 1213–1217.
- [10] Nuntadusit, C., Wae-hayee, M. and Kaewchoothong, N., "Heat transfer enhancement on a surface of impinging jet by increasing entrainment using air-augmented duct." *International Journal of Heat and Mass Transfer* 127, (2018): 751–767.
- [11] San, J.Y. and Lai, M.D., "Optimum jet-to-jet spacing of heat transfer for staggered arrays of impinging air jets." *International Journal of Heat and Mass Transfer* 44, (2001): 3997–4007.
- [12] Esposito, E.I., "Jet impingement cooling configurations for gas turbine combustion." Thesis of Master in Mechanical Engineering, Louisiana State University (2006).
- [13] Geers, L.F.G., Tummers, M.J., Bueninck, T.J. and Hanjalic, K., "Heat transfer correlation for hexagonal and in-line arrays of impinging jets." *International Journal of Heat and Mass Transfer* 51, (2008): 5389–5399
- [14] Elston, C.M. and Wright, L.M., "Leading Edge Jet Impingement Under High Rotation Numbers." *Journal of Thermal Science and Engineering Applications* 120, (2015): 368–375.
- [15] Pason, J.A., Han, J.C. and Lee, C.P., "Rotation Effect on Jet Impingement Heat Transfer in Smooth Rectangular Channels With Four Heated Walls and Radially Outward Crossflow." *Journal of Turbomachinery* 120, (1998): 79– 85.
- [16] Lamont, J.A., Ekkad, S.V. and Alvin, M.A., "Effects of Rotation on Heat Transfer for a Single Row Jet Impingement Array With Crossflow." *ASME Journal of Heat Transfer* 134, (2012): 082202.
- [17] Yang, L., Tyag, K., Ekkad, S. and Ren, J., "Influence of Rotation on Heat Transfer in A Two-pass Channel with Impingement Under High Reynolds Number." *Turbine Technical Conference and Exposition*, June 15-19, Canada (2015).
- [18] Chang, W.S. and Yu, K., "Thermal performance of radially rotating trapezoidal channel with impinging jet-row." International Journal of Heat and Mass Transfer 136, (2019): 246–264.
- [19] Kaewchoothong, N., Maliwan, K., Takeishi, K. and Nuntadusit, C., "Effect of inclined ribs on heat transfer coefficient in stationary square channel.", *Theoretical and Applied Mechanics Letters* 7, (2017): 344–350.
- [20] Kaewchoothong, N., Narato, P. and Nuntadusit, C., "Experimental investigation of the heat transfer characteristics and thermal performance inside a ribbed serpentine channel during rotational effects." *Experimental Thermal and Fluid Science* 111, (2020): 109973.
- [21] Moffat, R.J., "Describing the uncertainties in experimental results." *Experimental Thermal and Fluid Science* 1, no. 1 (1988): 3–17.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา วุฒิการศึกษา วุฒิ วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมเครื่องกล) ฐานทัพ นนท์ตุลา 6210120034

ชื่อสถาบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่สำเร็จการศึกษา

2562

ทุนการศึกษา

ทุนการศึกษาโครงการปริญญาตรี-โท 5 ปี

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

(1) ผลงานการประชุมวิชาการ (Conference paper)

ฐานทัพ นนท์ตุลา, ณัฐพร แก้วชูทอง และ ชยุต นันทดุสิต. ลักษณะการถ่ายเทความ ร้อนของเจ็ทพุ่งชนในช่องการไหลที่หมุน. การประชุมวิชาการการถ่ายเทพลังงานความร้อนและมวล ในอุปกรณ์ด้านความร้อนและกระบวนการ ครั้งที่ 19, จังหวัดจันทบุรี, 2563.

ฐานทัพ นนท์ตุลา, ณัฐพร แก้วชูทอง และ ชยุต นันทดุสิต. การศึกษาการถ่ายเท ความร้อนของช่องการไหลที่หมุนด้วยเจ็ทพุงชนแถวเดี่ยว. การประชุมวิชาการเครือข่าย วิศวกรรมเครื่องกลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 34, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2563.

(2) บทความวิชาการ (Journal paper)

Thantup Nontula, Natthaporn Kaewchoothong, Wacharin Kaew-apichai and Chayut Nuntadusit, 2020. "Effect of Rotation number on Heat Transfer Characteristics of a Row of Impinging Jets in Confined Channel", Journal of Advanced Research in Fluid Mechanics and Thermal Sciences, Vol. 77.